Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрлігі
Түркістан облысының білім басқармасының
«Жетісай ауданының мамандандырылған «Дарын» мектеп-интернаты»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі

«БЕКІТЕМІН»
Директор К.Алиев
_____
«__» «____» 2025 ж.

«Халық игілігі үшін еңбек еткен қайраткер – Нұртас Оңдасынов»

(жалпы білім беретін мектептің 8-сынып оқушыларына арналған)

Тулеков Жанибек Кошанович
педагог-шебер
тарих пәнінің мұғалімі

Түсінік хат

Жалпы сипаты. «Халық игілігі үшін еңбек еткен қайраткер – Нұртас Оңдасынов» атты бағдарлама оқу жоспарының вариативті бөлігінің оқу бағдарламалары және элективті курстарын әзірлеу және әдістемелік қамтамасыз ету барысында барлық деңгейдегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын басшылыққа ала отырып, «Оқу жоспарының вариативті бөлігінің оқу бағдарламалары және элективті курстарды сараптамадан өткізу және оларды жаңартылған білім беру мазмұны аясында әдістемелік қамтамасыз ету» туралы ереже негізінде, Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319-III «Білім туралы» Заңына (06.05.2020 жылы енгізілген толықтырулар мен өзгертулерге сәйкес) сай әзірленді.

Бағдарлама мазмұны оқушыларға Нұртас Оңдасыновтың мемлекет және қоғам қайраткері ретіндегі тарихи тұлғасын, ел дамуына қосқан үлесін, халық игілігі жолындағы еңбегін, басқарушылық қызметін және ұлттық құндылықтарды сақтаудағы рөлін танытуға бағытталған. Курс барысында білім алушылар тарихи деректермен жұмыс жасап, тұлғаның өмір жолын талдайды, қоғамдық-саяси қызметіне баға береді және оның өнегелі іс-әрекеттері арқылы патриоттық, азаматтық көзқарастарын қалыптастырады.

Бағдарлама оқушылардың зерттеушілік, талдау, салыстыру, қорытынды жасау дағдыларын дамытуға, тарихи санасын қалыптастыруға және ұлттық рухани құндылықтарға құрметін арттыруға негізделген. Оқыту үдерісінде дереккөздермен жұмыс, пікірталас, жобалық жұмыс, шығармашылық тапсырмалар, презентациялар және тарихи құжаттарды талдау әдістері қолданылады. Бағдарлама мазмұнына аптасына 1 сағат, жылына 34 сағат жүктеме берілген. Курс жалпы білім беретін мектептің 8-сыныбына арналған.

Бағдарламаның мақсаты:

«Халық игілігі үшін еңбек еткен қайраткер – Нұртас Оңдасынов» тақырыбы негізінде оқушылардың тарихи-аналитикалық және жаһандық ойлауын дамыту, тұлғаның қоғамдық-саяси қызметі арқылы азаматтық ұстаным мен ұлттық құндылықтарға құрмет қалыптастыру.

Міндеттері:

1. «Тарихи тұлға» ұғымының мағынасын ашу;
2. Нұртас Оңдасыновтың өмір жолы мен қызметін талдау;
3. Қайраткердің ел дамуына қосқан үлесінің мәнін анықтау;
4. Тұлға қызметі негізінде аналитикалық ойлауды дамыту әдістерін ұсыну;
5. Оқушылардың сыни ойлауын тарихи деректер арқылы дамыту;
6. Кіріктіріп оқыту арқылы алынған білімді өмірмен байланыстыра білуге баулу;
7. Тарихи тұлғаға негізделген сабақ үлгісі мен оқу әрекеттерінің жоспарын жасау;
8. Мектеп тәжірибесінде қолдану жолдарын қарастыру.

Бағдарламаның өзектілігі:

Тарихи тұлғаларды тану арқылы оқушылардың ұлттық санасын қалыптастыру, елге қызмет еткен қайраткерлердің өнегелі жолын үлгі ету қазіргі білім беру жүйесінде өзекті бағыттардың бірі болып табылады. Отандық білім берудің сапасын арттыру, оқушылардың тарихи танымын кеңейту, елжандылық қасиеттерін дамыту

бүгінгі күннің басты міндеті. Жаңартылған білім беру мазмұны аясында тұлғатану бағыты арқылы оқыту оқушылардың танымдық қызығушылығын арттырып, тарихи санасын қалыптастыруда маңызды орын алады.

Бағдарламаның жаңалығы:
Педагогикалық жаңалығы:

Оқу сапасын арттыру мақсатында Нұртас Оңдасынов тұлғасы арқылы оқушылардың тарихи-аналитикалық және жаһандық ойлау дағдыларын дамыту жолдарын қарастырады.

Психологиялық жаңалығы:

Тарихи тұлғаның өмірі мен қызметін зерделеу арқылы оқушылардың азаматтық көзқарасын, патриоттық сезімін және сыни ойлау дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

9. «Тарихи тұлға» ұғымының мағынасын ашады;
10. Нұртас Оңдасыновтың өмірі мен қызметін талдайды;
11. Қайраткердің ел дамуына қосқан үлесінің мәнін анықтайды;
12. Тұлға негізінде ойлауды дамытудың әдістерін ұсынады;
13. Оқушылардың сыни ойлау дағдылары дамиды;
14. Алған білімін өмірмен байланыстыра білуге дағдыланады;
15. Тұлғатану бағытына негізделген сабақ үлгісі мен оқу әрекеттерінің жоспарын жасайды;
16. Мектеп тәжірибесінде қолданады.

Әдістемесінің ерекшелігі: «Адал азамат» тұжырымдамасындағы 6 құндылығы

Бұл тақырыпты оқыту барысында мен Нұртас Оңдасыновтың тұлғасын жай тарихи дерек ретінде емес, «Адал азамат» моделіндегі 6 құндылықпен байланыстыра қарастыруды әдістемелік өзек ретінде аламын. Сабақ барысында оқушылар тұлғаның өмір жолымен танысып қана қоймай, оның іс-әрекетін құндылықтық тұрғыдан талдап, қазіргі өмірмен байланыстыра ой қорытады.

Сабақта төмендегі 6 құндылық жүйелі түрде кіріктіріледі:

Біріншіден, **адалдық** – Оңдасыновтың ел басқарудағы әділдігі мен халық мүддесіне шынайы қызмет етуі арқылы ашылады.

Екіншіден, **еңбекқорлық** – оның үздіксіз ізденісі, білімге ұмтылысы, табандылығы арқылы көрсетіледі.

Үшіншіден, **жауапкершілік** – мемлекеттік қызметтегі шешімдері мен халық алдындағы жауапкершілігі негізінде талданады.

Төртіншіден, **құрмет** – ұлттық мәдениетке, тілге, дәстүрге және адамға деген көзқарасы арқылы түсіндіріледі.

Бесіншіден, **отансүйгіштік** – туған жерге, елге деген сүйіспеншілігі мен ұлттық мүдде жолындағы қызметі арқылы айқындалады.

Алтыншыдан, **парасаттылық** – аудармашылық еңбегі, ойшылдығы, көрегендігі арқылы ашылады.

Әдістемелік тұрғыда бұл құндылықтарды мәтінмен жұмыс барысында анықтату, топтық тапсырмалар арқылы дәлелдету, қазіргі қоғаммен салыстыра талдату және сабақ соңында оқушылардың өз бойындағы осы құндылықтарды саралату арқылы жүзеге асырамын.

Тұрақталу бөлімі
(аптасына 1 сағат, барлығы – 34 сағат)

Бұл бағдарламада дәрістік сабақтар мен тәжірибелік сабақтар араластырып берілген.

№	Тақырып	Сағат саны	Нәтиже
1	Нұртас Оңдасыновтың дүниеге келген өңірі	1	Туған жердің тұлға қалыптасуына әсерін түсінеді
2	Ұлттық тәрбие мен отбасының тұлға қалыптасуына әсері	1	Отбасы тәрбиесінің рөлін және ұлттық тәрбие мәнін бағалайды
3	Балалық шағындағы еңбекқорлық пен ізденіс	1	Балалық шағындағы еңбекқорлық пен ізденістің тұлға қалыптасуына әсерін түсінеді
4	Туған жерге деген сүйіспеншілік – тұлға болмысының негізі	1	Патриоттық сезімнің тұлға болмысына әсерін анықтайды
5	Алғашқы білім алған мектебі мен ұстаздары	1	Білім алу жолындағы ұстаздардың рөлін түсінеді
6	Ғылым мен тілге қызығушылығының басталуы	1	Ғылым мен тілге қызығушылықтың басталуы мен дамуын түсінеді
7-8	Жоғары білімге жетелеген табандылық пен ізденістің жемісі	2	Табандылық пен ізденістің білім жолындағы жетістікке ықпалын бағалайды
9-10	Үкімет басшысы қызметі мен ел басқарудағы жаңашыл бастамалар	2	Мемлекеттік қызмет пен басқарудағы жаңашылдықты түсінеді
11-12	Ауыл шаруашылығы, білім саласы және халық игілігі үшін атқарған істер	2	Ел дамуына қосқан үлесін және халыққа қызмет ету ұстанымын бағалайды
13-14	Ұлттық мүдде жолындағы табандылық пен қиындықтармен күрес	2	Ұлттық мүдде жолындағы табандылық пен күрескерлік қасиетті түсінеді
15	Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстаным етуі	1	Қайсарлық пен өмірлік күрестің маңызын түсінеді
16	Елі үшін күрескен қайсар тұлға	1	Елі үшін күрескен қайсар тұлға ретінде есте қалады
17-18	«Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегінің тәрбиелік мәні	2	Мақал-мәтелдердің ұлттық құндылық пен тәрбиелік рөлін түсінеді
19	Шығыс халықтарының даналығын насихаттауы	1	Шығыс халықтарының даналық мұрасын түсінеді және

			насихаттау мәнін бағалайды
20	Тіл мен әдебиетке қосқан рухани үлесі	1	Тіл мен әдебиетке қосқан рухани үлесін бағалайды
21-22	Қазақ мәдениетін көтеру және халық мұрасын сақтау	2	Мәдениетті дамыту мен ұлттық мұраны сақтаудың рөлін түсінеді
23	Рухани байлық пен адамгершілік құндылықтар	1	Адамгершілік пен рухани байлықтың мәнін түсінеді
24	Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесі	1	Тұлға қалдырған өсиет пен өнегені бағалайды
25-26	Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар және есімі берілген мекемелер	2	Тұлғаның халық құрметіне ие болғанын түсінеді
27	Халық жадындағы тұлға бейнесі	1	Халық жадындағы тұлғаның рөлін анықтайды
28	Ұлт тарихындағы орны мен маңызы	1	Тарихтағы орны мен маңызын бағалайды
29	Бүгінгі жастарға рухани бағдар	1	Тұлға өнегесінің қазіргі жастарға бағыттарын түсінеді
30-31	Нұртас Оңдасыновтың идеялары: өміршеңдігі мен қазіргі қоғамдағы өзектілігі	2	Идеяларының тарихи сабақтастықтағы рөлін және қазіргі қоғамдағы мәнін түсінеді
32	Тәуелсіз Қазақстандағы еңбегінің жалғастығы	1	Тәуелсіздік кезеңіндегі еңбегінің сабақтастығын бағалайды
33	Қайраткер мұрасының заманауи мәні	1	Мұрасының бүгінгі қоғамдағы құндылығын түсінеді
34	Қорытынды сабақ: «Өнегелі өмір – ұрпаққа үлгі»	1	Жалпы қорытынды жасап, тұлғаның өнегесін ұғынады

Нормативті бөлім

Аптасына 1 сағат. Барлығы 34 сағат

№	Тақырыбы	Оқу мақсаты	Сағат саны			Білім өнімі
			Барлығы	Лекция	Тәжірибе	
1	Нұртас Оңдасыновтың дүниеге келген өңірі	Туған жердің тұлға қалыптасуына әсерін түсіндіру	1	1		Туған жердің тұлғаға әсерін талдайды
2	Ұлттық тәрбие мен отбасының тұлға қалыптасуына әсері	Отбасы тәрбиесінің маңызын түсіндіру	1		1	Отбасы тәрбиесінің маңызын түсінеді
3	Балалық шағындағы еңбекқорлық пен ізденіс	Еңбекқорлық пен ізденістің рөлін анықтау	1	1		Еңбекқорлықтың рөлін анықтайды
4	Туған жерге деген сүйіспеншілік – тұлға болмысының негізі	Патриоттық сезімнің маңызын зерделеу	1		1	Патриоттық сезімнің маңызын түсінеді
5	Алғашқы білім алған мектебі мен ұстаздары	Білім мен ұстаздардың рөлін түсіндіру	1	1		Білім мен ұстаз рөлін түсінеді
6	Ғылым мен тілге қызығушылығының басталуы	Ғылым мен тілге қызығушылықты дамыту	1		1	Ғылымға құштарлықты меңгереді
7-8	Жоғары білімге жетелеген табандылық пен ізденістің жемісі	Табандылық пен ізденістің нәтижесі арқылы болашаққа жету	2	1	1	Ғылымға құштарлық пен табандылықтың жетістікке жеткізетінін талдайды
9-10	Үкімет басшысы қызметі мен ел басқарудағы жаңашыл бастамалар	Мемлекеттік қызмет пен басқаруда жаңашылдықты түсіндіру	2	1	1	Мемлекеттік қызметтің жауапкершілігін және жаңашыл басқарудың маңызын анықтайды
11-12	Ауыл шаруашылығы, білім саласы және халық игілігі үшін атқарған істер	Ел дамасына қосқан үлесін түсіндіру	2		2	Ел дамуына қосқан үлесін саралайды, халыққа қызмет ету ұстанымын түсінеді
13-	Ұлттық мүдде	Ұлттық мүддені	2	1	1	Ұлттық

14	жолындағы табандылық пен қиындықтармен күрес	қорғау жолындағы табандылықты бағалау				мүдденің маңызын ұғынады, күрескерлік қасиетін бағалайды
15	Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстаным етуі	Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстанымын түсіндіру	1	1		Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстанымын түсінеді
16	Елі үшін күрескен қайсар тұлға	Қайсарлық қасиетті түсіндіру	1	1		Ел дамуына қосқан үлесін саралайды, халыққа қызмет ету ұстанымын түсінеді
17-18	«Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегінің тәрбиелік мәні	Мақал-мәтелдердің тәрбиелік мәнін талдау	2	1	1	«Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегінің тәрбиелік мәнін талдайды
19	Шығыс халықтарының даналығын насихаттауы	Даналық мұраларды түсіндіру	1	1		Шығыс халықтарының даналығын насихаттауды меңгереді
20	Тіл мен әдебиетке қосқан рухани үлесі	Рухани мұраның маңызын бағалау	1	1		Рухани мұраның маңызын бағалайды
21-22	Қазақ мәдениетін көтеру және халық мұрасын сақтау	Мәдениет пен ұлттық мұраны сақтау	2	1	1	Мәдениетке қосқан үлесін және халық мұрасын сақтаудың қажеттілігін түсінеді
23	Рухани байлық пен адамгершілік құндылықтар	Адамгершілік құндылықтарды анықтау	1	1		Адамгершілік құндылықтарды түсінеді
24	Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесі	Өсиеттің тәрбиелік мәнін түсіндіру	1		1	Өсиеттің тәрбиелік мәнін ұғынады
25-	Нұртас	Тарихи	2	1	1	Тарихи

26	Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар және есімі берілген мекемелер	естеліктердің маңызын түсіндіру				естеліктердің маңызын түсінеді, халық құрметінің көрінісін бағалайды
27	Халық жадындағы тұлға бейнесі	Тұлғаның халық санасындағы орнын анықтау	1	1		Тұлғаның халық санасындағы орнын анықтайды
28	Ұлт тарихындағы орны мен маңызы	Тарихтағы орнын саралау	1		1	Тарихтағы орнын саралайды
29	Бүгінгі жастарға рухани бағдар	Тұлға өнегесінің бүгінгі күнмен байланысын түсіндіру	1	1		Тұлға өнегесінің бүгінгі күнмен байланысын түсінеді
30-31	Нұртас Оңдасыновтың идеялары: өміршеңдігі мен қазіргі қоғамдағы өзектілігі	Идеяларының өзектілігін анықтау	2	1	1	Идеяларының өміршеңдігі мен қазіргі қоғамдағы өзектілігін түсінеді
32	Тәуелсіз Қазақстандағы еңбегінің жалғастығы	Тарихи сабақтастықты түсіндіру	1	1		Тарихи сабақтастықты түсінеді
33	Қайраткер мұрасының заманауи мәні	Мұрасының бүгінгі құндылығын бағалау		1		Мұрасының бүгінгі құндылығын бағалайды
34	Қорытынды сабақ: «Өнегелі өмір – ұрпаққа үлгі»	Жалпы қорытынды жасау			1	Жалпы қорытынды жасайды

Ақпараттық – әдістемелік бөлім
(аптасына – 1 сағат, барлығы – 34 сағат)

«Халық игілігі үшін еңбек еткен қайраткер – Нұртас Оңдасынов» бағдарламасының алғашқы бөлімі «Отбасылық орта және туған жері» бөліміне 4 сағат берілген.

Тақырыптар: «Нұртас Оңдасыновтың дүниеге келген өңірі», «Ұлттық тәрбие мен отбасының тұлға қалыптасуына әсері», «Балалық шағындағы еңбекқорлық пен ізденіс», «Туған жерге деген сүйіспеншілік – тұлға болмысының негізі», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Жаңа білім беру технологиясы;
- Дамыта оқыту технологиясы (Элькони-Давыдов);
- Ақпараттық-коммуникативтік оқыту технологиясы;

Авторлық бағдарламаның екінші бөлімі «Білімге ұмтылыс» бөліміне 4 сағат берілген.
Тақырыптар: «Алғашқы білім алған мектебі мен ұстаздары», «Ғылым мен тілге қызығушылығының басталуы», «Жоғары білімге жетелеген табандылық», «Ізденіс пен еңбектің жемісі – болашаққа жол», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Жаңа білім беру технологиясы;
- Дамыта оқыту технологиясы (Элькони-Давыдов);
- Ақпараттық-коммуникативтік оқыту технологиясы;

«Халыққа қызмет – басты мұрат» бөліміне 4 сағат берілген.
Тақырыптар: «Үкімет басшысы қызметіндегі кезеңі», «Ел басқарудағы жаңашыл бастамалар», «Ауыл шаруашылығы мен білім саласына қосқан үлесі», «Халық игілігі үшін атқарған істер», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Проблемалық оқыту технологиясы;
- Сын тұрғысынан ойлау технологиясы;
- Кезеңдеп оқыту технологиясы;

«Саяси ұстанымы мен күрескерлігі» бөліміне 4 сағат берілген.
Тақырыптар: «Ұлттық мүдде жолындағы табандылық», «Кеңестік кезеңдегі қиындықтармен күресі», «Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстаным етуі», «Елі үшін күрескен қайсар тұлға», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Проблемалық оқыту технологиясы;
- Сын тұрғысынан ойлау технологиясы;
- Кезеңдеп оқыту технологиясы;

«Аудармашылық еңбегі» бөліміне 4 сағат берілген.
Тақырыптар: ««Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегі», «Шығыс халықтарының даналығын насихаттауы», «Мақал-мәтелдердің тәрбиелік мәні», «Тіл мен әдебиетке қосқан рухани үлесі», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Модульдік оқыту технологиясы;
- Топтық технология;

- Өзіндік дамыту технологиясы (М. Монтессори);
- Ізгілендіру технологиясы (Ш.А. Амоношвили).

«Ұлттық болмысты дәріптеуі» бөліміне 4 сағат берілген.
Тақырыптар: «Қазақ мәдениетін көтерудегі рөлі», «Халық мұрасын сақтау мен таратудағы еңбегі», «Рухани байлық пен адамгершілік құндылықтар», «Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесі», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Модульдік оқыту технологиясы;
- Топтық технология;
- Өзіндік дамыту технологиясы (М. Монтессори);
- Ізгілендіру технологиясы (Ш.А. Амоношвили).

«Тұлғаға тағзым» бөліміне 4 сағат берілген.
Тақырыптар: «Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер мен мұражайлар», «Мектептер мен көшелерге есімінің берілуі», «Халық жадындағы тұлға бейнесі», «Ұлт тарихындағы орны мен маңызы». Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Ойын технологиясы;
- Диалогтік оқыту технологиясы;
- Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы.

«Қазіргі заманмен үндестігі» бөліміне 6 сағат берілген.
Тақырыптар: «Бүгінгі жастарға рухани бағдар», «Нұртас Оңдасыновтың идеяларының өміршеңдігі», «Н.Оңдасынов идеяларының қазіргі қоғамдағы өзектілігі», «Тәуелсіз Қазақстандағы еңбегінің жалғастығы», «Қайраткер мұрасының заманауи мәні», «Қорытынды сабақ: «Өнегелі өмір – ұрпаққа үлгі», Аталған тақырыптарды оқыту барысында төмендегідей педагогикалық технологиялар қолданылады:

- Ойын технологиясы;
- Диалогтік оқыту технологиясы;
- Деңгейлеп саралап оқыту технологиясы.

Бағалау критерийі

Критерийлер	Дескриптор	Әдіс
Теориялық сабақтар үшін	Нұртас Оңдасыновтың өмірбаянын біледі	Жарайсың
	Оның балалық шағы, отбасы және туған жерінің тұлға қалыптасуына әсерін түсінеді	ББББ
	Мемлекет қайраткері ретіндегі қызметін, саяси ұстанымын және күрескерлігін сипаттайды	БАҒДАРШАМ
	Рухани және мәдени мұрасының құндылығын бағалайды	
	Н.Оңдасыновтың еңбегін қазіргі қоғам мен жастар өмірімен салыстырып талдайды	3
Практикалық сабақтар үшін	Өзіндік зерттеу жұмыстарында өмірбаяны мен еңбектерін пайдаланады	5
	Тезистік жоспар арқылы тақырыпты жүйелі жеткізеді	5
	Аргументтер арқылы Н.Оңдасыновтың қоғамдық рөлін дәлелдейді	5
	Өзіндік көзқарасы мен пікірлерін дәлелдейді, мысалдар келтіреді	5
	Автордың идеялары мен рухани мұрасын талдап салыстырады	5
	Презентация, постер немесе эссе құрылымын сақтайды	5
	Көркем ой құралдарын, мысалы сурет, видео, цитата арқылы қолданысқа енгізеді	5
Барлығы:		50 балл

Сабақ №1

Педагогтің аты-жөні				
Күні:				
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:		
Сабақтың тақырыбы	«Нұртас Оңдасыновтың дүниеге келген өңірі»			
Сабақтың мақсаты	- Нұртас Оңдасыновтың өмірбаянындағы туған жері мен балалық шағы туралы білу. - Туған жердің тұлға қалыптасуына әсерін түсіндіру. - Өз туған жеріне деген сүйіспеншілікті қалыптастыру.			
Сабақ барысы				
Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	1. Сәлемдесу, сабақтың мақсатын хабарлау. 2. «Миға шабуыл»: «Туған жер» дегенді қалай түсінесіңдер? деген сұрақ қояды. 3. Тақырыпты тақтаға жазады.	Оқушылар өз ойларын айтады.	Ауызша мадақтау, белсенділік бағалау.	Слайд, интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**1. Бейнематериал көрсетеді** – Н.Оңдасыновтың туған жері мен балалық шағы туралы қысқаша үзінді. **2. Мұғалімнің түсіндірмесі:** – Н.Оңдасынов 1904 жылы Түркістан облысы, Бабайқорған ауылында дүниеге келген. – Әкесі – ұстаз, анасы – өнегелі тұлға болған. – Балалық шағы ауылда еңбекпен, ізденіспен өткен. **3. INSERT әдісі:** мәтінмен жұмыс. Оқушылар берілген өмірбаяндық мәтінді оқып, кесте толтырады:	INSERT әдісімен маңызды деректерді белгілейді. Плакат жасап, туған жері мен отбасын сипаттайды.	Тақырып бойынша нақты ақпаратты біледі Өз ойын дәл және жүйелі жеткізеді Топтық жұмысқа белсенді қатысады.	Нұртас Оңдасынов туралы бейнефильм немесе слайд;
	INSERT әдісі кестесі Белгі | Мағынасы | Мысал / Оқушы әрекеті + | Бұрыннан білетін ақпарат | «Нұртас Оңдасынов – белгілі мемлекет қайраткері екенін бұрыннан білемін.» – | Мен үшін жаңа ақпарат | «Ол Түркістан облысы, Бабайқорған ауылында туғанын алғаш білдім.» ? | Сұрағым бар, түсінбедім | «Ол не себепті аударма жұмысымен айналысты екен?» ! | Қызықты немесе ерекше ақпарат | «Оның "Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ" атты еңбегі бар екенін естігенде таң қалдым.»			Оқулық, дерек мәтіні, фотосуреттер.
	Қолдану нұсқаулығы: 1. Мұғалім Нұртас Оңдасыновтың	Мәтінді оқып,	Қалыптастыру	Карта (Түркістан

	өмірбаянынан шағын мәтін таратады. 2. Оқушылар мәтінді оқи отырып, осы кестеге белгілерді қойып толтырады. 3. Топ ішінде өз жазбаларын салыстырып, жаңа мәліметтерді талқылайды. **4.Топтық жұмыс:** «Туған жер – тұлға бесігі» тақырыбында постер дайындау **5.** Постер қорғау және пікірталас.	INSERT кестесін толтырады. Постер құрастырып, қорғайды. Тұлғаның өмірінен мысал келтіреді.	шы бағалау: Топтық бағалау; критериймен өзара бағалау (мазмұн, дәлел, көркемдік).	облысы, Кентау ауданы); Флипчарттар маркерлер
	🏳 Бағалау критерийлері Критерий / Дескриптор 1. Тақырыпты түсінеді — Н.Оңдасыновтың туған жерін және отбасы туралы айта алады 2. Мәтінмен жұмыс жасайды — INSERT кестесін толтырады 3. Өз ойын жеткізеді — Постер мен ауызша жауапта туған жердің әсерін дәлелдейді 4. Топтық жұмысқа қатысады — Белсенділік танытады, бірлесіп жұмыс істейді			Бейнематериал: *«Ұлт қайраткері Нұртас Оңдасынов»*
Сабақтың соңы 5 мин	«Бір сөйлеммен түйіндеу»: Н.Оңдасыновтың балалық шағы бізге не үйретеді? Н.Оңдасыновтың туған жері оның тұлға болып қалыптасуына қалай әсер етті? Кері байланыс парағын тарату. **Үй тапсырмасы** «Менің туған жерім – менің мақтанышым» атты шағын эссе (5–7 сөйлем).	Оқушылар өз ойымен бөліседі. Түйінді ой айтады, кері байланыс толтырады.	Рефлексиялық бағалау.	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №2

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Ұлттық тәрбие мен отбасының тұлға қалыптасуына әсері	
Сабақтың мақсаты	1. Оқушыларға отбасының және ұлттық тәрбиенің тұлға қалыптасуындағы рөлін көрсету. 2. Оқушылардың патриотизм мен отбасы құндылықтарына деген көзқарасын қалыптастыру.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	1. Сәлемдесу, сабақтың мақсатын хабарлау. 2. Сабақ тақырыбын хабарлайды. «Миға шабуыл», – «Отбасы – тұлғаның бесігі» тақырыбында сұрақ қояды..	Оқушылар өз ойларын айтады.	Ауызша мадақтау, белсенділік бағалау.	Слайд, интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	1. **Мәтінмен жұмыс**: Н.Оңдасыновтың отбасы туралы үзінді оқытылады. *«Нұртас Оңдасынов қарапайым, еңбекқор отбасыда дүниеге келген. Оның әкесі баласын еңбек пен адалдыққа баулыды. Анасы ұлттық дәстүр мен тілді қадірлеуді үйретті. Сол ортада ер жеткен бала кейін ел басқарған тұлғаға айналды.»* Мұғалім түсіндіреді: – Мәтіндегі ұлттық тәрбие элементтері қандай? – Отбасының тұлға қалыптастырудағы рөлі неде деп ойлайсыңдар? | - Оқушылар мәтінді жеке оқиды. - Мәтіннен негізгі ойды табады. - Берілген сұрақтарға жауап береді. **2. INSERT әдісі бойынша жұмыс**| Мұғалім оқушыларға INSERT кестесін таратады:	– Мәтінді оқып, INSERT кестесін толтырады. – Топта пікір алмасады, қорғайды.	Тақырып бойынша нақты ақпаратты біледі Өз ойын дәл және жүйелі жеткізеді Топтық жұмысқа белсенді қатысады.	«Нұртас Оңдасынов» деректі фильмі (YouTube немесе "Qazaqstan" телеарнасының архивінен); «Отбасы – тәрбие бастауы» бейнежазба; «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» кітабынан отбасы мен еңбек туралы мақалдар. - Нұртас Оңдасыновт

	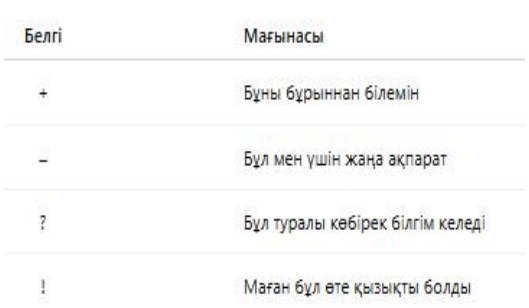 2. **INSERT әдісі**: + (білетінім), – (жаңалық), ? (сұрағым бар), ! (қызықты дерек). - Нұсқау береді: мәтінді қайта оқып, кестеге тиісті белгілерді қойыңдар. - Кейін жұпта талқылайды. | - Оқушылар мәтінмен жұмыс істеп, INSERT кестесін толтырады. - Жұппен және топпен пікір алмасады. - Өз түсініктерін бөліседі. | 10 мин | 3. **Топтық талқылау**: «Отбасы мен ұлттық тәрбие адамның тұлғасын қалай қалыптастырады?» | **3. Топтық жұмыс** | - Мұғалім сыныпты 3 топқа бөледі: **1-топ:** “Отбасындағы ұлттық тәрбие түрлері” (мысалмен сипаттау). **2-топ:** “Н.Оңдасыновтың отбасылық тәрбиесінің ерекшелігі” (өмірбаяннан үзінді) **3-топ:** “Менің отбасымдағы ұлттық дәстүрлер” (постер жасау) Тапсырма сұрақтары: – Отбасындағы қандай құндылықтар тұлға қалыптастыруға әсер етеді? – Нұртас Оңдасыновтың өмірінен қандай өнеге алуға болады?	«Ойлан – жұптас – бөліс» әдісімен оқушылар берілген тапсырмаларды орындайды «Дерекпен дәлелдеу» берілген деректерге сүйене отырып тақырыпты тереңінен ашады «INSERT әдісі» арқылы тапсырманы орындайды		ың өмірбаяндық мәтіні Фотосуреттер: отбасы, туған ауыл - Слайдтар: ұлттық дәстүрлер - Флипчарт, маркерлер - Қазақстан картасы

	– Ұлттық тәрбие адам өмірінде неге маңызды? | - Әр топ өз тақырыбы бойынша постер немесе шағын баяндама әзірлейді. - Әр топ өкілі сынып алдында қорғайды. - Басқа топтар сұрақ қойып, пікір білдіреді. | 15 мин |			
	Бағалау критерийлері **Критерий** — **Дескриптор** 1. Мәтінді түсіну — Отбасы мен ұлттық тәрбиенің тұлғаға әсерін сипаттай алады 2. Дискуссияға қатысу — Топпен пікір алмасады, дәлел келтіреді 3. Өз ойын жеткізу — Тақырыпты қорытындылай алады, дәйекті сөйлеу 4. INSERT әдісі — Белгілерді дұрыс қойып, мәтіннен негізгі ойды анықтайды			
Сабақтың соңы 5 мин	Мұғалім бағыттаушы сұрақтар қояды: – Бүгінгі сабақтан не түйдіңдер? – Ұлттық тәрбиенің тұлға болып қалыптасудағы рөлін қалай түсінесіңдер? «Бір сөйлеммен түйінде» әдісін ұсынады:	*«Мен үшін ұлттық тәрбие – ...»* | Оқушылар өз ойларын ауызша немесе жазбаша айтады. Өзара бағалау және рефлексия жүргізеді.	Рефлексиялық бағалау.	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №3

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Балалық шағындағы еңбекқорлық пен ізденіс	
Сабақтың мақсаты	1. Нұртас Оңдасыновтың балалық шағындағы еңбекқорлық пен ізденімпаздық қасиеттерін мысал арқылы түсіндіру. 2. Еңбек пен білімге ұмтылыстың тұлға қалыптастырудағы рөлін ұғындыру.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	– Сәлемдесу, сабақ тақырыбын таныстыру. – «Миға шабуыл» әдісі: *«Еңбекқор адам дегенді қалай түсінесіңдер?»* деген сұрақ қояды.	– Өз ойларын айтады, мысал келтіреді.	Ауызша мадақтау, белсенділік бағалау.	Слайд, интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	- Н.Оңдасыновтың балалық шағынан қысқаша мәтінді оқиды: *«Жастайынан еңбекке араласқан Нұртас сабақтан бос уақытында әкесіне көмектесіп, өздігінен оқуды үйренген. Ол қиындыққа мойымай, білімге ұмтылған бала еді...»* **INSERT әдісі:** оқушылар мәтінді оқып, белгілерді қояды: + (білетінім), – (жаңалық), ? (сұрақ), ! (қызықты). - Оқушыларға Нұртас Оңдасыновтың балалық шағына арналған қысқаша мәтін таратады. - INSERT әдісін түсіндіреді: • **"+"** – бұрыннан білетін ақпарат • **"–"** – жаңа, бұрын білмеген ақпарат • **"?"** – түсінбеген, сұрақ тудырған бөлік • **"!"** – ерекше қызық немесе маңызды тұстар	– Мәтінді оқиды және INSERT кестесін толтырады. – Топта тапсырманы орындайды. – Постер немесе эссе қорғайды.	Тақырып бойынша нақты ақпаратты біледі Өз ойын дәл және жүйелі жеткізеді Топтық жұмысқа белсенді қатысады.	«Нұртас Оңдасынов» атты деректі бейнефильм нен үзінді (Qazaqstan телеарнасы архиві); «Еңбек түбі – береке» мақал-мәтелдер жинағы; «Менің бала күнімдегі еңбегім» шағын эссе үлгілері; Слайд-презентация: «Тұлға болып қалыптасу жолы». Н.Оңдасыновтың балалық шағы туралы

				мәтін – Суреттер: балалық кезі, ауыл өмірі
	Топтарға тапсырмалар: **Топ** / **Тапсырма** / **Нәтиже түрі** **1-топ** / «Еңбек – адам өмірінің мәні» тақырыбында постер жасау. / Адам өміріндегі еңбектің рөлін көрнекі түрде көрсету (сурет, дәйексөз, қысқа ой). **2-топ** / «Нұртас Оңдасыновтың балалық еңбектері мен ізденісі» тізімін жасау. / Хронологиялық тізбек немесе кесте (мысалы, бала кезіндегі еңбек, оқу, отбасы көмегі, қызығушылығы т.б.). **3-топ** / «Еңбекқорлық – табыстың кілті» тақырыбында шағын эссе жазу (5–6 сөйлем). / Оқушының өз ойы мен көзқарасын білдіретін қысқа мәтін.			
	Топтық тапсырмалар: **Мақсаты:** Оқушылардың еңбек пен ізденістің тұлға қалыптасуындағы орнын түсінуі және өз ойын шығармашылық тұрғыда жеткізуі. **1-топ: «Еңбек – адам өмірінің мәні» (Постер дайындау)** **Мақсаты:** Оқушылар еңбекқорлықтың адам өміріндегі орнын түсінеді, оның маңызын көрнекі түрде бейнелейді. **Тапсырма мазмұны:** 1. «Еңбек» сөзін топпен талқылау – қандай ассоциациялар тудырады (мысалы: табыс, тәртіп, жетістік, жауапкершілік). 2. Постер ортасына **«Еңбек – адам өмірінің мәні»** деген сөйлем жазу. 3. Шетіне суреттер, нақыл сөздер, мақал-мәтелдер жазу. 4. Нұртас Оңдасыновтың өмірінен мысал қосу	- Мәтінді жеке оқиды, белгі қоя отырып жұмыс жасайды.	**Бағалау критерийлері:** Постер мазмұны толық әрі түсінікті болуы. Мақал-мәтелмен дәйексөздер дұрыс қолданылуы. Еңбекқорлықтың мәнін нақты жеткізуі. Топ мүшелерінің белсенділігі	Видеоматериал: «Еңбек – табыс кілті» (қысқаша үзінді) – Постерлер, флипчарт, маркерлер, бағалау парақтары Мәтін үзінділері, өмірбаяндық

	(мысалы, бала кезінен мал бағуға, оқуға, көмек көрсетуге атсалысқаны туралы). 5. Топ баяндамашысы постерді таныстырады (1–2 минут) **2-топ: «Нұртас Оңдасыновтың балалық еңбектері мен ізденісі» (Тізім жасау)** **Мақсаты:** Нұртас Оңдасыновтың балалық шағындағы еңбек пен ізденіс жолын ретімен сипаттап, оның тұлға болып қалыптасуына әсерін анықтау. **Тапсырма мазмұны:** 1. Мәтін мен қосымша деректерден Нұртас Оңдасыновтың балалық еңбектері мен ізденісін табу. 2. Оларды **хронологиялық ретпен** жазу. Мысалы: ○ Мектепке дейінгі өмірі (отбасындағы еңбекке араласуы). ○ Алғашқы білім алған жылдары. ○ Өзін дамытуға деген құштарлығы. ○ Қиындыққа мойымауы. 3. Тізімді кесте түрінде немесе сызба түрінде рәсімдеу. 4. «Еңбек пен ізденіс – табыстың бастауы» деген қорытынды сөйлеммен аяқтау. **3-топ: «Еңбекқорлық – табыстың кілті» (Эссе жазу)** **Мақсаты:** Оқушылар еңбекқорлық қасиетінің өмірдегі табысқа	- Кейін жұппен талқылайды, өз белгілерін салыстырады - Мұғалім сұрақтар қою арқылы талдау жүргізеді:	**Бағалау критерийлері:** Нақты тарихи деректердің қолданылуы. Тізімнің ретпен, жүйелі жазылуы. Өз қорытынды ойын білдіруі. Топтық бірлестік пен жауапкершілік. **Бағалау критерийлері:** Ойдың	материал, плакат, маркерлер, оқулық. Жұмыс парақтары, дәптер, қалам, мысал мәтін, тақта.

	әсерін түсініп, өз ойларын жазбаша түрде білдіреді. **Тапсырма мазмұны:** 1. Тақырып бойынша **шағын эссе (5–6 сөйлем)** жазу. 2. Эсседе мына құрылым сақталуы керек: ○ **Кіріспе:** Еңбекқорлықтың мәні туралы жалпы ой. ○ **Негізгі бөлік:** Нұртас Оңдасынов мысалында еңбекқорлық пен ізденістің рөлі. ○ **Қорытынды:** Өз көзқарасын білдіру (мысалы, *«Мен де еңбектену арқылы өз арманымды орындай аламын»*). 3. Еңбек туралы қазақтың бір **мақалын** қолдану (мысалы, *«Еңбек түбі – береке»*). 4. Эссені топ ішінде дауыстап оқып, жақсы үлгілерді сыныпқа ұсыну	*«Нұртас бала кезінен қандай істермен айналысқан?»* *«Оның ізденімпаздығы неден байқалады?»*	жүйелілігі мен логикалық байланысы. Нұртас Оңдасынов тұлғасын мысалға келтіру. Грамматикалық сауаттылық. Шығармашылық және дербес ой айту.	

📊 **Бағалау**

Бағалау түрі	Әдісі мен құралы	Критерий	Дескриптор
Формативті бағалау	Ауызша жауап, топтық жұмыс, INSERT кестесі	Мәтін мазмұнын түсіну	Мәтіндегі еңбек пен ізденіс туралы ойды анықтайды
Өзара бағалау	Топтық жұмыс нәтижесі	Постер мен эссені қорғау	Топта белсенділік танытады, нақты мысал келтіреді
Қорытынды бағалау	Рефлексия және пікірталас	Тұлғаның еңбекқорлығы мен ізденісін сипаттайды	Өз ойын дәйекті жеткізеді

Бағалау критерийлері:

№	Критерий	Дескриптор
1	Нұртас Оңдасыновтың балалық шағы туралы біледі	Тарихи деректерден мысал келтіреді
2	Еңбекқорлықтың рөлін түсіндіреді	Еңбекқорлық пен табандылықтың байланысын айтады
3	Өз пікірін қорғай алады	Өз ойын нақты, дәлелді жеткізеді
4	Топта белсенді жұмыс жасайды	Топтық жұмыс пен пікір алмасуға қатысады

Сабақ-тың соңы 5 мин	Сабақ соңында әр топ өз жұмыстарын сынып алдында қорғайды. 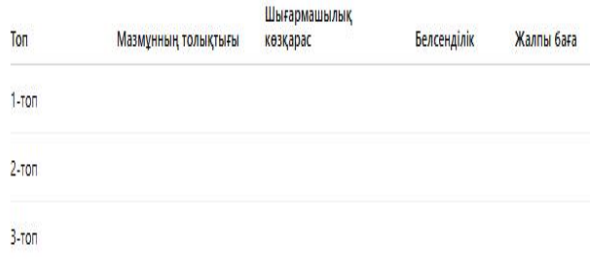 – «Бір сөйлеммен түйінде» әдісі: *«Еңбек – …», «Ізденіс – …»* сөйлемдерін аяқтайды. – Рефлексия: «Бүгін білдім…», «Қызықты болғаны…» парағын толтыру.	– Өз ойларын түйіндеп айтады. – Рефлексия парағын толтырады.	Рефлексиялық бағалау.	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №4

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Туған жерге деген сүйіспеншілік – тұлға болмысының негізі	
Сабақтың мақсаты	Оқушылар туған жердің адам өміріндегі маңызын түсінеді, Нұртас Оңдасыновтың туған өлкесіне деген сүйіспеншілігі арқылы елге деген құрмет пен патриоттық сезімді қалыптастырады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	- Сәлемдесу, мақсатпен таныстыру. - «Менің туған өлкем» тренингі (әр оқушы туған жері туралы 1 сөзбен айтады).	- Өз туған жерін сипаттайды. - Топқа бөлінеді.	Қол шапалақтау, жылы сөздер	Слайд, интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	*1. INSERT әдісі:* Н. Оңдасыновтың туған жері туралы мәтін таратылады. Белгілер қойылады: *(+ білетінім, – жаңалық, ? сұрақ, ! қызықты)*. Талқылау ұйымдастырады. - Мұғалім оқушыларға **Нұртас Оңдасыновтың туған жері мен балалық шағы** туралы қысқаша мәтін таратады. *(Мысалы: Н. Оңдасынов 1904 жылы Түркістан облысы, Созақ өңірінде дүниеге келген. Балалық шағында еңбекқор, ізденімпаз болған. Қиындыққа мойымай, өз бетімен оқып, білімге ұмтылған.)* - Мұғалім оқушыларға INSERT кестесін түсіндіреді және белгілердің мағынасын еске салады: • **"+" (білетінім)** – бұрыннан білетін ақпарат; • **"–" (жаңалық)** – мен үшін жаңа мәлімет; • **"?" (сұрақ)** – түсінбеген, анықтағысы келетін нәрсе; • **"!" (қызықты)** – ерекше	- INSERT белгілерімен жұмыс жасайды. - Мәтінді мұқият оқып, әр сөйлемге немесе ойға белгі қояды. - Өз INSERT кестесін толтырады: - Топ ішінде өз кестелерін салыстырып, талқылайды. - Топтық талқылаудан кейін ортақ қорытынды жасайды:	Тақырып бойынша нақты ақпаратты біледі Өз ойын дәл және жүйелі жеткізеді Топтық жұмысқа белсенді қатысады. Формативті бағалау (топтық бағалау парағы)	Видеоматериал: «**Туған жері мен балалық шағы**» (қысқаша үзінді)

	әсер еткен, қызық дерек. - Мәтінді оқып болған соң, әр оқушы өз INSERT кестесін толтырады.			
	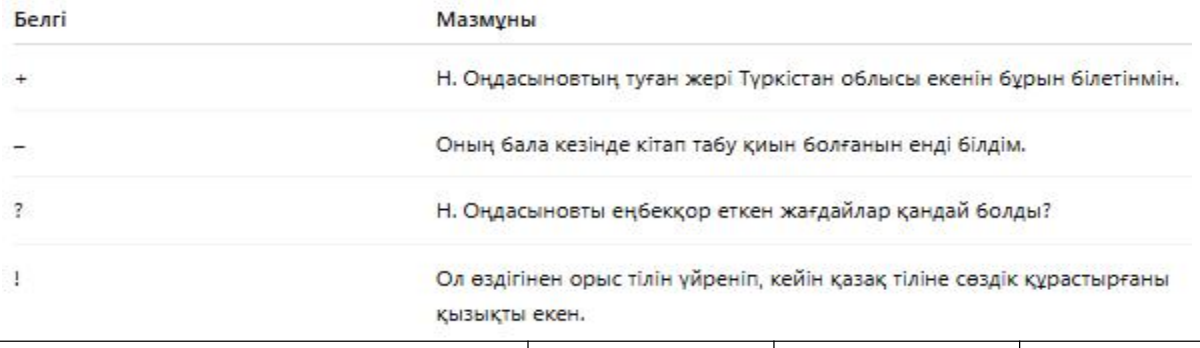 Белгі Мазмұны + Н. Оңдасыновтың туған жері Түркістан облысы екенін бұрын білетінмін. – Оның бала кезінде кітап табу қиын болғанын енді білдім. ? Н. Оңдасыновты еңбекқор еткен жағдайлар қандай болды? ! Ол өздігінен орыс тілін үйреніп, кейін қазақ тіліне сөздік құрастырғаны қызықты екен.			
	Талқылау сұрақтары: 1. Мәтіндегі қай дерек сізге таныс болды? 2. Қай мәлімет сіз үшін жаңа ақпарат болды? 3. Н. Оңдасыновтың туған жері мен еңбегі арасында қандай байланыс бар? 4. Сіз туған жеріңіз туралы не айтар едіңіз? **2. Топтық жұмыс:** **1-топ: «Туған жер – алтын бесігім» (Постер жасау)** **Мақсаты:** Туған жердің адам өміріндегі маңызын ашу, туған өлкенің тұлға бойындағы рухани және ұлттық құндылықтарға әсерін көрсету. **Тапсырма мазмұны:** 1. Топ мүшелері «Туған жер» сөзін талқылайды – әр оқушы өз туған жерін сипаттайды. 2. «Туған жер – алтын бесігім» деген тақырыппен **постер** жасайды. 3. Постерде мына элементтер болуы тиіс: o Туған жер табиғатының суреттері немесе сызбалары; o Қазақтың мақал-	**Бағалау критерийлері:** Белгілерді дұрыс және орынды қолдану; Мәтін мазмұнын түсіну және талдау; Топтық талқылауға белсенді қатысу; Өз ойын нақты және дәлелмен жеткізе білу.	**Бағалау критерийлері:** Постер мазмұны мен идеясының нақтылығы; Ұлттық және туған жер тақырыбының ашылуы; Топтың белсенділігі мен	– Постерлер, флипчарт, маркерлер, бағалау парақтары Мәтін үзінділері, өмірбаяндық материал,

	мәтелдері («Туған жерге туыңды тік», «Ел іші – алтын бесік» т.б.); ○ Нұртас Оңдасыновтың туған өлкесі (Созақ өңірі) туралы мәліметтер; ○ Өз туған жеріне деген мақтаныш сөздер. 4. Топ баяндамашысы постерді таныстырады (1–2 минут). **2-топ: «Н. Оңдасынов туған жерден алған тәлім» (Эссе жазу)** **Мақсаты:** Нұртас Оңдасыновтың туған жері оның тұлға болып қалыптасуына қалай әсер еткенін талдау арқылы оқушылардың патриоттық сезімін дамыту. **Тапсырма мазмұны:** 1. Мәтінді оқып, Н. Оңдасыновтың туған жері мен балалық ортасына назар аудару. 2. Тақырып бойынша **5-6 сөйлемнен тұратын эссе** жазу. 3. Эссе құрылымы: ○ **Кіріспе:** Туған жердің маңызы туралы жалпы ой. ○ **Негізгі бөлім:** Н. Оңдасыновтың туған жерден алған тәрбие мен еңбекқорлық қасиеті. ○ **Қорытынды:** Өз туған жеріне деген сүйіспеншілігін білдіру. 4. Эсседе кемінде бір мақал немесе нақыл сөз қолдану (мысалы, *«Туған жердің топырағы да ыстық»*).	- Топ ішінде талқылап, тапсырманы орындайды. - Постер салып, эссе жазады, пікірталасқа қатысады.	шығармашылығы. **Бағалау критерийлері:** Ой жүйелілігі мен мазмұн тереңдігі; Н.Оңдасынов мысалының орынды қолданылуы; Грамматикалық сауаттылық; Эсседе жеке көзқарастың болуы.	плакат, маркерлер, оқулық. Плакат, түрлі түсті қағаз, маркерлер, суреттер, карта, дәйексөздер, желім. Жұмыс парақтары, дәптер, қалам, мысал мәтін, тақта. Мәтін, дәптер, қалам, мысал эсселер, фотосуреттер.

	3-топ: «Туған жерге қызмет ету – парыз» (Пікірталас ұйымдастыру) **Мақсаты:** Оқушылар туған жерге адал қызмет етудің мәнін түсінеді, өз көзқарасын дәлелдеуге үйренеді. **Тапсырма мазмұны:** 1. Пікірталас тақырыбы: **«Нағыз патриот – туған жеріне қызмет еткен адам»** 2. Топ ішінде екі бағытта бөлінеді: ○ 1-топшасы – «Келісемін» позициясын қорғайды; ○ 2-топшасы – «Басқаша ойлаймын» позициясын қорғайды. 3. Дәлел ретінде: ○ Н. Оңдасыновтың туған еліне жасаған еңбегі; ○ Өз өңірлерінен шыққан тұлғалар мысалы; ○ Қазіргі жастардың туған жерге қосар үлесі. 4. Пікірталас соңында «Қорытынды сөз» айтылады және сынып өз бағасын береді. **3. Кубизм әдісі:** Сұрақтар: – Туған жер адам бойындағы қандай қасиеттерді қалыптастырады? – Н. Оңдасынов туған жерінен не үйренді? – Егер туған жеріңді өзгелер жамандаса, не істер едің? **Мақсаты:** Оқушылардың туған жерге деген сүйіспеншілігін терең түсінуіне, өз көзқарасын	- Кейін жұппен талқылайды, өз белгілерін салыстырады **Оқушының іс-әрекеті:** Оқушылар кубтың	**Бағалау критерийлері:** Пікірдің дәлдігі мен дәйектілігі; Өз ойын нақты және сенімді жеткізе білу; Командалық бірлік пен тыңдау мәдениеті. **Бағалау критерийлері:** Сұрақтарға нақты, дәлелді жауап беру; Өз пікірін мәдениетті түрде білдіру; Н.Оңдасыновтың өмірімен байланыстыра білу; Топтық талқылауға	Дәйексөздер, Н. Оңдасынов өмірінен үзінділер, карталар, видеоматериалдар. Н.Оңдасыновтың өмірбаяны мен туған жері туралы мәтін; Куб бейнесі (қағаздан немесе 3D сурет);

	қалыптастыруына және өмірмен байланыстырып ой қорытуына мүмкіндік беру. **Мұғалімнің іс-әрекеті:** 1. Мұғалім тақтаға немесе слайдта **куб** бейнесін көрсетеді. Кубтың әр қырына сұрақтар жазылады. 2. Әр топ кубты айналдырып, түскен қырдағы сұраққа жауап береді. 3. Мұғалім оқушылардың пікірлерін бағыттап, дәлелмен айтуға жетелейді.	сұрақтарына талқылай отырып, өз ойларын дәлелмен айтады, мысал келтіреді.	белсенді қатысу.	Слайд-презентация «Туған жер – тұлға бастауы»; Бейнекөрініс немесе фотоколлаж (Созақ өңірінің көрінісі).

Куб қыры	Сұрақ	Оқушылардың мүмкін жауаптары
1	Туған жердің адам бойындағы қандай қасиеттерді қалыптастырады?	Туған жер адалдықты, еңбекқорлықты, ұлтжандылық пен намыс сезімін қалыптастырады. Табиғат пен елге деген сүйіспеншілік сезімін оятады.
2	Н. Оңдасынов туған жерінен не үйренді?	Ол туған жерінің қарапайым өмірінен еңбекқорлықты, елге қызмет етуді, ұлт мәдениетін қадірлеуді үйренді.
3	Егер туған жеріңді өзгелер жамандаса, не істер едің?	Мен өз туған жерімді қорғап, оның жақсы жақтарын айтып түсіндіремін. Туған жер – адамның болмысы мен мақтанышы екенін айтар едім.
4	Туған жер мен тұлға тәрбиесінің байланысы қандай?	Туған жердің табиғаты, салты мен дәстүрі адамды рухани және моральдық тұрғыдан қалыптастырады.
5	Сенің туған жеріңнен шыққан қандай тұлғаларды білесің?	Өз өңірімнен шыққан белгілі мұғалімдер, ақындар, ғалымдар туралы айтамын.
6	«Туған жер – тұғырым» дегенді қалай түсінесің?	Бұл – туған жер адамның өміріндегі тірек, рухани бастауы деген ұғым.

	Жалпы қорытынды (барлық топтарға ортақ): Сабақ соңында әр топ өз нәтижесін таныстырады. Мұғалім барлық жұмыстарды **бағалау парағы** арқылы саралап, қорытынды жасайды:			

Топ	Идеяның ашылуы	Шығармашылық деңгейі	Белсенділік	Жалпы баға
1-топ				
2-топ				
3-топ				

Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** • Оқушылар өз жауаптарын топ алдында қорғайды. • Туған жердің тұлға өміріндегі рөлін Н. Оңдасыновтың мысалында дәлелдейді. • Сабақ соңында «Менің туған жерім – менің мақтанышым» деген ой-тұжырым айтылады. - Әр топ жұмысын қорғайды. - Мұғалім негізгі ойды жинақтайды: *Туған жерге сүйіспеншілік – елге адал қызметтің бастауы.* - Рефлексия: «Бүгін мен білдім…», «Маған әсер еткен ой…».	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	Ауызша кері байланыс, рефлексия парағы	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №5

Педагогтің аты-жөні				
Күні:				
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:		
Сабақтың тақырыбы	Алғашқы білім алған мектебі мен ұстаздары			
Сабақтың мақсаты	Оқушылар Н. Оңдасыновтың алғашқы білім алған мектебі мен ұстаздары туралы мәлімет алады; білім мен мұғалім еңбегінің адам болмысына әсерін түсінеді.			
Сабақ барысы				
Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	– Сәлемдесу, сабақ мақсатын айтады. – «Мектеп дегенде менің ойыма...» ой қозғау.	– Өз ассоциацияларын айтады.	Жылы сөз, мақтау	Интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**1. Ақпаратпен танысу** – Н. Оңдасыновтың алғашқы білім алған жері туралы қысқа мәтін береді: «Н. Оңдасынов алғаш Созақ өңіріндегі ауыл мектебінде сауатын ашты. Ұстазы – ауыл молдасы. Ол бала Нұртасқа тек оқу-жазуды емес, еңбекқорлық пен адалдықты үйретті. Жасынан ізденімпаз болған Нұртас бос уақытында кітап оқып, білімге ұмтылды.» **2. Талқылау сұрақтары** – Бұл мәтіннен қандай ақпарат білдің? – Ұстаз балаға қандай ықпал жасады? – Н. Оңдасыновтың табысына ұстазының әсері бар ма? **3. Жұптық жұмыс «Екі жұлдыз, бір тілек»** – Оқушылар жұпта жауаптарын бөліседі. «Алғашқы білім және ұстаз еңбегі» Мақсаты: Оқушылар Н. Оңдасыновтың алғашқы білім алған мектебі мен ұстаздарының әсерін талдайды, өз алғашқы ұстаздарымен салыстырады. Орындау форматы: 2 адамнан	– Мәтінді оқиды, маңызды ақпаратты белгілейді. Талқылау жүргізеді – 2 жақсы ой, 1 тілегін айтады.	Мәтінді түсіну, негізгі ойды анықтау Белсенді қатысу, дәлелді жауап Нақты дерек келтірді, негізгі ойды білді Н. Оңдасынов пен өз ұстазы	Мәтін, жұмыс парағы Материалдар – мәтін үзіндісі – А4 парақ

	жұп болып жасайды. **Жұмыс қадамдары:** 1. Жұптар мәтінді мұқият оқиды: – Н. Оңдасыновтың алғашқы білімі ауыл мектебінде басталғаны; – ұстазы балалық еңбексүйгіштікке, білімге ұмтылуға үйреткені; – алғашқы алған тәрбиенің тұлға болуына әсері. 2. Әр жұп төмендегі сұрақтарды талқылайды: 1. Н.Оңдасыновтың алғашқы ұстазы оған қандай қасиеттерді сіңірді? 2. Алғашқы алған білімі оның кейінгі өміріне қалай әсер етті? 3. Сенің алғашқы ұстазың кім болды? Ол саған қандай жақсы қасиет үйретті? 4. «Алғашқы ұстаз – адам өміріндегі ең маңызды адамдарының бірі» деген пікірмен келісесің бе? 3. Жұп әр сұраққа қысқа, нақты жауап дайындайды. 4. Жұп жұмысының нәтижесі А4 параққа түсіріледі: – 4-5 сөйлемнен тұратын салыстыру жазылады: «Н.Оңдасыновтың ұстазы ... жасады. Менің алғашқы ұстазым ... үйретті. Ұқсастығы: ... Айырмашылығы: ...». 5. Жұп өз жұмыстарын сынып алдында 1 минуттан таныстырады. **4. Топтық жұмыс** **1-Топ: «Мектеп – білім ошағы» (Постер)** Мақсаты:	Күтілетін нәтиже: – оқушылар мәтін мазмұнын түсінеді; – алғашқы білім мен ұстаздың рөлін дәлелдейді; – мысал мен салыстыру жасай алады	арасындағы ұқсастық пен айырмашылықты көрсетті Өзіндік көзқарас айтты, 1–2 дәлел келтірді Сөйлемдер грамматикалық дұрыс, ой жүйелі 1 минут ішінде таныстырды Нақты дерек келтірген, негізгі идея	– қалам, маркер

	Оқушылар мектептің бала тәрбиесі мен біліміндегі рөлін түсінеді, визуалды түрде жеткізеді. Тапсырма мазмұны: 1. Топ мүшелері «Мектеп бізге не береді?» деген сұрақты талқылайды. 2. Постер ортасына «Мектеп – білім ошағы» тақырыбын жазады. 3. Постерге төмендегі элементтер енгізіледі: – мектеп бейнесі (сызба немесе сурет); – білім, еңбек, тәртіп, достық сияқты құндылықтар; – «Білім – таусылмайтын байлық» сияқты нақыл сөздер; – мысал ретінде Н. Оңдасыновтың алғашқы білім алған мектебінен үзінді (Созақ өңіріндегі ауыл мектебі). 4. Әр элемент қысқаша түсіндіріліп жазылады. 5. Постер дайын болған соң, топ баяндамашысы таныстырады (1–2 минут). **2-Топ: «Ұстаз – өмір шамшырағы» (Эссе)** Мақсаты: Оқушылар ұстаз еңбегін бағалауды үйренеді, Н.Оңдасынов мысалында ой қорытады. Орындау қадамдары: 1. Оқушылар мәтінді оқиды: Нұртас Оңдасыновтың алғашқы ұстазы ауыл молдасы болған. Ол білімге баулып, еңбекқорлыққа үйретті. 2. «Ұстаз адам өмірінде қандай рөл атқарады?»	Күтілетін нәтиже: – постер мазмұны нақты және мағыналы; – мектеп рөлі ашылады; – оқушылар өз ойларын жүйелі жеткізеді. Күтілетін нәтиже: – ой жүйелілігі сақталады; – Н.Оңдасынов мысалы орынды қолданылады; –	айқын Безендірілген, бейнелі, қызықты Мысал келтірілген Мазмұн, нақтылық Ойын анық, толық жеткізді Сөйлеу мәдениеті 1-2 минут ішінде таныстыру	Флипчарт, маркерлер Суреттер

	деген сұрақ талқыланады. 3. 5-6 сөйлемнен тұратын шағын эссе жазылады. Эссе құрылымы: Кіріспе: – Ұстаз – бағыт беретін тұлға; Негізгі бөлім: – Н.Оңдасыновтың алғашқы ұстазы туралы; – білімге ұмтылуы, еңбекқорлығы; – ұстаз тәрбиесі – болашақ табыстың іргетасы. Қорытынды: – өз ұстазы туралы 1-2 сөйлем; – мақал қолдану: «Ұстаздан шәкірт озар». **3-Топ: «Менің алғашқы ұстазым» (Әңгіме дайындау)** Мақсаты: Оқушылар өз өмірінен мысал келтіре отырып, сөйлеу дағдысын дамытады. Орындау қадамдары: 1. Топ ішінде әр оқушы өзінің алғашқы ұстазы туралы қысқаша есіне түсіреді. 2. Әлпиге үйреткен ұстазының аты-жөні, мінезі, ерекше сәттер айтылады. 3. Бір оқушы баяндамашы болып, дайын әңгімені сыныпқа ұсынады.	грамматикалық сауат. Күтілетін нәтиже: – оқушы монолог құрып сөйлей алады; – ұстаз рөлін бағалайды; – нақты мысал айтады.	Әңгімеде болуы тиіс элементтер: – алғаш мектепке келген кездегі әсері; – ұстаздың қамқорлығы немесе берген кеңесі; – қандай қасиет үйретті (әдеп, ұқыптылық, білімге құштарлық). .	Дәптер, қалам
	Бағалау: **Бағалау критерийлері** — **Дескрипторлар** Мәтінді түсіну — Негізгі ойды анықтай алады Тақырыпты талдау — Ұстаз рөлін байланыстыра алады Шығармашылық жұмыс — Постер, эссе, әңгіме жасай алады Рефлексия — Жеке көзқарасын білдіреді			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** – Сабақты жинақтайды: «Алғашқы ұстаз – адам тағдырына әсер ететін тұлға». – Рефлексия: «Мен білдім…», «Маған қызық болды…»	– Стикерге жазып, тақтаға іледі.	Ауызша кері байланыс, рефлексия парағы	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №6

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Ғылым мен тілге қызығушылығының басталуы	
Сабақтың мақсаты	- Нұртас Оңдасыновтың ғылым мен тілге қызығушылығы қалай басталғанын түсіндіреді; - Мысалдар келтіріп, себеп-салдар байланысын көрсетеді; - Өз ойын ауызша және жазбаша жеткізеді.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	«Ой қозғау»: Сұрақ - «Қызығушылық қалай пайда болады?» **Қызығушылық ояту** Қысқа бейне/фотоколлаж көрсетеді: Н.Оңдасыновтың студенттік және жас кезі	Өз тәжірибесінен мысал келтіреді. Көргеніне болжам жасайды	Ауызша кері байланыс «Болжам – дәлел»	Слайд, интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Жаңа білім: Мәтінмен жұмыс** **Мақсаты:** • Оқушылар мәтінді мұқият оқып, негізгі ойды табуға үйренеді. • Ғылым мен тілге қызығушылықтың басталуын түсінеді. **Мұғалімнің іс-әрекеті:** 1. Оқушыларға Нұртас Оңдасыновтың бала кезіндегі ғылым мен тілге қызығушылығы туралы қысқа мәтін таратады. 2. Мәтінді оқу барысында негізгі ойды табуға бағыттайды: o «Бұл сөйлемде не айтылып тұр?» o «Негізгі ой қай жерде көрінеді?» o «Бұл ақпарат неге маңызды?» 3. Мәтінді оқу кезінде белгілерді қолдануды ұсынады (мысалы: + бұрыннан білетін ақпарат, – жаңа ақпарат, ? сұрақ, !	Мәтінді оқып, маңызды ақпаратты белгілейді - Мәтінді оқып, әр сөйлемнен негізгі ойды белгілейді. - INSERT немесе белгілеу әдісі арқылы өз дәптеріне жазып алады. - Мұғалімнің сұрақтарына жауап береді, талқылауға қатысады.	Тақырып бойынша нақты ақпаратты біледі Өз ойын дәл және жүйелі жеткізеді Топтық жұмысқа белсенді қатысады. Формативті бағалау (топтық бағалау парағы) Мәтін мазмұнын түсінеді. Негізгі ойды	Мәтін таралымы Дәптер, қалам

	қызықты дерек). 4. Оқушылардың назарын маңызды деректерге, мысалдарға және себеп-салдарға аударады. 5. Мәтінді оқып болған соң қысқаша талқылау жүргізеді: «Қандай жаңа ақпарат алдыңыз?» «Негізгі ой қандай?» **1. Жұптық жұмыс: «Ойлан – талқыла – ұсын»** **Мақсаты:** • Оқушылар мәтінді мұқият оқып, ғылым мен тілге қызығушылықтың бастауын талдайды. • Өзара пікірлесіп, ой қорытындысын шығарады. **Қадамдары:** 1. Жұптар мәтінді оқиды: Нұртас Оңдасыновтың бала кезінде ғылым мен тілге қызығушылығы қалай басталды? 2. Төмендегі сұрақтарға жауап дайындайды: ○ Ғылым мен тілге қызығушылық неден басталған? ○ Н. Оңдасыновқа кім әсер етті? ○ Бала кезіндегі қандай оқиғалар оны ынталандырды? ○ Сізде ғылым мен тілге қызығушылық қалай пайда болды? 3. Жауаптарды дәптерге қысқаша жазып, 1 минут ішінде жұпта ауызша қорғайды. **2. Топтық жұмыс: «Себеп-салдар» постері** **Мақсаты:**	Мәтінді түсінеді, негізгі ойды анықтайды. Пікірін дәлелдермен жеткізеді. Өзара тыңдап, диалог жүргізу дағдылары дамиды. **Қадамдары:** - Сынып 3 топқа бөлінеді. - Топтар төмендегі кестені толтырады: Әр топ постер жасап, себеп-салдар байланысын бейнелейді (суреттер, сызбалар, нақыл сөздер қолдануға болады). Топ баяндамашыс	дұрыс анықтайды. Ғылым мен тілге қызығушылықтың басталу себептерін көрсетеді. Себеп-салдар байланысын дұрыс анықтайды. Топтық жұмысқа белсенді қатысады. Шығармашылық қабілеті дамиды.	Интерактивті тақта (қажет болса)

	• Оқушылар ғылым мен тілге қызығушылықтың қалыптасуына әсер ететін факторларды талдайды. • Себеп-салдар байланысын визуалды түрде көрсетеді	ы 2 минут ішінде қорғайды.		
	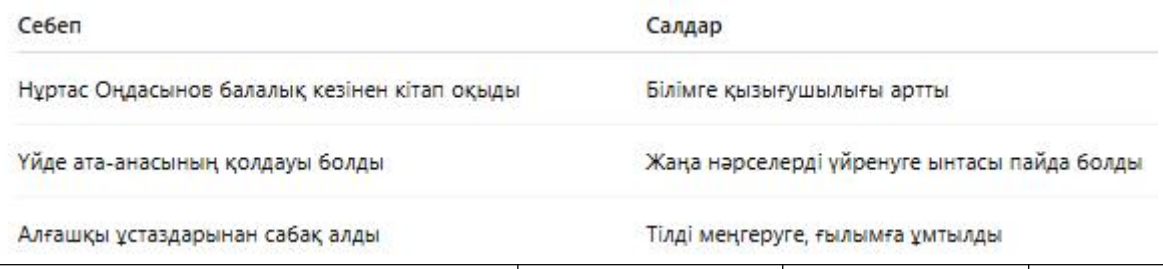			
	3. Жеке жұмыс: «Менің ғылым мен тілге қызығушылығым» **Мақсаты:** • Оқушы өз ойын жүйелі жазбаша түрде білдіреді. • Тұлғаның өмірінен алған үлгіні өз өмірімен байланыстырады. **Қадамдары:** 1. Дәптерге 5 сөйлемнен тұратын шағын мәтін жазады: o «Менің ғылымға қызығушылығым…» o «Менің тіл үйренуге қызығушылығым…» o «Н. Оңдасыновтың мысалы мені ынталандырды…» 2. Кемінде бір нақыл сөз немесе мақал қолдануға міндетті. 3. Мұғалім жеке жұмысқа қысқаша кері байланыс береді.	Жазбаша ойды анық жеткізеді. Н.Оңдасынов мысалына сілтеме жасайды. Грамматикалық және орфографиялық ережелерді сақтайды.	**Бағалау критерийлері:** Постер мазмұны мен идеясының нақтылығы; Ұлттық және туған жер тақырыбының ашылуы; Топтың белсенділігі мен шығармашылығы.	– Постерлер, флипчарт, маркерлер, бағалау парақтары

	Бағалау критерийлері және дескрипторлар **Бағалау критерийі** — **Дескриптор** Мәтінді түсінеді — Негізгі ойды анықтайды және дәлел келтіреді Талдау жасайды — Себеп-салдар байланысын көрсетеді Пікір білдіреді — Өз ойын ауызша жеткізеді Жазбаша жұмысты орындайды — 5 грамматикалық сауатты сөйлем жазады			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** «1 сөз – 1 ой» стратегиясы **Рефлексия** (3 мин) «Бағдаршам»	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	Ауызша кері байланыс рефлексия парағы	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №7-8

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Жоғары білімге жетелеген табандылық пен ізденістің жемісі	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың білім жолындағы табандылығы мен еңбекқорлығын түсіндіру. • Оқушыларға өз өміріндегі табандылық пен ізденістің маңыздылығын көрсету. • Жоғары білімге жету үшін қажырлы еңбектің қажеттілігін талқылау және мысалдар арқылы көрсету. • Оқушылардың сыни ойлау, талдау және өз пікірін дәлелдеу дағдыларын дамыту. • Мәдени және рухани құндылықтарды бойына сіңіре отырып, өмірлік мақсаттарды айқындауға тәрбиелеу	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	Сәлемдесу, сабақтың мақсаты мен күтілетін нәтижелерді таныстырады. "Табандылық деген не?" сұрағы арқылы сабаққа бағыттайды. **Қызығушылықты ояту** Қысқа мотивациялық видео немесе табандылық туралы нақыл сөз көрсетеді.	Күнделікті өмірден мысал келтіріп, табандылық туралы ой айтады. Бейне арқылы алған әсерлерін айтады.	Мадақтау, ауызша бағалау	Слайд, интерактивті тақта
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Жаңа тақырыпты ашу** Н.Оңдасыновтың жоғары білімге жету жолына қысқаша кіріспе жасайды. **Мәтінді таратады. Негізгі ойды табуға бағыттап сұрақтар қояды:** Мұғалім оқушыларға сабақ тақырыбына байланысты дайындалған мәтін таратпаларын үлестіреді. Мәтінді оқымас бұрын оқушылардың назарын негізгі идеяны анықтауға бағыттайды. Ол үшін төмендегідей жетекші сұрақтар қояды: 1. **Мәтін кім туралы немесе не туралы?**	Тыңдайды. Мәтінді жеке оқиды, сұрақтарға жауап дайындайды.	Фронтальды	Мәтін үзінділері жазылған таратпалар Дәптер, қалам

	2. **Кейіпкердің басты мақсаты қандай?** 3. **Мәтіндегі қиындықтар мен оны жеңудегі табандылық қалай сипатталған?** 4. **Автор оқырманға қандай ой жеткізгісі келеді?** 5. **Сіз мәтіннің негізгі идеясын қалай түсіндіңіз?** **ЖҰПТЫҚ ЖҰМЫС** **Тапсырма:** **“Табандылық – жоғары білімнің кілті”** тезисін пайдаланып, 2 сұраққа жауап беру: 1. Мәтіндегі кейіпкердің табандылығы қалай көрінеді? 2. Табандылық сіздің ойыңызша не береді? **Процесс:** • Жұп мүшелері мәтіннен дәлел тауып, өзара пікір алмасады. • Бірі жазады, екіншісі мазмұндайды. • Екі дәлел, бір қорытынды құрастырады. **ТОПТЫҚ ЖҰМЫС** **Тапсырма:** “Жоғары білімге жетелеген табандылық” тақырыбында **постер қорғайды**. 3 топ: 1-топ – Табандылықтың анықтамасы мен мәні 2-топ – Табандылыққа мысал болатын өмірлік оқиғалар 3-топ – Табандылықтың білім алудағы рөлі **1-топ – Табандылықтың анықтамасы мен мәні**	Жұптар өз ойларын нақты, дәлелді түрде айтады. Топ мүшелері рөлдерге бөлінеді (спикер, дизайнер, зерттеуші, хатшы). Постер	«Екі жұлдыз, бір тілек» әдісі. «Галерея шарлауы» әдісі. Рубрика бойынша: мазмұн, дәлел, тілдік	Интерактивті тақта (қажет болса)

	Тапсырма мазмұны: 1. «Табандылық» ұғымына анықтама беріңіз. 2. Табандылық адамның мінездік қасиеті ретінде нені білдіреді? 3. Табандылықтың тұлғаның қалыптасуына қалай әсер ететінін талдаңыз. 4. Табандылыққа байланысты 3 сипаттама жазыңыз (мысалы: төзімділік, мақсатқа беріктік, шаршамау т.б.). 5. Постерге «Табандылықтың мәні» деген тақырып қойып, негізгі ойды қорытындылаңыз. **2-топ – Табандылыққа мысал болатын өмірлік оқиғалар** **Тапсырма мазмұны:** 1. Н.Оңдасыновтың өмірінен табандылыққа мысал болатын кемінде 3 оқиғаны мәтіннен тауып жазыңыз. 2. Бұл оқиғаларда табандылықтың қандай көріністері байқалады? 3. Осы оқиғалардан қандай сабақ алуға болады? 4. Өмірден немесе әлемдік тұлғалардан тағы 1 мысал келтіріңіз (мысалы: Әл-Фараби, Ыбырай Алтынсарин, Абылай хан, Эдисон т.б.). 5. Постерге оқиғаларды қысқа сюжет түрінде рәсімдеп, хронология жасау. **3-топ – Табандылықтың білім алудағы рөлі** **Тапсырма мазмұны:**	дайындайды: негізгі идея, дәлел, мысал, қорытынды. Әр топ 2-3 минутта қорғайды. Топ табандылық туралы қысқаша теориялық анықтама жасап, мәнін ашатын концептуалды қ постер қорғайды. Топ тарихи және өмірлік мысалдар арқылы табандылықт ы дәлелдейтін нақты деректер береді. Постер қорғайды.	норма, құрылым. Мәтін мазмұнын түсінеді, негізгі ойды анықтайды. Табандылы қтың мәнін мысалдар арқылы түсіндіреді.	

	1. Табандылықтың білім алудағы маңызы қандай? 2. Жоғары білімге ұмтылған адамның қандай қиындықтарға төзімді болуы қажет? 3. Н.Оңдасыновтың жоғары білімге жетудегі табандылығы мәтінде қалай сипатталған? 4. Бүгінгі оқушыға табандылық не үшін қажет? 5. «Табандылық + білім = жетістік» атты формула құрып, постерде көрсету. **ЖЕКЕ ЖҰМЫС** **Тапсырма:** “Мен үшін табандылық деген…” тақырыбында **5-6 сөйлемдік мини-эссе** жазады. Міндетті құрылым: 1. Кіріспе – ұғымды түсіндіру; 2. Дәлел – өз өмірінен мысал; 3. Қорытынды – табандылықтың болашаққа әсері.	Топ табандылықтың оқу мотивациясын арттырудағы рөлін түсіндіріп, постер қорғайды.	Топтық және жұптық жұмысқа белсенді қатысады. Эсседе жеке көзқарасын дәлелмен жеткізеді.	
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** - «3 сөйлеммен қорытынды» әдісі: 1. Бүгін білдім… 2. Мені ойландырғаны… 3. Мен үшін табандылық… • Сабақтың негізгі идеясын бекітеді: **Табандылық – биік мақсатқа бастайтын қасиет.** **Рефлексия** (3 мин) «Бір сөзбен» әдісі: Бүгін сабақ сізге қандай сөзбен байланысты?	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	Топтық жұмыс бойынша критериалды бағалау жүргізеді.	Стикерлер, флипчарт

Сабақ 9-10

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Үкімет басшысы қызметі мен ел басқарудағы жаңашыл бастамалар	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың үкімет басшысы ретіндегі қызметін, ел басқарудағы бастамаларын түсіндіру; • Елдің дамуына бағытталған инновациялық және жаңашыл идеяларды анықтау; • Оқушыларға мемлекеттік басқарудағы әділдік, жауапкершілік пен стратегиялық ойлау маңызды екенін көрсету; • Ел мүддесін алға қойған шешімдер мен бастамаларды талқылау арқылы сыни ойлау дағдыларын дамыту; • Оқушыларды болашақта азаматтық белсенділікке және қоғамдық іске қатысуға ынталандыру.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	Сәлемдесу. Сабақ мақсаты мен бағалау критерийлерін түсіндіру.	Сабаққа назар аударады, топтарға бөлінеді.	Мадақтау, ауызша бағалау	Сурет топтамасы Бейне
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Жаңа тақырыпты ашу** Н.Оңдасыновтың Үкімет басшысы ретіндегі қызметінің қысқаша сипаттамасын береді. **Мәтінді таратады. Негізгі ойды табуға бағыттап сұрақтар қояды:** 1) Н.Оңдасынов қандай міндеттер атқарды? 2) Ел басқарудағы жаңашылдықтары қандай? 3) Ауыл шаруашылығы мен білім саласына қосқан үлесі неде? **ЖҰПТЫҚ ЖҰМЫС** «Сұрақ-жауап» стратегиясы: жұптар өзара талқылайды, мәтіннен 5 маңызды деректі бөліп алады **Тапсырма:** • Мәтіннен 5 маңызды деректі табу;	Тыңдайды, сұрақтар қояды. Мәтінді жеке оқиды, сұрақтарға жауап дайындайды. Жұптар өз ойларын	Фронтальды	Мәтін үзінділері жазылған үлестірме қағаздар Дәптер, қалам

	• «Үкімет басшысы қызметі халыққа қалай пайда әкелді?» деген сұраққа қысқаша жауап беру. **Бағалау критерийлері:** • Өзара түсіндірулер; • Дәлел келтіру; • Сөздік қор мен сөйлеу мәдениеті. **ТОПТЫҚ ЖҰМЫС** 3 топқа тапсырма береді: 1-топ: «Үкімет басшысы ретіндегі табыстары» 2-топ: «Жаңашыл бастамалары мен реформалары» 3-топ: «Халыққа қызметі және үлгісі» **1-топ: «Үкімет басшысы ретіндегі табыстары»** **Мақсаты:** Н.Оңдасыновтың басқарушылық жетістіктерін көрсету. **Тапсырма:** • Негізгі қызметтерін тізіп жазу; • Елге жасаған істерін көрсету; • Постерде фактілер мен суреттерді қосу. **2-топ: «Жаңашыл бастамалары мен реформалары»** **Мақсаты:** Ел басқарудағы реформаларын талдау. **Тапсырма:** • Білім мен ауыл шаруашылығын дамытудағы бастамалар; • Мемлекеттік басқарудағы жаңашылдықтар; • Схема немесе кестемен көрсету.	нақты, дәлелді түрде айтады. Топ ішінде талқылайды, постер, схема, кесте жасайды; қорғайды Мазмұнның толықтығы Фактілердің нақтылығы Командалық жұмысқа қатысу Постер + қорытылым (2–3 минут) Постер немесе слайд	Өзара бағалау парағы. 1) Өзара түсіндірулер; 2) Дәлел келтіру 1) Мазмұн толықтығы 2) Нақты мысал 3) Командалық жұмыс **Бағалау:** Мазмұнның нақтылығы Дәлел келтіру Шығармашылық	Флипчарт, маркер Постер, маркер, карта, стикер, бейнематериал Интерактивті тақта (қажет болса) **Мәтіндік:** Н.Оңдасынов өмірбаянының қысқаша үзінділері; тарихи фактілер. **Көрнекі:** Суреттер, схемалар, кестелер, постер материалдары.

	3-топ: «Халыққа қызметі және үлгісі» **Мақсаты:** Халыққа жасаған істерін көрсету, үлгі болу. **Тапсырма:** • Қазіргі жастарға үлгі боларлық істерін жазу; • Мысалдар келтіру; • Постерге қосу. **ЖЕКЕ ЖҰМЫС** **Тапсырма:** • «Мен үшін ең маңызды жаңалық – …» тақырыбында 3-4 сөйлем жазу • Мәтіндегі фактілер мен өз ойларын біріктіру		**Бағалау:** Дәлелділік; Мысалдардың нақты болуы; Топтық жұмысқа қатысу. **Бағалау:** Мазмұн толықтығы; Логикалық байланыс; Грамматикалық сауаттылық.	**Техникалық:** Слайд-презентация, флипчарт, маркерлер, бейнематериал. **Бағалау:** Бағалау парақтары, критерийлер тізімі. **Рефлексия:** Стикерлер, дәптер.
Сабақтың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** - «3 сөйлеммен қорыту» әдісі: - Не білдім? - Нені түсіндім? - Маған қандай ой салды? **Рефлексия** **«Өз орнымды анықтаймын» әдісі** «Бүгінгі сабақ маған…» әдісі	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету; 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету.	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №11-12

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Ауыл шаруашылығы, білім саласы және халық игілігі үшін атқарған істер	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың ауыл шаруашылығы мен білім саласын дамытуға қосқан нақты үлесін түсіндіру; • Халық игілігі үшін атқарған қоғамдық және әлеуметтік бастамаларын талдау; • Оқушыларға қоғамға қызмет етудің, еңбекқорлық пен табандылықтың маңыздылығын көрсету; • Талдау және сыни ойлау дағдыларын дамыта отырып, үлгілі қайраткердің қызметін өз өмірімен салыстыру; • Қоғамдық рөлді түсіндіру арқылы оқушыларды азаматтық жауапкершілік пен қоғамдық белсенділікке тәрбиелеу.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	Сәлемдесу, сабақ мақсатын түсіндіру, топқа біріктіру	Сабаққа назар аударады, топтарға бірігеді.	Мадақтау, ауызша бағалау	Сурет топтамасы Бейне
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Жаңа тақырыпты ашу** Н.Оңдасыновтың ауыл шаруашылығы мен білім саласына қосқан үлесі туралы қысқаша әңгіме **Мәтінді таратады. Негізгі ойды табуға бағыттап сұрақтар қояды:** 1) Ауыл шаруашылығы саласында қандай жаңалықтар енгізді? 2) Білім саласында қандай реформалар жүргізді? **ЖҰПТЫҚ ЖҰМЫС** Жұптар мәтіннен ауыл шаруашылығы мен білім саласындағы 3 басты жаңалықты табады, әр бастаманың нәтижесін талқылайды. **ТОПТЫҚ ЖҰМЫС** **Топтарға тапсырма:**	Тыңдайды, сұрақтар қояды. Мәтінді жеке оқиды, сұрақтарға жауап дайындайды. Мәтінді оқып, жеке жазбаша жауап береді Жұптар өз ойларын нақты, дәлелді түрде айтады. Топ ішінде талқылап,	Негізгі ойды дұрыс анықтау Өзара түсіндіру, дәлел келтіру Мазмұн толықтығы, дәлелділік, топтық жұмысқа қатысу	Таратпа мәтін, дәптер Флипчарт, маркер, дәптер Постер, түрлі түсті қағаз, маркерлер, бейнематериал

	3 топқа тапсырма: 1-топ: «Білім саласындағы реформалар» 2-топ: «Ауыл шаруашылығындағы жаңалықтар» 3-топ: «Халыққа тигізген пайдасы» **1-топ – Білім саласындағы реформалар** • Мәтінді талдап, Нұртас Оңдасыновтың білім саласында енгізген жаңалықтарын анықтайды. • Қандай реформалар жүргізілгенін, олардың нәтижесін талқылайды. • Нәтижесін постер немесе кесте түрінде көрсетеді. **2-топ – Ауыл шаруашылығындағы жаңалықтар** • Мәтінді оқып, ауыл шаруашылығына енгізілген реформалар мен жаңалықтарды бөліп көрсетеді. • Халыққа тигізген әсерін талқылайды. • Схема, кесте немесе постер арқылы көрнекі қорытынды жасайды. **3-топ – Халыққа тигізген әлеуметтік және экономикалық әсері** • Мәтіннен ауыл шаруашылығы мен білім саласындағы бастамалардың халыққа әсерін анықтайды. • Қоғам үшін маңызды нәтижелерді талқылайды. • Постер, схема немесе	постер немесе кесте жасайды, қорғайды Топ ішінде мәтінді талдайды. Әр мүшесі өз ойын ортаға салады, негізгі жаңалықтарды бөліп көрсетеді. Постер немесе кесте түрінде визуалды қорытынды жасайды. 2-3 минут ішінде топ қорытындысын қорғап, әр	Мазмұн толықтығы, мысалдардың нақтылығы, топтық жұмысқа белсенді қатысу. Дәлелділік , мысалдардың нақты болуы, шығармашылық. Мазмұн толықтығы, дәлелділік, топтық жұмысқа белсенді қатысу.	Постер , маркерлер, түрлі түсті қағаз, фотосуреттер. кесте, түрлі түсті қағаз, маркер, фотосуреттер.

	слайд арқылы қорытындылайды. **ЖЕКЕ ЖҰМЫС** **Тапсырма:** • «Мен үшін ең маңызды жаңалық – …» тақырыбында 3–4 сөйлем жазу; • Мәтіндегі фактілермен өз ойларын біріктіру.	бастаманың халыққа тигізген пайдасын түсіндіреді.	Мазмұн толықтығы; Логикалық байланыс; Грамматикалық сауаттылық	постер, стикер, маркер, бейнематериал.
	Бағалау өлшемі / **Сипаттама** / **Балл шкаласы** **Мазмұн толықтығы** — Топ тапсырманы толық орындады, барлық басты идеяларды көрсетті — 0–5 **Дәлелділік** — Мысалдар нақты, тақырыпқа сай, ой дәлелденген — 0–5 **Топтық жұмысқа белсенділік** — Барлық мүшелер белсенді қатысып, өз үлесін қосты — 0–5 **Шығармашылық/көрнекілік** — Постер, кесте немесе схема қызықты, көрнекі, шығармашылықпен жасалған — 0–5 **Қорытынды баяндау** — 2–3 минуттық қорғауда ой жүйелі және нақты жеткізілген — 0–5			
Сабақтың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** - «3 сөйлеммен қорыт» әдісі: - Не білдім? - Нені түсіндім? - Маған қандай ой салды? **Рефлексия** **«Өз орнымды анықтаймын» әдісі** «Бүгінгі сабақ маған…» әдісі	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №13-14

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Ұлттық мүдде жолындағы табандылық пен қиындықтармен күрес	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың ұлттық мүдде жолында көрсеткен табандылығы мен күресін түсіндіру. • Кеңестік кезеңдегі қиындықтар мен кедергілерді қалай еңсергенін талдау. • Оқушыларға әділдік, адалдық және патриотизм құндылықтарын мысал арқылы көрсету. • Сыни ойлау дағдыларын дамыту: тарихи оқиғаларды салыстыра талдау, себеп-салдарын анықтау. • Оқушыларды ұлттық мүддеге адал болуға және қиындыққа мойымай табандылық көрсетуге тәрбиелеу.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	Сабаққа психологиялық дайындық жасау, оқушылардың назарын сабақ тақырыбына аудару, жағымды эмоционалды ахуал қалыптастыру. - Сыныпты сәлемдесіп қарсы алады, көңіл-күйін сұрайды. - Оқушыларға сабақтың тақырыбы мен мақсатын таныстырады. - Сабаққа ынтасын арттыру үшін қысқаша қызықты кіріспе немесе шағын сұрақ қояды (мысалы, «Сіздер үшін табандылық дегеніміз не?»). - Оқушыларды топтарға бөледі, әр топқа рөлдерді бөледі (баяндамашы, жазушы, суретші).	Мұғалімге жауап береді, сыныптағы атмосфераға белсенді қатысады. Сабақ тақырыбымен танысып, ой бөліседі. Топқа бөлініп, өз рөлін алады, сабаққа дайындалады.	Сыныптағы белсенділік пен ынта Сабаққа психологиялық дайындық Топқа тиімді қатысу	Слайд-презентация (сабақ тақырыбы мен мақсаттары) Стикерлер немесе топ атаулары Флипчарт немесе тақта (топтарға бөліну үшін)
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Жаңа тақырыпты ашу** Н.Оңдасыновтың халық игілігі үшін жасаған істері туралы қысқаша әңгіме **Мәтінді таратады. Негізгі ойды табуға бағыттап сұрақтар қояды:**	Мәтінді мұқият оқып, әр сөйлемнен негізгі ақпаратты бөліп алады. Сұрақтарға жауап береді: Қиындықтар	Негізгі ойды дұрыс анықтау	Таратпа мәтін, дәптер

	1. Нұртас Оңдасынов қандай қиындықтарға қарсы тұруға мәжбүр болды? 2. Қандай әрекеттер арқылы ұлттың мүддесін қорғады?	мен кедергілерді анықтау; Ұлттық мүддесін қорғау жолындағы әрекеттерді талдау. Өз жазбаша жауаптарын дәптерге немесе жұмыс парағына жазады.	Өзара түсіндіру, дәлел келтіру	
	<table><tr><th>Бағалау өлшемі</th><th>Сипаттама</th><th>Балл шкаласы</th></tr><tr><td>Негізгі ойды дұрыс анықтау</td><td>Мәтіннен басты идеяны дұрыс бөліп алу</td><td>0–5</td></tr><tr><td>Дәлелділік</td><td>Қиындықтар мен әрекеттерді нақты және дәлелді көрсету</td><td>0–5</td></tr><tr><td>Жазбаша жауаптың жүйелілігі</td><td>Ой қысқа, нақты және логикалық түрде жеткізілген</td><td>0–5</td></tr></table>			
	Жұптық жұмыс **Тапсырма:** 1. Жұп болып мәтінді оқып, Нұртас Оңдасыновтың ұлттық мүдде жолындағы табандылығын көрсететін **2-3 нақты мысалды** табу. 2. Әр мысалға талдау жүргізу: ○ Бұл әрекет қандай қиындыққа қарсы жасалды? ○ Қандай нәтиже берді немесе халыққа қандай пайда әкелді? ○ Табандылықтың қандай қасиеттері көрініс тапты? 3. Әр жұп табылған мысалдарды қысқаша кестеге немесе дәптерге жазып, қорытынды	Мәтінді мұқият оқиды. Жұппен бірге 2-3 мысалды табады. Әр мысалдың жағдайын, қиындықтарын және нәтижесін талқылайды. Қорытындыны кесте немесе қысқаша жазбаша түрде көрсетеді. Сабақ соңында жұп	Бағалау: анықтама	Мәтін материалдары (Н.Оңдасынов өмірбаяны) Дәптер, қалам, стикерлер Постер, түрлі түсті қағаз, маркерлер Флипчарт, бейнематериалдар, слайд-презентация

	жасайды. **Мақсаты:** • Мәтіннен нақты мысалдарды бөліп алу арқылы түсінікті тереңдету. • Табандылыққа тән қасиеттерді анықтау және олардың нәтижесін бағалау. • Өзара талқылау арқылы ой бөлісу, дәлелдеу және жазбаша қорытынды жасау дағдыларын дамыту	ретінде сыныпқа қысқаша баяндап, өз пікірін қорғайды.	толықтығы, талқылау нәтижесі, топтың бірліктілігі.	

Бағалау өлшемі	Сипаттама	Балл шкаласы
Мысалдарды дұрыс таңдау	Мәтіннен табандылыққа нақты мысалдарды таңдады	0–5
Талдау және дәлелдеу	Әр мысалдың мәнін, нәтижесін және табандылық қасиетін түсіндіру	0–5
Жұптық жұмысқа белсенділік	Оқушы жұппен өз үлесін қосып, пікірталасқа қатысты	0–5
Қысқаша қорытынды	Қорытынды жазбаша түрде жүйелі және нақты	0–5

	Топтық жұмыс – толық сипаттама **Мақсаты:** • Оқушылардың табандылық түсінігін тереңдету. • Нұртас Оңдасынов өмірінен мысалдар арқылы патриоттық, табандылық қасиетін көрсету. • Өз ойларын дәлелмен жеткізу, топ ішінде тиімді қарым-қатынас жасау дағдыларын дамыту. **Топтарға тапсырма** **1-топ – «Табандылық анықтамасы мен мәні»** • Топ мүшелері табандылықтың сөздік	Мәтінді мұқият оқиды, өз ойларын бөліседі. Топ ішінде талқылау	Бағалау: анықтама толықтығы, талқылау нәтижесі, топтың бірліктілігі.	Мәтін материалдары (Н.Оңдасынов өмірбаяны)

	анықтамасын зерттейді. • Табандылықтың адам өміріндегі маңызын, құндылығын талқылайды. • Қысқаша мәтін немесе постер арқылы өз қорытындысын сыныпқа таныстырады. **2-топ – «Табандылыққа мысал болатын өмірлік оқиғалар»** • Мәтіннен Нұртас Оңдасыновтың ұлттық мүдде жолында көрсеткен табандылығы мен күрескерлігін көрсететін нақты 2-3 мысалды таңдайды. • Әр мысалдың нәтижесін және оқиғадан алынатын сабақтарды талқылайды. • Кесте немесе қысқаша постер жасап, қорытындысын топ ішінде қорғайды. **3-топ – «Табандылықтың білім мен өмірдегі рөлі»** • Н.Оңдасыновтың өмір жолынан табандылықтың білімге, кәсіби дамуға және тұлға қалыптасуына әсерін талқылайды. • Табандылықтың қазіргі жастар өмірінде қалай қолданылатынын мысалдар арқылы көрсетеді. • Қорытындысын постер, кесте немесе шағын баяндама арқылы сыныпқа ұсынады.	жүргізеді, әр мүшесі өз үлесін қосады. Постер, кесте немесе қысқаша мәтін жасап, қорытындысын сыныпқа таныстырады. Қорғау кезінде өз пікірін дәлелдермен қолдайды, басқа топ пікірін тыңдайды. Сабақ соңында рефлексия жасайды: «Мен бүгін не білдім?»	Бағалау: мысалдардың нақтылығы, талдау дәлдігі, топтық жұмысқа белсенділік. Бағалау: мазмұнның толықтығы, ойдың жүйелілігі, өмірмен байланыстыра талдау.	Дәптер, қалам, стикерлер Постер, түрлі түсті қағаз, маркерлер Флипчарт, бейнематериалдар, слайд-презентация

	Бағалау өлшемі / **Сипаттама** / **Балл шкаласы** Мазмұн толықтығы — Барлық басты идеялар ашылған — 0–5 Дәлелділік — Мысалдар нақты, тақырыпқа сай — 0–5 Топтық жұмысқа белсенділік — Барлық мүшелер белсенді қатысқан — 0–5 Шығармашылық/көрнекілік — Постер, кесте немесе мәтін көрнекі, шығармашылықпен жасалған — 0–5 Қорытынды баяндау — 2–3 минуттық қорғауда ой жүйелі, нақты жеткізілген — 0–5			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды талқылау:** - «3 сөйлеммен қорыт» әдісі: - Не білдім? - Нені түсіндім? - Маған қандай ой салды? **Рефлексия** **«Өз орнымды анықтаймын» әдісі** «Бүгінгі сабақ маған…» әдісі ○ Сабақ соңында топтық жұмыс тәжірибесін талқылайды: «Бүгін мен қандай жаңа нәрсе білдім?» ○ Өз үлесін бағалап, топтық жұмысқа қатысу деңгейін анықтайды.	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №15

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстаным етуі	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың өмірінде әділдік пен адалдық принципін қалай ұстанғанын түсінеді; - Әділдік пен адалдықты өз өмірінде қолданудың маңызын талқылайды; - Топтық және жеке жұмыстар арқылы тақырыпқа байланысты ойларын дәлелдеп жеткізу дағдыларын дамытады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	Мұғалім оқушыларды жылы жүзбен қарсы алады, сәлемдеседі. Сабақ тақырыбын тақтаға жазып, оқушыларға айтады: **«Әділдік пен адалдықты өмірлік ұстаным етуі»**. - Сабақтың мақсатын түсіндіреді: • Нұртас Оңдасыновтың өмірінен әділдік пен адалдыққа мысалдар арқылы оқушылардың түсінігін арттыру. • Әділдік пен адалдықты өз өмірінде қолданудың маңызын көрсету. - Қатысушылардан қысқаша ой бөлісуді сұрайды: «Сіз үшін әділдік пен адалдық нені білдіреді?» - Сабақ барысын қысқаша түсіндіріп, оқушыларды топтарға бөледі.	Мұғалімге жауап береді, сыныптағы атмосфераға белсенді қатысады. Сабақ тақырыбымен танысып, ой бөліседі. Топқа бөлініп, өз рөлін алады, сабаққа дайындалады.	Сыныптағы белсенділік пен ынта Сабаққа психологиялық дайындық Топта тиімді жұмыс жасау	Слайд-презентация (сабақ тақырыбы мен мақсаттары) Стикерлер немесе топ атаулары Флипчарт немесе тақта (топтарға бөліну үшін)
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінді таратады.** - Мұғалім оқушыларға Нұртас Оңдасыновтың өмірінен мәтін таратады. - Мәтіннен әділдік пен адалдыққа қатысты нақты мысалдарды табуға бағыттайды. - Оқушылар мәтінді оқып, әр мысалды белгілейді және	- Мәтінді мұқият оқып, әр сөйлемнен негізгі ақпаратты бөліп алады. - Сұрақтарға жауап береді: Қиындықтар	Негізгі ойды дұрыс анықтау	Таратпа мәтін, дәптер

	қысқаша жазып алады. - Мысалдар арқылы негізгі ойды анықтау: Н.Оңдасыновтың өміріндегі әділдік пен адалдықтың көрінісі	мен кедергілерді анықтау. Ұлттық мүддесін қорғау жолындағы әрекеттерді талдау. - Жазбаша түрде дәптерге немесе жұмыс парағына қорытынды жасайды.	Өзара түсіндіру, дәлел келтіру	

Бағалау өлшемі	Сипаттама	Балл шкаласы
Негізгі ойды дұрыс анықтау	Мәтіннен басты идеяны дұрыс бөліп алу	0–5
Дәлелділік	Қиындықтар мен әрекеттерді нақты және дәлелді көрсету	0–5
Жазбаша жауаптың жүйелілігі	Ой қысқа, нақты және логикалық түрде жеткізілген	0–5

	Жұптық жұмыс **Мақсаты:** • Мәтіннен нақты мысалдар таңдап, әділдік пен адалдықты талдау арқылы оқушылардың ойлау қабілетін дамыту. • Мысалдардан алынған сабақтарды түсініп, өмірге қолданудың маңызын көрсету. **Тапсырма:** 1. Жұптарға мәтін беріледі. 2. Әр жұп мәтіннен 2-3 нақты мысал таңдайды. 3. Әр мысалды талдайды: o Бұл әрекет қандай қасиетті көрсетті? (әділдік немесе адалдық) o Әрекет қандай нәтижеге алып келді?	Мәтінді мұқият оқиды, мысалдарды белгілейді. Мысалдарды талқылайды, нәтижесін анықтайды.	Бағалау: анықтама толықтығы, талқылау нәтижесі, топтың бірлігі. Талдау қорытындысын дәптерге немесе кестеге жазып алады. Сабақ соңында жұп ретінде сыныпқа	Мәтін материалдары (Н.Оңдасынов өмірбаяны) Дәптер, қалам, стикерлер Постер, түрлі түсті қағаз, маркерлер Флипчарт, бейнематериалдар, слайд-презентация

	○ Бұл мысалдан қандай сабақ алуға болады? 4. Талдау қорытындысы жұп ішінде қысқаша жазылады немесе кесте арқылы көрсетіледі. 5. Әр жұп өз қорытындысын сыныпқа 1-2 минутта баяндайды.	Қорытындысын жұпта талқылай отырып жазып алады және сыныпқа баяндап береді.	қысқаша баяндап, өз пікірін қорғайды.	
	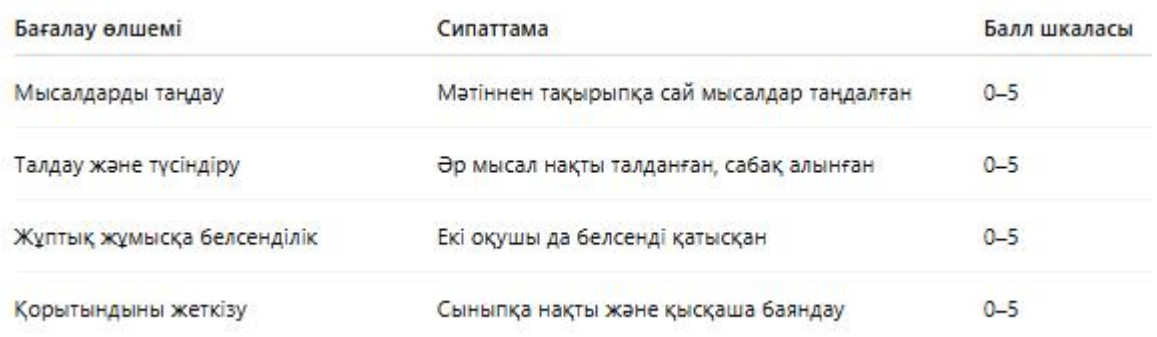 Бағалау өлшемі / Сипаттама / Балл шкаласы Мысалдарды таңдау — Мәтіннен тақырыпқа сай мысалдар таңдалған — 0–5 Талдау және түсіндіру — Әр мысал нақты талданған, сабақ алынған — 0–5 Жұптық жұмысқа белсенділік — Екі оқушы да белсенді қатысқан — 0–5 Қорытындыны жеткізу — Сыныпқа нақты және қысқаша баяндау — 0–5			
	Топтық жұмыс **Мақсаты:** • Нұртас Оңдасыновтың өмірінде әділдік пен адалдықтың көрінісін түсіну; • Әділдік пен адалдықты өз өмірінде қолданудың маңызын талқылау; • Топтық талқылау арқылы ой қорытындысын жүйелеу; **Тапсырмалар топтарға бөлінген:** **1-топ: «Әділдік дегеніміз не?»** ○ Әділдік ұғымының анықтамасын шығару; ○ Н.Оңдасынов өмірінен әділдікке қатысты мысалдарды талқылау; ○ Мысалдардың нәтижесін көрсету; ○ Қорытындысын постер немесе кесте арқылы сыныпқа таныстыру. **2-топ: «Адалдыққа мысал»** ○ Адалдыққа нақты	Топ ішінде белсенді қатысады. Мысалдардан алынған сабақтарды талқылайды.	Бағалау: анықтама толықтығы, талқылау нәтижесі, топтың бірліктілігі.	Мәтін материалдары (Н.Оңдасынов өмірбаяны) Дәптер, қалам, стикерлер Постер, түрлі түсті қағаз, маркерлер

	мысалдар таңдау (Н.Оңдасыновтың әрекеттерінен). ○ Әр мысалды талдау: әрекет, нәтиже, сабақ. ○ Қорытындысын кесте немесе постер арқылы сыныпқа таныстыру. **3-топ: «Өмірлік сабақ»** ○ Әділдік пен адалдықтың адам өміріндегі рөлін талқылау; ○ Мысалдардан алынатын өмірлік сабақтарды анықтау; ○ Қорытындысын топ ішінде сөзбен немесе қысқаша мәтінмен баяндау.	Қорытындысын сыныпқа жеткізеді.	Бағалау: мазмұнның толықтығы, ойдың жүйелілігі, өмірмен байланыстыра талдау.	Флипчарт, бейнематериалдар, слайд-презентация
	Бағалау өлшемі / **Сипаттама** / **Балл шкаласы** Топтық белсенділік — Барлық мүшелер тапсырмаға қатысқан — 0–5 Мазмұн нақтылығы — Мысалдар тақырыпқа сай, ой нақты — 0–5 Шығармашылық — Қорытынды көрнекі түрде (постер, кесте, мәтін) көрсетілген — 0–5 Талдау және дәлелдеу — Мысалдардан сабақ алынған, ой қорытындысы нақты — 0–5			
	Жеке жұмыс **Мақсаты:** • Оқушылардың жеке ойлау қабілетін дамыту; • Әділдік пен адалдықты өз өмірінде қолдану жолдарын ойландыру; • Мәтіннен алынған мысалдарды жеке жазба арқылы қорытындылау. **Тапсырма:** 1. Оқушыларға тақырып беріледі: **«Мен үшін әділдік пен адалдық нені білдіреді?»** 2. Жеке эссе немесе қысқаша жазба түрінде	Эссе көлемі: 5-7 сөйлем немесе 10-15 жол. Жазба аяқталған соң оқушылар өз пікірін қысқаша	Бағалау: мазмұнның толықтығы, ойдың жүйелілігі,	Дәптер, қалам, стикерлер

	жауап жазу: ○ Мәтіндегі мысалдарды өз ойымен байланыстыру; ○ Өмірлік тәжірибеден немесе күнделікті өмірден мысал келтіру; ○ Қысқаша қорытынды шығару: «Мен үшін әділдік пен адалдықтың маңызы».	сынып алдында айтуға дайындалады.	өмірмен байланыст ыра талдау.	
	Бағалау критерийлері: **Бағалау өлшемі** / **Сипаттама** / **Балл шкаласы** Мазмұн нақтылығы / Тақырыпқа сәйкес ойлар жазылған / 0–5 Шығармашылық / Мысалдар өз ойымен байланысты, қызықты баяндалған / 0–5 Талдау / Мәтіндегі мысалдардан сабақ алынған / 0–5 Қорытынды / Қысқаша, нақты қорытынды жасалған / 0–5			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды сұрақтар** • Нұртас Оңдасынов әділдік пен адалдықты қалай өмірлік ұстаным еткен? • Бұл қасиеттер оның қай іс-әрекетінде көрінді? • Сабақтан қандай негізгі ой алдыңыз? **Рефлексия сұрақтары** • Бүгін сабақтан қандай жаңа білім алдыңыз? • Әділдік пен адалдықты өз өміріңізде қалай қолдануға болады? • Сабақтағы топтық және жұптық жұмыстар сізге қалай әсер етті? • Сабақтан алған әсеріңізді бір сөйлеммен сипаттаңыз.	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №16

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Елі үшін күрескен қайсар тұлға	
Сабақтың мақсаты	- Нұртас Оңдасыновтың ел үшін жасаған еңбектері мен күрескерлік қасиеттерін түсіндіру. - Мәтінмен жұмыс арқылы оқушылардың талдау, салыстыру, негізгі ойды анықтау дағдыларын дамыту. - Оқушыларды елжандылыққа, табандылық пен қайсарлыққа тәрбиелеу.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**1. Сәлемдесу.** Мұғалім сыныппен амандасып, сабаққа оң психологиялық ахуал қалыптастырады. **2. Сабақ тақырыбын және мақсатын айту.** – Сабақтың тақырыбы таныстырылады: **«Елі үшін күрескен қайсар тұлға – Нұртас Оңдасынов»** – Сабақтың негізгі мақсаттары түсіндіріледі: – Мәтіннің негізгі ойын анықтау; – Н.Оңдасыновтың қайсарлық қасиеттерін талдау; – Ел үшін жасаған еңбегіне баға беру; – Оқушылардың өз пікірін дәлелді жеткізуіне жағдай жасау. **3. Оқушыларды 3 топқа бөлу.** – 1-топ: «Қайсар тұлға» – 2-топ: «Ел үшін күресі» – 3-топ: «Күрестің нәтижесі»	Мұғалімге жауап береді, сыныптағы атмосфераға белсенді қатысады. Сабақ тақырыбымен танысып, ой бөліседі. Топқа бөлініп, өз рөлін алады, сабаққа дайындалады.	Сыныптағы белсенділік пен ынта Сабаққа психологиялық дайындық Топқа тиімді қатысу	Слайд-презентация (сабақ тақырыбы мен мақсаттары) Стикерлер немесе топ атаулары Флипчарт немесе тақта (топтарға бөліну үшін)
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс** **Мұғалімнің әрекеті:** Мұғалім оқушыларға Нұртас Оңдасынов туралы мәтінді таратады. Мәтінді мәнерлеп оқу немесе іштей оқу тапсырылады. Оқушылардың негізгі ойды	– Мәтінді оқиды. – Негізгі ойды анықтайды. – Сұрақтарға сүйене отырып, дәлелдер	Негізгі ойды дұрыс анықтау	Таратпа мәтін, дәптер

	анықтауға назар аударуын сұрайды. Одан кейін мұғалім бағыттаушы сұрақтар қояды: 1. **Н.Оңдасынов ел үшін қандай күрес жүргізді?** – Оқушылар мәтіннен оның халықтың жағдайын жақсарту, ұлттық мүддені қорғау, әділ басқару, зиялы қауымды қолдау сияқты іс-әрекеттерін анықтайды. 2. **Оның қайсарлығын дәлелдейтін қандай оқиғаларды атауға болады?** – Оқушылар мәтіндегі қиын жағдайдан бас тартпай, қысымға қарамастан өз ұстанымында қалуы, әділетсіздікке қарсы шығуы, ел мүддесін қорғаған батыл шешімдері жөнінде мысалдар келтіреді.	келтіреді. – Өз пікірін мәтіннен нақты деректермен қолдайды.	Өзара түсіндіру, дәлел келтіру	
	Бағалау өлшемі / **Сипаттама** / **Балл шкаласы** Негізгі ойды дұрыс анықтау — Мәтіннен басты идеяны дұрыс бөліп алу — 0–5 Дәлелділік — Қиындықтар мен әрекеттерді нақты және дәлелді көрсету — 0–5 Жазбаша жауаптың жүйелілігі — Ой қысқа, нақты және логикалық түрде жеткізілген — 0–5			
	Топтық жұмыс **1-топ: «Қайсар тұлға»** **Тапсырма:** Н.Оңдасыновтың қайсарлық қасиеттерін анықтап, мәтіннен **3 нақты дәлел** табады және түсіндіреді.	Топ ішінде мәтінді талдайды. Қайсарлыққа қатысты сөйлемдер мен оқиғаларды белгілейді. Әр дәлелді талдап, оның қайсарлықты қалай көрсететінін түсіндіреді.	**1-топтың бағалауы: «Қайсар тұлға»** • Топ Н.Оңдасыновтың қайсарлық қасиеттерін дұрыс анықтауы тиіс. • Мәтіннен кемінде 3 дәлел	Мәтіннің баспа нұсқасы А3 қағазы Маркерлер Стикерлер

		Қорытындының А3 парағына қысқаша жазады.	келтіруі бағаланады. • Әр дәлелдің мәнін түсіндірсе, жоғары деңгей деп есептеледі. Топ жұмысына белсенділігі мен дәлдігіне қарай баға беріледі.	
	Бағалау критерийі: **Критерий** / **Дескриптор** / **Балл** Дәлелді анықтау / 3 дәлел тапты / 1–2 Талдау / Әр дәлелдің мағынасын түсіндірді / 1–2 Топтық жұмыс / Топта белсенді қатысады / 1			
	2-топ: «Ел үшін атқарған күресі» **Тапсырма:** Мәтіннен Н.Оңдасыновтың **ел мүддесі үшін жасаған әрекеттерін** анықтап, қысқаша **постер** дайындайды.	Мәтінді мұқият оқиды. Ел мүддесін қорғауға бағытталған фактілерді жинақтайды. Нақты 3-4 әрекетті постерге жазады. Постерді рәсімдеп, топ ішінде рөл бөліседі (жазушы, талдаушы, баяндаушы). Постерді сыныпқа 1-2 минутта қорғайды.	**2-топтың бағалауы: «Ел үшін атқарған күресі»** • Ел мүддесі үшін жасалған 3-4 әрекетті нақты мәтіннен табуы бағаланады. • Постердің мазмұндылығы, көрнекілігі және деректердің нақтылығы ескеріледі.	А3 қағазы Маркерлер Мәтін үзінділері Постер шаблондары

			• Топ мүшелерінің презентация кезінде ойды түсінікті жеткізуі бағаланады. • Факті лердің дұрыстығы мен жұмысқа бірдей қатысуы назарға алынады.	
	Бағалау критерийі: **Критерий** / **Дескриптор** / **Балл** Мазмұн — Ел үшін жасалған кемінде 3 әрекет көрсетілген — 1–2 Дәлдік — Мәтінге сүйенген нақты деректер — 1–2 Презентация — Постерді анық және түсінікті қорғау — 1			
	3-топ: «Күрестің нәтижесі» **Тапсырма:** Н.Оңдасыновтың ел үшін жасаған күресінің **нәтижесін талдап**, қорытынды жасайды.	Мәтінен оның іс-әрекеттерінің нәтижесін көрсететін сөйлемдерді табады. Әр нәтиженің елге әсерін талдайды (саяси, мәдени, әлеуметтік). 3 негізгі нәтижені анықтап, қорытынды жазады. Қорытындының шағын схема, кесте	**3-топтың бағалауы: «Күрестің нәтижесі»** • Оңдасынов күресінің 2-3 нақты нәтижесін дұрыс анықтауы бағаланады. • Нәтижелердің елге әсерін дұрыс талдай алса – жоғары баға беріледі. • Жалпы	Мәтін Маркерлер Сызба және кесте үлгілері А4 немесе А3 парақтары

		немесе сызба түрінде рәсімдейді.	қорытынды ның логикалық және нақты болуы маңызды. • Топ жұмысыны ң мазмұнды талдауы мен негіздемесі ескеріледі.	
	Бағалау критерийі: **Критерий** / **Дескриптор** / **Балл** Нәтиже — Күрестің 2–3 нақты нәтижесін тапты — 1–2 Талдау — Әр нәтижені дұрыс түсіндірді — 1–2 Қорытынды — Жалпы ойды нақты жеткізді — 1			
	Жалпы топтық жұмысты бағалау рубрикасы **Деңгей** / **Сипаттама** Өте жақсы (9–10 балл) — Мәтінді терең түсінді, дәлелдері нақты, жұмыс мазмұнды, топтық әрекет белсенді. Жақсы (6–8 балл) — Мәтінмен жұмыс жасады, дәлелдері жеткілікті, постер немесе қорытындысы түсінікті. Қанағаттанарлық (3–5 балл) — Түсіндірулер үстірт, дәлелдер аз, топтық жұмыс әлсіз. Төмен (0–2 балл) — Тапсырма толық орындалмаған.			
	Жұптық жұмыс **Тапсырма мазмұны** Жұптарға Н.Оңдасынов туралы мәтін беріледі. Әр жұп мәтіннен **2-3 нақты мысал** таңдап, мына бағыттар бойынша талдау жасайды: 1. Бұл әрекет қайсарлықтың қандай қырын көрсетеді? 2. Ол әрекеттің елге тигізген әсері қандай? 3. Мысалдан қандай сабақ алуға болады? Жұп өз жұмысының нәтижесін қысқаша қағазға түсіреді.	– Мәтінді бірге оқиды, негізгі оқиғаларды анықтайды. – Мәтіннен Н.Оңдасыновтың қайсарлық танытқан әрекеттерін белгілейді. – Әр мысалды талқылап, оның халыққа немесе елге	– Мәтіндегі ақпаратты дұрыс таба алады. – Әрекеттің қайсарлыққа қатысын дәлелмен түсіндіреді. – Мысалдың елге әсерін нақты сипаттайды. – Ой	Н.Оңдасынов туралы мәтін (мұғалім ұсынған нұсқа). – Қағаз немесе А4 парағы. – Қаламдар, маркерлер. – Қажет болған жағдайда тақырыпқа қатысты қысқа

	Соңында 1-2 жұп өз талдауын сыныпқа таныстырады.	тигізген әсерін анықтайды. – Мысал бойынша өмірлік сабақ немесе ой түйінін шығарады. – Қорытындысын қысқа мәтін түрінде жазады (5-7 сөйлем). – Топ алдында өз жұмыстарын ауызша қорғайды.	қорытуы логикалық әрі түсінікті. – Жұп ішінде белсенді қатысады және өз ойын дұрыс жеткізеді. – Қорғау кезінде анық әрі сенімді сөйлейді.	анықтамалық мәлімет.
	Жеке жұмыс **Тапсырма** Оқушыларға жеке эссе немесе қысқаша пікір жазу ұсынылады: **«Нұртас Оңдасынов – ел үшін күрескен қайсар тұлға»** Көлемі: **5-7 сөйлем**	– Мәтінді еске түсіріп, Н.Оңдасыновтың қайсарлық танытқан әрекеттерін ой елегінен өткізеді. – Елі үшін жасаған күресі мен батылдығын өз сөздерімен сипаттайды. – Неге оны қайсар тұлға деп санайтынын нақты мысалмен дәлелдейді. – Өз көзқарасын білдіріп, қысқаша қорытынды жазады.	Тақырыпты аша алады. Н.Оңдасыновтың қайсарлығын дәлелмен сипаттайды. – Ойы жүйелі, байланысты жазылған. – 5-7 сөйлем көлемін сақтайды. – Жеке көзқарасын анық жеткізеді. – Грамматикалық және стильдік сауаттылықты сақтайды.	– Мәтіннен алынған негізгі деректер. – Қалам, дәптер немесе А4 парағы. – Қосымша қысқа анықтама (мұғалім ұсынса).

		– Жазбасын сауатты, мазмұнды етіп аяқтайды.		
	Бағалау кестесі **Бағалау критерийі** / **Дескриптор** / **Балл** Мәтінді түсіну — Негізгі ойды дұрыс анықтайды — 0–5 Топтық жұмыс — Дәлелдер келтіреді, постер қорғайды — 0–5 Жұптық талдау — 2–3 мысалды талдайды — 0–5 Жеке жұмыс — Қорытынды пікір қалыптастырады — 0–5 **Жалпы балл: 20**			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды сұрақтар** - Н.Оңдасыновтың қайсарлығы неден көрінеді? - Оның ел үшін жасаған ең маңызды ісі қандай деп ойлайсыз? - Бүгінгі сабақтан қандай ой алдыңыз? **Рефлексия сұрақтары** - Сабағының қай бөлігі сізге пайдалы болды? - Қайсарлық пен елжандылық қасиеттерін өз өміріңізде қалай қолданасыз? - Сабақтан алған әсеріңізді бір сөйлеммен жеткізіңіз.	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №17-18

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	«Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегінің тәрбиелік мәні	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегін таныстыру және оның тәрбиелік мәнін түсіндіру; • Шығармадағы мақал-мәтелдер арқылы адамгершілік, ұлтжандылық және еңбекқорлық құндылықтарын көрсету; • Оқушылардың сыни ойлау, талдау және шығармашылық қабілеттерін дамыту; • Мақал-мәтелдерді өз өмірімен байланыстыра отырып, практикалық тұрғыда қолдануға үйрету; • Рухани байлықты бағалауға, ұлттық мәдениетті құрметтеуге тәрбиелеу.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**1. Сәлемдесу:** Мұғалім оқушылармен амандасып, сабаққа көңіл-күйін көтереді, сыныптағы психологиялық ахуалды қалыптастырады. **2. Сабақ тақырыбын хабарлау:** – Сабақ тақырыбы: **«Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегі** – Мұғалім тақырыптың өзектілігі мен маңызын қысқаша түсіндіреді. **3. Сабақ мақсатымен таныстыру:** – Оқушылар еңбектің мазмұнын түсінеді. **4. Оқушыларды 3 топқа бөлу** (мақал, жұмбақ, жинақшы-тұлға).	Мұғалімге жауап береді, сыныптағы атмосфераға белсенді қатысады. Сабақ тақырыбымен танысып, ой бөліседі. Топқа бөлініп, өз рөлін алады, сабаққа дайындалады.	Сыныптағы белсенділік пен ынта Сабаққа психологиялық дайындық Топқа тиімді қатысу	Слайд-презентация (сабақ тақырыбы мен мақсаттары) Стикерлер немесе топ атаулары Флипчарт немесе тақта (топтарға бөліну үшін)
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс** **Мұғалімнің әрекеті:** – «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегі туралы қысқа мәтінді таратады. – Оқушыларды мәтінді оқуға бағыттайды. – Төмендегі сұрақтармен негізгі	– Мәтінді оқиды. – Негізгі ойды анықтайды. – Сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап береді.	Негізгі ойды дұрыс анықтау	Таратпа мәтін, дәптер

	ойды табуға жетелейді: **Бағдарлаушы сұрақтар:** 1. Бұл еңбектің қандай ерекшелігі бар? 2. Автор бұл жинақты не үшін құрастырды? 3. Еңбектің қазақ мәдениетіне тигізген әсері қандай?		Өзара түсіндіру, дәлел келтіру	
	Жеке жұмыс **Тапсырма:** Оқушыларға **5-7 сөйлемдік шағын эссе** жазу ұсынылады: **«Н.Оңдасыновтың “Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ” еңбегінің маңызы»**	– Мәтіннен негізгі ақпаратты еске түсіреді. – Еңбектегі мақал-мәтелдер мен жұмбақтардың тәрбиелік, мәдени рөлін сипаттайды. – Автордың бұл жинақты құрастырудағы мақсатын түсіндіреді. – Өз көзқарасын білдіріп, қысқаша қорытынды жасайды.	Тақырыпты аша білу. – Нақты деректер мен мысалдар келтіру. – Өз пікірін анық және жүйелі жеткізу. – 5-7 сөйлем көлемін сақтау. – Грамматикалық және стильдік сауаттылықты сақтау.	– «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегі бойынша мәтін үзінділері. – Қалам, дәптер немесе А4 парағы. – Қосымша қысқа анықтама немесе түсіндірме (мұғалім ұсынса).
	Жұптық жұмыс **Тапсырма:** Оқушылар жұппен бірігіп, Нұртас Оңдасыновтың **«Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ»** еңбегінен **2-3 маңызды ақпаратты** анықтайды: 1. Жинаққа енген мақал-мәтелдердің қандай тақырыптарды қамтитынын көрсетеді. 2. Жұмбақтардың тәрбиелік мәнін талдайды. 3. Бұл еңбектің қазіргі ұрпаққа не үшін қажет екеніне қорытынды	– Мәтінді бірге оқиды, негізгі ойларды белгілейді. – Мақал-мәтелдер мен жұмбақтарды талдап, олардың тәрбиелік және мәдени мәнін анықтайды. – Еңбектің қазіргі	– Мәтіннен маңызды ақпаратты дұрыс табу. – Мақал-мәтелдер мен жұмбақтардың тәрбиелік мәнін түсіндіру. – Қорытынды ойды нақты, жүйелі	– «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегінен мәтін үзінділері. – Қағаз, қалам немесе дәптер. – Маркерлер, постер немесе стикерлер (қажет болса).

	жасайды.	ұрпаққа қажеттілігін қорытындылайды. – Қысқаша талдау қағазға жазып, 1-2 жұп сыныпқа ауызша таныстырады.	жеткізу. – Жұп ішінде белсенді қатысу. Таныстыру кезінде сенімді және анық сөйлеу.	
	Топтық жұмыс **1-топ: «Мақалдар – халық даналығы»** **Тапсырма:** – Жинақтағы мақал-мәтелдердің мазмұнын сипаттау. – 3 мақал таңдап, олардың мәнін түсіндіру. – Мақалдардың ұрпақ тәрбиесіндегі рөлін талдау.	– Мәтінді оқып, мақалдарды таңдайды. – Таңдалған мақалдардың мағынасын түсіндіреді. Мақалдардың тәрбиелік мәнін талқылайды. – Постер немесе кесте арқылы өз қорытындысын сыныпқа таныстырады.	Мазмұнды дұрыс түсіну. Мақалдардың мағынасын дәлелмен көрсету. – Топ ішінде белсенділік. Қорытындыны нақты жеткізу.	– Мәтін үзінділері, қағаз, маркерлер, стикерлер.
	2-топ: «Жұмбақтар әлемі» **Тапсырма:** – Жұмбақтардың құрылымын, мағынасын түсіндіру. – 2-3 жұмбақты шешіп, тәрбиелік мәнін талқылау. – Жұмбақтардың ойлау қабілетін дамытудағы рөлін көрсету.	– Мәтінді оқып, жұмбақтарды табады. – Жұмбақтарды шешіп, олардың тәрбиелік мәнін талқылайды. – Жұппен немесе топпен ойлау қабілетін	Жұмбақтардың мазмұнын дұрыс түсіну. – Тәрбиелік мәнін анықтау. – Ойлау қабілетін көрсету. – Топтық белсенділік.	– Мәтін, жұмбақтар тізімі, қағаз, маркерлер, стикерлер.

		көрсетуге арналған тапсырмалар орындайды. – Қысқаша қорытынды жасап, сыныпқа таныстырады.		
	3-топ: «Н.Оңдасынов – жинақ жасаушы тұлға» **Тапсырма:** – Еңбекті құрастырудағы мақсатын анықтау. – Еңбектің қазақ әдебиеті мен мәдениетіне қосқан үлесін дәлелдермен түсіндіру. – Автордың ел мәдениетін сақтаудағы рөлін талдап, қорытынды жасау.	– Мәтіннен еңбектің мақсатын және ерекшелігін анықтайды. – Қазақ әдебиеті мен мәдениетіне қосқан үлесін талдайды. – Қорытынды жасап, постер немесе ауызша таныстыру арқылы сыныпқа жеткізеді.	– Мәтіннен маңызды ақпаратты дұрыс табу. – Дәлелдер келтіру. – Қорытындыны жүйелі айту. – Топтық белсенділік пен шығармашылық.	– Мәтін, постер, маркерлер, презентация, стикерлер.
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** **Сұрақ:** – «Бұл еңбек қазақ халқының рухани мұрасын сақтауда қандай рөл атқарды?» **Рефлексия** **Сұрақтар:** 1. Сабақта мен үшін ең маңызды ақпарат қандай болды? 2. Мақал немесе жұмбақтың қайсысы сізге ерекше әсер етті? 3. Н.Оңдасыновтың еңбегі туралы өз ойың қалай өзгерді?	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №19

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Шығыс халықтарының даналығын насихаттауы	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегінің мазмұны мен маңызын түсінеді; - Еңбекте жинақталған мақал-мәтелдер мен жұмбақтардың тәрбиелік және мәдени құндылығын талдайды; - Халық ауыз әдебиетін сақтаудағы және ұрпаққа жеткізудегі тұлғаның еңбегін бағалай алады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Сәлемдесу:** – Мұғалім оқушылармен амандасып, сабаққа көңіл-күйін көтереді. – Сыныптағы психологиялық ахуалды қалыптастырады, оқушылардың бір-бірімен өзара сыйластық қарым-қатынасын нығайтады. **Сабақ тақырыбын хабарлау:** – Сабақ тақырыбы: **«Шығыс халықтарының даналығын насихаттауы»** – Мұғалім тақырыптың өзектілігі мен маңызын қысқаша түсіндіреді. **Сабақ мақсатымен таныстыру:** – Оқушылардың еңбектің мазмұнын түсінуі. – Мақал-мәтелдер мен жұмбақтардың тәрбиелік, мәдени мәнін анықтау. – Ұрпаққа ұлттық болмысын сақтауға және дамытуға қызығушылықтарын арттыру. **Топқа бөлу:** – Оқушыларды 3 топқа бөлу: **1-топ:** «Мақалдар» **2-топ:** «Жұмбақтар» **3-топ:** «Жинақ жасаушы тұлға»	Мұғалімге жауап береді, сыныптағы атмосфераға белсенді қатысады. Сабақ тақырыбымен танысып, ой бөліседі. Топқа бөлініп, өз рөлін алады, сабаққа дайындалады.	Сыныптағы белсенділік пен ынта Сабаққа психологиялық дайындық Топқа тиімді қатысу	Слайд-презентация (сабақ тақырыбы мен мақсаттары) Стикерлер немесе топ атаулары Флипчарт немесе тақта (топтарға бөліну үшін)

Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс** **Мұғалімнің әрекеті:** – Нұртас Оңдасыновтың еңбектері мен Шығыс халықтарының даналығын насихаттауы туралы мәтінді таратады. – Оқушыларға негізгі ойды табуға бағыттайды. – Төмендегі сұрақтарды қояды: 1. Қандай Шығыс халықтарының даналық шығармалары жинаққа енген? 2. Бұл жинақтың мақсаты неде? 3. Мақал-мәтелдер мен жұмбақтардың тәрбиелік мәні қандай?	– Мәтінді мұқият оқып, маңызды ақпаратты белгілейді. – Сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап береді. – Өз түсінігі мен ойларын топта талқылайды.	Негізгі ойды дұрыс анықтау Өзара түсіндіру, дәлел келтіру	Таратпа мәтін, дәптер
	Топтық жұмыс **1-топ: «Мақалдар – халық даналығы»** **Тапсырма:** – Шығыс халықтарының мақалдарын сипаттау. – 2–3 мақал таңдап, олардың тәрбиелік мәнін түсіндіру. – Мақалдардың ұрпақ тәрбиесіндегі рөлін талдау. **Күтілетін нәтиже:** – Мақалдардың тәрбиелік, мәдени мәнін түсіну. – Топтық талқылауға белсенді қатысу. **2-топ: «Жұмбақтар әлемі»** **Тапсырма:** – Жұмбақтардың құрылымын және мағынасын талдау. – 2 жұмбақты шешіп, олардың	– Мәтінді оқып, мақалдарды таңдайды. Мақалдардың мағынасын түсіндіреді және қысқаша талдайды. – Топ ішінде пікірталас жүргізеді, қорытынды жасайды. – Қысқаша постер немесе ауызша таныстыру арқылы сыныпқа жеткізеді. – Мәтінді оқып, жұмбақтарды табады. –	Мақалдар мен жұмбақтардың мазмұнын дұрыс түсіну; Топтық талқылауға белсенді қатысу; Қысқаша қорытынды жасау және сыныпқа таныстыруда жүйелі ой жеткізу.	• Мәтін үзінділері (Н.Оңдасынов еңбектері, мақал-мәтелдер, жұмбақтар); • Маркерлер, қағаз, стикерлер, флипчарт; • Постер жасауға арналған материалдар

	тәрбиелік және ойлау қабілетін дамытудағы рөлін көрсету. **Күтілетін нәтиже:** – Жұмбақтардың мәнін дұрыс түсіну. – Логикалық ойлау қабілетін дамыту. – Топтық жұмыста белсенділік көрсету. **3-топ: «Н.Оңдасынов – жинақ жасаушы тұлға»** **Тапсырма:** – Еңбекті құрастырудағы мақсатын анықтау. – Шығыс халықтарының даналығын насихаттаудағы үлесін дәлелдеу. **Күтілетін нәтиже:** – Еңбектің тарихи және мәдени мәнін түсіну. – Өз ойларын жүйелі жеткізу. – Топтық жұмысқа белсенді қатысу.	Жұмбақтарды шешіп, олардың тәрбиелік мәнін түсіндіреді. – Топ ішінде ой талқылау арқылы қорытынды жасайды. – Сыныпқа қысқаша таныстыру жүргізеді. – Мәтінді оқып, еңбектің мақсатын талдайды. – Шығыс халықтарының даналығын насихаттаудағы үлесін мысалдар арқылы дәлелдейді. – Қорытынды жасап, сыныпқа таныстырады.		(түрлі-түсті қағаз, суреттер, желім); • Слайд-презентация (қажет болса); • Қалам, дәптер, жұптық және топтық жұмысқа арналған жұмыс парақтары; • Видеоматериал немесе фотосуреттер (Созақ өңірі, Шығыс халықтарының мәдениеті).
	Жұптық жұмыс **Тапсырма:** – Жұптар мәтіннен 2-3 маңызды ақпаратты анықтайды. – Мақалдар мен жұмбақтардың тәрбиелік мәнін талдайды. – Бұл еңбектің қазіргі ұрпаққа не үшін қажет екенін қорытындылайды. **Күтілетін нәтиже:** – Маңызды ақпаратты дұрыс анықтау. – Қорытынды жасау қабілетін	– Мәтінді бірге оқиды. – Негізгі ойларды белгілейді. – Әр жұп қорытынды қағазға қысқаша жазып, сыныпқа бір жұп таныстырады.	Мәтіннен маңызды ақпаратты дұрыс анықтау; Мақалдар мен жұмбақтардың тәрбиелік мәнін талдай білу; Қорытындыны қысқаша	– Қағаз, қалам немесе дәптер. – Маркерлер, постер немесе стикерлер (қажет болса).

	дамыту. – Жұптық жұмыста ынтымақтастық көрсету		және дәлелді жеткізу	
	Жеке жұмыс **Тапсырма:** – 5-7 сөйлемдік шағын эссе жазу: **«Н.Оңдасынов Шығыс халықтарының даналығын насихаттауда қандай рөл атқарды?»** **Күтілетін нәтиже:** – Жеке пікірді жүйелі жазу. – Оқушылардың шығармашылық және аналитикалық қабілетін дамыту. – Мәтінді түсіну және бағалау.	– Мәтіннен алған білімін пайдаланып, өз ойларын эссеге жинақтайды. – Қысқаша, жүйелі және түсінікті жазбаша жауап береді.	Эсседе өз ойын жүйелі және нақты жазу; Мәтінге сүйене отырып дәлел келтіру; Шығармашылық қабілет пен аналитикалық ойды көрсету.	– Мәтін үзінділері, қағаз, маркерлер, стикерлер.
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** 1. Н.Оңдасынов Шығыс халықтарының даналығын насихаттауда қандай үлес қосты? 2. Бұл еңбектердің қазіргі ұрпаққа тәрбиелік мәні неде? 3. Мақал-мәтелдер мен жұмбақтар бізге қандай өмірлік сабақ береді? **Рефлексия** **Сұрақтар:** - Бүгін мен ең көп нені білдім? - Қандай ақпарат мен үшін жаңа болды? - Бұл сабақтан қандай өмірлік сабақ алдым? - Өз туған жерім мен ұлттық мәдениетім туралы қандай ойға келдім? - Қандай мақал немесе жұмбақ маған ерекше әсер етті және неліктен?	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	1) Негізгі ойды дұрыс көрсету 2) Логика Өз пікірін ашық көрсету	Стикерлер, флипчарт

Сабақ №20

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Тіл мен әдебиетке қосқан рухани үлесі	
Сабақтың мақсаты	– Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың тіл мен әдебиет саласындағы еңбектерін, шығармашылық үлесін түсінеді; – Оның қазақ мәдениеті мен әдебиетінің дамуына қосқан үлесін бағалай алады; – Ұлттық рухани құндылыққа құрмет пен патриоттық сезімді қалыптастырады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің іс-әрекеті:** • Сәлемдесу, сабаққа қатысушыларды қарсы алу. • Сабақ тақырыбын хабарлау: «Тіл мен әдебиетке қосқан рухани үлесі». • Сабақ мақсаты мен жоспарын түсіндіру: оқушылар Н.Оңдасыновтың тіл мен әдебиет саласындағы еңбектерін, рухани үлесін түсініп, бағалай алады. • Оқушыларды 3 топқа бөлу: 1. «Әдебиетке қосқан үлесі» 2. «Тілге қосқан үлесі» 3. «Рухани құндылықтар мен өнегесі»	Сабаққа белсенді қатысады. Топқа бөлініп, өз топтарының атын біледі. Сабақ мақсатын түсінеді.	Сабаққа дайындық деңгейі. Белсенділік пен топқа кірігу.	Слайд-презентация тақта, маркерлер, стикерлер.
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Топтық жұмыс** **1-топ: Әдебиетке қосқан үлесі** **Мұғалімнің іс-әрекеті:** • Н.Оңдасыновтың әдебиет саласында жазған еңбектерін топқа таратады. • Еңбектердің мазмұны мен әдебиеттегі рөлін талдауды ұсынады. • Топқа нақты тапсырма береді: постер жасау немесе ауызша таныстыру арқылы қорытынды	Еңбектердің мазмұнын оқып, талдайды. Әдебиет саласына қосқан үлесін түсіндіреді. Қысқаша постер немесе ауызша таныстыру арқылы қорытынды	Еңбектерді дұрыс түсіну және талдау қабілеті. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Қорытынды ойды жүйелі	Н.Оңдасынов шығармаларының үзінділері. Флипчарт, маркерлер, қағаз. Слайд-презентация (қажет болса).

	шығару.	жасайды. Топтық талқылауға белсенді қатысады.	және нақты жеткізу.	
	2-топ: Тілге қосқан үлесі **Мұғалімнің іс-әрекеті:** • Н.Оңдасыновтың тілге қосқан үлесін мәтін және мысалдар арқылы түсіндіреді. • Топқа тапсырма береді: шығармашылық талдау жасап, тілдік ерекшеліктерді анықтау, мысалдар арқылы қорытынды жасау.	Мәтінді оқып, тілге қосқан үлесін талдайды. Шығарма тілін, сөздік қорын, стиль ерекшеліктерін анықтайды. Қорытындыда тіл мәдениетінің дамуына тигізген әсерін көрсетеді. Топтық талқылауға белсенді қатысады.	Тілдік үлесті дұрыс түсіну. Мысалдар арқылы қорытынды жасау қабілеті. Топтағы белсенділік пен дәлелділік.	Н.Оңдасынов шығармаларының үзінділері. Дәптер, қалам. Слайд-презентация (қажет болса)
	3-топ: Рухани құндылықтар мен өнегесі **Мұғалімнің іс-әрекеті:** • Н.Оңдасыновтың рухани мұрасы мен өнегесін түсіндіреді. • Топқа тапсырма береді: еңбектерінен рухани құндылықтарды анықтау, мысалдар арқылы олардың өмірлік мәнін көрсету. • Қорытындыда топ мүшелерінің ойларын жүйелеуге бағыт береді.	Мәтінді оқып, рухани құндылықтар мен өнегесін талдайды. Нақты мысалдар келтіріп, олардың жеке өмірге, қоғамға әсерін көрсетеді. Қысқаша постер немесе ауызша таныстыру арқылы қорытынды жасайды. Топтық	Рухани құндылықтарды дұрыс түсіну. Мысалдар арқылы дәлел келтіріп қорытынды жасау. Топтағы белсенділік және ой бөлісу мәдениеті.	Н.Оңдасынов шығармаларының үзінділері. Флипчарт, маркерлер, қағаз. Слайд-презентация (қажет болса).

		талқылауға белсенді қатысады.		
	Жұптық жұмыс: Тіл мен әдебиетке қосқан үлесін талдау **Мұғалімнің іс-әрекеті:** • Жұптарға мәтіннен 2-3 мысал таңдап, Н.Оңдасыновтың тіл мен әдебиетке қосқан үлесін талдауды тапсырады. • Жұптарға мысалдарды салыстырып, қорытынды жасауға бағыт береді. • Қысқаша қағазға жазып, бір жұп сыныпқа қорғайды.	Мәтінді оқып, жұппен талқылайды. 23 мысалды таңдап, олардың тіл мен әдебиетке қосқан үлесін анықтайды. Мысалдар бойынша қорытынды жасайды. Қағазға жазып, бір жұп сыныпқа қорғайды.	Мысалдарды дұрыс таңдау және талдау қабілеті. Топтық және жұптық талқылауға белсенді қатысу. Қорытынды ойды жүйелі, нақты жеткізу.	Н.Оңдасынов шығармаларының үзінділері. Дәптер, қалам. Қағаз парақтары, маркерлер.

Бағалау критерийлері	Топтық жұмыс	Жұптық жұмыс	Жеке жұмыс
Мәтінді дұрыс түсіну	Топ мүшелері мақал-мәтелдер мен шығармалардың мәнін талдап, негізгі ойды дәл көрсетеді	Жұп мәтіннен 2–3 мысал таңдап, талдау жасайды	Эсседе мәтіндегі негізгі ой мен тіл, әдебиетке қосқан үлесті анық көрсетеді
Талдау және қорытынды жасау	Мысалдар бойынша қорытынды жасайды, пікірін жүйелі жеткізеді	Мысалдар бойынша қорытынды жасап, дәлел келтіреді	Өз ойларын жүйелі, қысқаша және дәлелді түрде жазады
Белсенділік	Топтық талқылауға қатысу, пікірін ашық білдіру	Жұптық талқылауға белсенді қатысу, бір-бірінің ойын толықтыру	Жеке жұмысқа белсенді қатысу, ой қорытындысын жазбаша көрсету
Шығармашылық	Постер, сызба немесе ауызша таныстыру арқылы қорытынды жасау	Қысқаша талдау қағазын жасау, мысалдарды тиімді қолдану	Эсседе шығармашылық көзқарас пен жеке ой көрсету
Ресурстарды пайдалану	Мәтін, үзінділер, флипчарт, маркерлер	Мәтін, үзінділер, дәптер, қалам	Мәтін, үзінділер, дәптер, қалам

Сабақтың соңы 5 мин	**Қорытынды** - Сабақ соңында әр топ өз жұмысының нәтижесін сынып алдында таныстырады. - Топтық және жұптық жұмыстардан алынған қорытындыларды ортақ тұжырымға келтіреді: • Н.Оңдасыновтың әдебиетке қосқан үлесі –	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	- Мақалдың мазмұнын дұрыс түсіну. - Мақал мен өмірлік мысалдарды байланыстыра білу.	- Стикерлер немесе жазбаша парақтар. - Флипчарт немесе тақта (оқушылар өз ойларын жаза алады). - Бағалау

	ұлттық мәдениет пен рухани дамуға әсер етеді. • Тілге қосқан үлесі – сөз мәдениеті мен тілдің байлығын сақтауға және дамытуға бағытталған. • Рухани мұрасы мен өнегесі – ұрпаққа үлгі, адамгершілік пен елге адалдық тәрбиелейді. - Мұғалім негізгі ойды жинақтайды: «Н.Оңдасыновтың еңбектері қазіргі жастар үшін рухани бағдар мен ұлттық сана қалыптастыруға қызмет етеді». **Рефлексия** **Сұрақтар:** - Бүгінгі сабақта мен қандай жаңа нәрсені білдім? - Н.Оңдасыновтың тіл мен әдебиетке қосқан үлесі мен үшін неліктен маңызды? - Қандай ой немесе мысал менің жүрегіме ерекше әсер етті? - Өз өмірімде оның еңбегінен қандай сабақ ала аламын?		- Қысқаша қорытынды жасау және ойды жүйелі жеткізу. - Топтық және жұптық жұмыста белсенділік көрсету.	парақтары (оқушылар өздерін немесе бір-бірін бағалайды).

Сабақ №21-22

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Қазақ мәдениетін көтеру және халық мұрасын сақтау	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың қазақ мәдениетін дамытуға және халық мұрасын сақтауға қосқан үлесін түсіндіру; • Ұлттық мәдени құндылықтарды насихаттау мен оларды қазіргі өмірде қолданудың маңыздылығын көрсету; • Оқушылардың сыни ойлау, талдау және салыстыра бағалау дағдыларын дамыту; • Рухани байлық пен адамгершілік құндылықтарды бойына сіңіру арқылы ұлттық сананы қалыптастыру; • Болашақ ұрпақты мәдениетке сүйіспеншілікке, тарихты құрметтеуге	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** 1. **Сәлемдесу:** Мұғалім оқушыларға жылы шыраймен сәлемдеседі, сабаққа назар аудартады, сыныптағы көңіл-күйін тексереді. 2. **Сабақ тақырыбын хабарлау:** Мұғалім тақырыпты тақтаға немесе презентацияға жазып көрсетеді: **«Қазақ мәдениетін көтерудегі рөлі»**. Сабақ тақырыбы бойынша қысқаша кіріспе айтып, оның маңызын түсіндіреді. 3. **Сабақ мақсатымен таныстыру:** Мұғалім сабақ мақсатын 3 сөйлеммен түсіндіреді: ○ Н.Оңдасыновтың қазақ мәдениетін дамытудағы рөлін түсіну. ○ Әдебиет, тіл және рухани құндылықтарға қосқан үлесін талдау. ○ Ұлттық мәдениет пен тілдің маңызын бағалауға	Сабаққа белсенді қатысады. Топқа бөлініп, өз топтарының атын біледі. Сабақ мақсатын түсінеді.	Сабаққа дайындық деңгейі. Белсенділік пен топқа кірігу.	Слайд-презентация тақта, маркерлер, стикерлер.

	ынталандыру. 4. **Оқушыларды 3 топқа бөлу:** Мұғалім сыныпты 3 топқа бөледі және әр топқа нақты бағыт береді: ○ **1-топ – «Әдебиетке қосқан үлесі»**: әдебиет саласындағы еңбектерін талдайды. ○ **2-топ – «Тілге қосқан үлесі»**: тіл дамытудағы және сақтауындағы үлесін талдайды. ○ **3-топ – «Рухани құндылықтар мен өнегесі»**: рухани мұра мен адамгершілік құндылықтарын талдайды, жастарға қалдырған өнегесін зерттейді.			
Сабақтың ортасы 35 мин	**Топтық жұмыс (10 мин)** 1. **1-топ – Әдебиетке қосқан үлесі** ○ Н.Оңдасыновтың әдебиет саласындағы еңбектерін талдайды. ○ Қазақ әдебиеті мен мәдениетіне қосқан үлесін дәлелдермен көрсетеді. 2. **2-топ – Тілге қосқан үлесі** ○ Тілді дамытудағы және сақтаудағы еңбектерін талдайды. ○ Мысалдар арқылы оның тілге қосқан үлесін нақтылайды. 3. **3-топ – Рухани құндылықтар мен өнегесі** ○ Рухани мұра мен адамгершілік құндылықтарға қосқан үлесін талдайды. ○ Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесін түсіндіреді. ***1-топ – Әдебиетке қосқан үлесі*** **Мақсаты:** Н.Оңдасыновтың	Әдебиет саласындағы еңбектерді мұқият оқиды. Шығармаларды ң тақырыбы мен мазмұнын талдайды. Әдебиет пен мәдениетке қосқан үлесін дәлелдермен қорғайды.	Дәлелдерме н нақты жауап беру. Талқылауға белсенді қатысу. Ұсынылған тақырыпты жүйелі түсіндіру.	Мәтін үзінділері, кітаптар, стикер, маркерлер

	әдебиет саласындағы еңбектерін талдау, мәдениетке қосқан үлесін түсіну. **Мақсатының талдауы:** • Бұл топтың мақсаты – Н.Оңдасыновтың әдебиет саласындағы еңбектерін зерттеу арқылы оның қазақ әдебиеті мен мәдениетіне қосқан үлесін түсіну. • Оқушылар әдеби шығармаларды талдай отырып, олардың маңызын, тақырыптарын, тәрбиелік мәнін бағалайды. • Мақсат – оқушыны әдеби мұраны бағалауға, мәдениетпен байланысты ойлау қабілетін дамытуға бағыттау. ***2-топ – Тілге қосқан үлесі*** **Мақсаты:** Тіл дамыту мен сақтаудағы еңбектерін зерттеу, тілге қосқан үлесін нақтылау. **Мақсатының талдауы:** • Бұл топтың мақсаты – тіл дамыту мен сақтау саласындағы Н.Оңдасынов еңбектерін зерттеу. • Оқушылар тілдік материалдарды талдай отырып, олардың ұлттық тілге қосқан рөлін анықтайды. • Мақсат – оқушының тілдік сауаттылығын арттыру, ұлттық болмысты түсінуге қызығушылық тудыру. ***3-топ – Рухани құндылықтар мен өнегесі*** **Мақсаты:** Рухани мұра мен адамгершілік құндылықтарды талдау, жастарға қалдырған	Мәтіннен тілге қатысты мысалдарды бөліп алады. Мақал-мәтелдер, жинақтар, шығармалардағы тілдік ерекшеліктерді талдайды. Тілге қосқан рөлін мысалдармен түсіндіреді. Рухани мұра мен құндылықтар	Мысалдарды дұрыс қолдану. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Ойды жүйелі және нақты жеткізу. Мәтінді дұрыс	Мәтін үзінділері, презентация, маркерлер, қағаз.

	өнегесін көрсету. **Мақсатының талдауы:** • Мақсат – Н.Оңдасыновтың рухани мұрасын, адамгершілік және ұлттық құндылықтарға қосқан үлесін түсіндіру. • Оқушылар бұл еңбектен өз өмірінде қолдануға болатын өнегелік сабақ алады. • Мақсат – оқушыны ұлттық дәстүр мен рухани құндылықтарды бағалауға, үлгі-өнеге арқылы мінез-құлық қалыптастыруға баулу.	туралы мәтінді оқиды. Ұлттық дәстүр мен адамгершілікке қосқан үлесін талдайды. Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесін түсіндіреді, нақты мысалдар келтіреді.	түсіну және талдау. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Өнегесін жүйелі, нақты мысалдармен жеткізу.	Мәтін үзінділері, маркерлер, стикерлер, постер қағазы.
	Жұптық жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** • Оқушылар жұппен бірігіп, мәтіннен 2-3 нақты мысал таңдайды. • Таңдалған мысалдар арқылы Нұртас Оңдасыновтың қазақ мәдениетін көтеруге қосқан үлесін талдайды. **Мәтін:** «Біз жұппен Нұртас Оңдасыновтың қазақ мәдениетін көтеруге қосқан үлесін талдадық. Бірінші мысал – «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегі арқылы халық даналығын жинақтап, ұлттық тәрбиелік құндылықтарды насихаттауы. Екінші мысал – қазақ тілін сақтау және дамыту үшін мақал-мәтелдерді жинап, әдебиетке енгізуі. Үшінші мысал – Шығыс халықтарының даналық шығармаларын насихаттау арқылы рухани мұраны кеңінен танытқаны. Осылайша, оның еңбектері қазақ мәдениеті мен әдебиетін	Жұппен мәтінді оқып, маңызды ақпаратты белгілейді. Әр мысалды қысқаша түсіндіреді: мысалы, әдебиетке, тілге немесе ұлттық дәстүрлерді сақтауға қосқан үлесі.	Тілдік үлесті дұрыс түсіну. Мысалдар арқылы қорытынды жасау қабілеті. Топтағы белсенділікпен дәлелділік.	Н.Оңдасынов шығармаларының үзінділері. Дәптер, қалам. Слайд-презентация (қажет болса)

	дамытып, ұлттық сананы тәрбиелеуге үлес қосқанын көрдік.»			
	Жеке жұмыс (5 мин) 5-7 сөйлемдік шағын эссе: «Н.Оңдасынов қазақ мәдениетін көтеруде қандай рөл атқарды?» **Эссе:** Нұртас Оңдасынов қазақ мәдениетін көтеруде ерекше рөл атқарды. Ол «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбегі арқылы халық даналығын жинақтап, ұлттық тәрбиелік құндылықтарды насихаттады. Сонымен қатар, қазақ тілін сақтау мен дамытуға көп көңіл бөлді, мақал-мәтелдерді әдебиетке енгізді. Шығыс халықтарының даналық шығармаларын насихаттап, рухани мұраны кеңінен танытты. Оның еңбектері арқылы жастардың ұлттық санасы қалыптасып, мәдени мұра сақталды. Н.Оңдасыновтың іс-әрекеттері қазақ әдебиеті мен мәдениетінің дамуына үлес қосып, ұрпаққа өнеге болды.	Мәтінді оқып, рухани құндылықтар мен өнегесін талдайды. Нақты мысалдар келтіріп, олардың жеке өмірге, қоғамға әсерін көрсетеді. Қысқаша постер немесе ауызша таныстыру арқылы қорытынды жасайды. Топтық талқылауға белсенді қатысады.	- Мәтінді түсіну және негізгі ойды табу. - Топтық және жұптық жұмыста белсенділік. - Мәдениетке қосқан үлесті талдай білу. - Жеке эсседе өз пікірін нақты және жүйелі жеткізу.	Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, постер, стикерлер, презентация (қажет болса).

Бағалау түрі	Критерийлер	Баға/Ұпай
Топтық жұмыс	– Топ ішінде белсенділік – Мысалдарды дәлел ретінде қолдану – Постер/презентацияны толық көрсету	0–5
Жұптық жұмыс	– Мәтіннен маңызды ақпаратты таңдау – Талдауды жүйелі жүргізу – Қорытындыны дұрыс жасау	0–5
Жеке жұмыс (эссе)	– Мәтінді түсіну – Өз пікірін нақты жеткізу – 5–7 сөйлемдік эсседе жүйелілік	0–5
Қорытынды/рефлексия	– Сабақтағы ой-пікірін дәлелдеп айту – Рефлексия сұрақтарына нақты жауап беру	0–5

Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** - Сабақ соңында оқушылар Нұртас Оңдасыновтың қазақ мәдениетін көтерудегі еңбегін талдап, оның әдебиет пен тілге қосқан үлесін түсінді. - Топтық және жұптық жұмыстар арқылы мақал-мәтелдер, жинақталған шығармалар мен шығармашылық еңбектердің тәрбиелік мәнін анықтады. - Н.Оңдасыновтың еңбегі қазіргі ұрпаққа рухани бағдар болып, ұлттық мәдениетті сақтауға үлес қосатыны қорытындыланды. **Рефлексия** **Сұрақтар:** - Бүгін мен не білдім? - Маған сабақта ерекше әсер еткен қандай ой немесе мысал болды? - Н.Оңдасыновтың еңбегінен өз өміріме қандай сабақ ала аламын? - Қазақ мәдениетін көтеруде мен қандай іс-әрекет жасай аламын?	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	– Топтық таныстыруда өз ойын жүйелі жеткізу – Мысалдарды дәлел ретінде қолдану – Өз ойын нақты және қысқаша жазу – Басқалардың пікірін тыңдау	- Стикерлер немесе жазбаша парақтар. - Флипчарт немесе тақта (оқушылар өз ойларын жаза алады). - Бағалау парақтары (оқушылар өздерін немесе бір-бірін бағалайды).

Сабақ №23

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Рухани байлық пен адамгершілік құндылықтар	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың адамгершілік пен рухани құндылықтарды насихаттауындағы еңбегін түсінеді. - Оның жинаған мақал-мәтелдері, жұмбақтары мен шығармалары арқылы өмірлік сабақ алады. - Ұлттық болмысын бағалап, өз мінез-құлқында адамгершілік қасиеттерді қалыптастыруға қызығушылық танытады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Оқушыларды сәлемдеседі, сабаққа психологиялық дайындық жасайды. • Сабақ тақырыбы мен мақсатын хабарлайды: «Бүгін біз Нұртас Оңдасыновтың шығармалары арқылы рухани байлық пен адамгершілік құндылықтарды талдаймыз». • Оқушыларды үш топқа бөледі: 1. «Мақалдар – адамгершілік сабақтары» 2. «Жұмбақтар – ойлау мен тәрбиелік мәні» 3. «Н.Оңдасынов – рухани мұра сақтаушы» • Әр топқа өз рөлін, тапсырмасын қысқаша түсіндіреді. **Мақсаты:** • Сабаққа психологиялық дайындық жасау. • Тақырып пен мақсатты түсіну. • Топтық жұмысқа белсенді қатысуға ынталандыру.	Сәлемдесуге қатысады, сабақ тақырыбы мен мақсатын тыңдайды. Топқа бөлінеді және өз топ мүшелерін таниды. Топтық жұмысқа дайындалады, тапсырмаға көңіл бөледі.	Сабаққа дайындық деңгейі. Белсенділік пен топқа кірігу.	Атаулы тақта немесе интерактивті тақта. Оқушыларды топқа бөлу үшін карталар немесе стикерлер. Сабақ тақырыбы жазылған плакат немесе слайд
Сабақ-	**Мәтінмен жұмыс (негізгі**		Мәтінді	Мәтін

тың ортасы 35 мин	**бөлім, 15 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Н.Оңдасыновтың шығармалары мен еңбектері арқылы рухани байлық пен адамгершілік құндылықтарды насихаттауды түсіндіреді. • Оқушыларға негізгі ойды табуға бағыттайтын сұрақтар қояды: ○ Қандай адамгершілік қасиеттерді мақал-мәтелдер мен жұмбақтар насихаттайды? ○ Бұл еңбектер қазіргі өмірде қандай сабақ береді?	Мәтінді оқып, маңызды ақпараттарды белгілейді.	дұрыс түсіну және талдау. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Өнегесін жүйелі, нақты мысалдарм ен жеткізу.	үзінділері (оқулық немесе қосымша материалдар) Дәптер мен қалам Маркерлер, стикерлер
	Топтық жұмыс (10 мин) **1-топ: Мақалдар – адамгершілік сабақтары** **Тапсырма:** • 2-3 мақал таңдап, олардың тәрбиелік мәнін түсіндіру. • Мақалдарды қазіргі өмірмен байланыстырып, сабақ шығару. **Мәтін үлгісі:** "Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей." "Досыңа сен, өзіңе сен." "Адам өлшеп, сөз айт." **Орындалу жолы:** 1. Мәтінді оқиды және әр мақалдың мәнін талдайды. 2. Мысалы: "Еңбек етсең ерінбей" мақалында еңбекқорлықтың маңызын талдайды, қазіргі өмірде мектептегі және үйдегі жұмыстармен байланыстырады. 3. Қысқаша қорытынды	- Мұғалім берген 5-6 мақалдың ішінен 2-3 мақал таңдайды. - Әр мақалдың мазмұнын жеке-жеке талдайды. - Мақалдың адамгершілікке, мінез-құлыққа, тәрбиеге қатысты мәнін түсіндіреді. - Мақалды қазіргі өмірмен байланыстырып, нақты өмірлік жағдайдан мысал келтіреді. - Постерге мақалдың мәнін, сабақтастығын	–Мазмұнды дұрыс түсіндіру – Тәрбиелік мәнін ашу – Өмірмен байланысты ру сапасы – Топтық жұмыстағы белсенділік	– Мақалдар жазылған карточкалар – А3 қағазы, флипчарт -Маркерлер, стикерлер

	шығарады: "Мақал адамгершілікке, адалдыққа және еңбекқорлыққа үйретеді." **2-топ: Жұмбақтар – ойлау мен тәрбиелік мәні** **Тапсырма:** • 2-3 жұмбақты талдау. • Жұмбақтардың ойлау қабілетін дамытудағы рөлін көрсету. • Тәрбие мәнін нақты мысалдармен көрсету. **Мәтін үлгісі:** "Құйрығы жоқ, жүреді жер бетінде" – Жауабы: жылан. "Үстінде таяқ, астында құдық" – Жауабы: егін орауыш. **Орындалу жолы:** 1. Жұмбақтарды жұппен шешеді. 2. Әр жұмбақтың ойлау қабілетін қалай дамытатынын талдайды (логика, зейін, еске сақтау). 3. Тәрбие мәнін көрсетеді: "Бұл жұмбақтар балаларды ойлауға, табандылыққа және зеректікке үйретеді." **3-топ: Н.Оңдасынов – рухани мұра сақтаушы** **Тапсырма:** • Оның жинаған еңбектеріндегі	жазып, сыныпқа таныстырады. - Мұғалім ұсынған 3-4 жұмбақтың ішінен 2-3 жұмбақ таңдайды. - Жұмбақтардың шешуін табады, логикалық тұрғыдан талдайды. - Жұмбақтың құрылымын (теңеу, ұқсастық, сипаттау) анықтайды. - Жұмбақтар арқылы ойлау, байқау, тапқырлық дағдыларының дамуын түсіндіреді. - Қорытындыны постерге шығарып, сыныпқа таныстырады. - Берілген мәтінмен танысып, негізгі идеяларды белгілейді.	–Жұмбақты дұрыс шешу Мағынасын талдау – Тәрбиелік мәнін көрсету – Ортақ жұмысқа үлес қосу –Еңбектерді дұрыс анықтау	Жұмбақтар жазылған қағаздар – А3 қағаз, маркерлер – Стикерлер

	адамгершілік пен рухани құндылықты талдау. • Ұрпаққа қалдырған өсиеті мен өнегесін көрсету. **Мәтін үлгісі:** "Н.Оңдасынов жинаған «Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ» еңбектерінде халық даналығы, әділдік, адалдық, еңбекқорлық және достық туралы сөз болады. Бұл еңбектер ұрпақты адамгершілікке тәрбиелейді." **Орындалу жолы:** 1. Мәтінді оқып, негізгі ойды шығарады. 2. Адамгершілік пен рухани құндылықтарға қатысты мысалдар таңдайды. 3. Қысқаша қорытынды жасайды: "Бұл еңбектер ұрпаққа өнеге, рухани байлық болып табылады."	Н.Оңдасыновтың халық мұрасын жинау жолындағы 2-3 еңбегін (мақалдар, жұмбақтар, аудармалар) таңдайды. - Оның халық мұрасын сақтаудағы рөлін түсіндіреді. - Оның еңбектерінің рухани құндылықтарды ұрпаққа жеткізуге әсерін талдайды. - Постерге қысқаша қорытынды жазып, таныстырады.	– Рухани рөлін ашу – Дәлелдер келтіру – Топтық жұмыстағы ұйымшылдық	Н.Оңдасынов туралы мәтін – А3 қағаз, маркерлер – Постер жасауға арналған құралдар
	Жұптық жұмыс (5 мин) **Мақсаты:** Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың шығармаларындағы рухани байлық пен адамгершілік құндылықтарды нақты мысалдар арқылы талдайды. **Мұғалімнің әрекеті:** • Жұптарға мәтін таратады: **Мәтін үлгісі:** "Нұртас Оңдасыновтың еңбектерінде қазақ халқының мақал-мәтелдері, жұмбақтары жинақталған. Ол әр шығармасында адамгершілік, әділдік, табандылық,	Жұппен бірігіп мәтінді оқиды. 2-3 мысалды таңдайды. Әр мысалдың тәрбиелік мәнін талқылайды.	Жұптық талдау қағазда көрінеді.	Мәтін үзіндісі, қағаз, қалам.

	еңбекқорлық сияқты қасиеттерді насихаттайды. Мысалы, «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарның тіленбей» мақалында еңбекқорлыққа шақырылады. Ал «Досына сенген, өзіңе сенген» мақалында адалдық пен достыққа тәрбиелейді. Жұмбақтар да балалардың ойлау қабілетін дамытып, дұрыс шешім қабылдауға үйретеді." **Жұптарға тапсырма береді:** 1. Мәтіннен 2-3 мысал таңдау (мысалы, мақал немесе жұмбақ). 2. Әр мысалды талдап, оның адамгершілік немесе рухани құндылыққа қалай қатысты екенін көрсету. 3. Мысалдардың қазіргі өмірдегі мәнін қысқаша түсіндіру.	Қысқаша қорытындыны қағазға жазады. Бір жұп мысалдарын сыныпқа қысқаша айтып береді.	Сыныпқа 1–2 мысал бойынша презентация немесе ауызша таныстыру жасалады.	Қажет болса, стикер немесе маркерлер.
	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** • 5-7 сөйлемдік шағын эссе жазу: **«Н.Оңдасынов шығармалары арқылы рухани байлық пен адамгершілік құндылықтарды қалай үйренуге болады?»**	1. Оқушы мәтінмен танысады: Н.Оңдасыновтың еңбектеріндегі мақал-мәтелдер, жұмбақтар, халық даналығы. 2. Мысалдар арқылы адамгершілік қасиеттерін анықтайды (әділдік, адалдық, достық,	Мәтінді түсіну және негізгі ойды көрсету. Фольклорлық мұраға қатысты дәлелдерді көрсету. Өз пікірін жүйелі және нақты жеткізу.	Мәтін үзінділері, дәптер, қалам, маркерлер.

	Бағалау кестесі **Бағалау критерийлері** — **Дескрипторлар** — **Ұпай** Мәтінді түсіну және негізгі ойды анықтау — – Мәтіндегі басты ойды дәл анықтайды. – Маңызды ақпаратты бөліп көрсетеді. — 1–3 Топтық жұмысқа қатысуы — – Өз тобының тапсырмасын орындауға белсенді қатысады. – Топ алдында ойларын нақты жеткізеді. — 1–3 Жұптық талдау жасау — – 2–3 мысалды дұрыс таңдайды. – Мысалдарды талдауда дәлелді ой айтады. — 1–3 Жеке жұмыс (эссе) — – 5–7 сөйлем жазады. – Н.Оңдасыновтың рухани құндылықтарды насихаттаудағы рөлін дұрыс түсіндіреді. – Өз ойын жүйелі және сауатты жеткізеді. — 1–3 Жалпы сабақтағы белсенділік — – Сұрақтарға жауап береді. – Тапсырмаларды уақытында орындайды. — 1–2			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** Мұғалім: – Сабақтың негізгі мақсатына қайта оралып, бүгінгі жұмыс барысында оқушылар Н.Оңдасыновтың рухани мұраларды жинаудағы, адамгершілік және тәрбиелік құндылықтарды насихаттаудағы рөлін түсінгенін атап өтеді. – Топтық, жұптық және жеке жұмыстар арқылы оқушылардың мақал-мәтелдер, жұмбақтар және рухани мұраның мәнін аша алғандарына тоқталады. – Оқушылардан қысқаша: «Бүгін қандай жаңа ақпарат алдыңдар? Сабақтағы ең маңызды тұс не болды?» деген сұрақтарға жауап алады. **Қорытынды идея:** Н.Оңдасынов еңбектері – халық даналығы мен рухани құндылықтарды болашақ ұрпаққа жеткізудің маңызды көпірі екені түсіндіріледі. **Рефлексия (3-5 мин)** **«Бір ауыз сөз» әдісі**	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады. **«Түрлі-түсті стикер» әдісі** Оқушылар стикерге өз ойларын жазады: – **Жасыл стикер:** Бүгін маған ұнағаны… – **Сары стикер:** Мен үшін қиын болғаны… – **Қызыл стикер:** Тағы да білгім келетіні…	– Топтық таныстыруда өз ойын жүйелі жеткізу Мысалдарды дәлел ретінде қолдану – Өз ойын нақты және қысқаша жазу Басқаларды ң пікірін тыңдау	- Стикерлер немесе жазбаша парақтар. - Флипчарт немесе тақта (оқушылар өз ойларын жаза алады). - Бағалау парақтары (оқушылар өздерін немесе бір-бірін бағалайды).

	Оқушылар сабақтан алған әсерін бір сөзбен жазады: – «Үйрендім…» – «Түсіндім…» – «Таңдандым…» – «Қажет…» **Мұғалім қорытындылайды:** – Оқушылардың рефлексиясын оқып, келесі сабаққа бағыт алады. – Рухани байлық пен адамгершілік тәрбиесінің өмірдегі маңызын тағы бір атап өтеді.			

Сабақ №24

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесі	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесін түсінеді; - Өсиет сөздердің тәрбиелік, рухани және адамгершілік мәнін талдайды; - Шығармалардағы ойды қазіргі ұрпақтың өмірімен байланыстырып, жеке көзқарас қалыптастырады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** – Сәлемдесу. – Сабақ тақырыбын хабарлау. – Сабақ мақсатымен таныстыру. – Оқушыларды 3 топқа бөлу: 1-топ – «Өсиет сөздер» 2-топ – «Өнеге – рухани құндылық» 3-топ – «Ұрпаққа қалдырған мұра» **Оқушылардың әрекеті:** – Сабаққа дайындалады, топтарға бөлінеді.	Сәлемдесуге қатысады, сабақ тақырыбы мен мақсатын тыңдайды. Топқа бөлінеді және өз топ мүшелерін таниды. Топтық жұмысқа дайындалады, тапсырмаға көңіл бөледі.	Сабаққа дайындық деңгейі. Белсенділік пен топқа кірігу.	Атаулы тақта немесе интерактивті тақта. Оқушыларды топқа бөлу үшін карталар немесе стикерлер. Сабақ тақырыбы жазылған плакат немесе слайд
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (негізгі бөлім, 15 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** 1. **Сәлемдесу, оқу атмосферасын қалыптастыру.** – Мұғалім оқушылармен амандасып, сабаққа позитивті көңіл-күй орнатады. – «Шаттық шеңбері» немесе қысқа мотивациялық сөз арқылы назарларын сабаққа аударады.		Мәтінді дұрыс түсіну және талдау.	Мәтін үзінділері (оқулық немесе қосымша материалдар)

	2. **Сабақ тақырыбын хабарлау.** – «Бүгінгі сабағымыздың тақырыбы: *Жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесі*». – Тақырыптың маңызын қысқаша түсіндіру: рухани құндылықтар, бабалар өнегесі, ұлттық тәрбиенің рөлі. 3. **Сабақ мақсатымен таныстыру.** Мұғалім оқушыларға бүгінгі сабақтың мақсаттарын таныстырады: – Жастарға арналған өсиет пен өнегенің мазмұнын түсіну; – Рухани-адамгершілік құндылықтарды талдау; – Автор мұрасының ұрпақ тәрбиесіндегі орнын байланыстыру; – Топтық жұмыс арқылы бірлескен талдау жасау. 4. **Оқушыларды 3 топқа бөлу.** Мұғалім алдын ала дайындалған карточкалар, түрлі-түсті қағаздар немесе дәйексөздер арқылы топқа бөледі. **1-топ – «Өсиет сөздер»** – Мақсаты: даналыққа толы өсиет мәтіндерін талдау, негізгі ойды анықтау. **2-топ – «Өнеге – рухани құндылық»** – Мақсаты: адамгершілік, ізгілік, тәрбие мәнін ашу. **3-топ – «Ұрпаққа қалдырған мұра»** – Мақсаты: қалдырылған мұраның тәрбиелік және мәдени маңызын түсіндіру.	Мәтінді оқып, маңызды ақпараттарды белгілейді.	Топтық талқылауға белсенді қатысу. Өнегесін жүйелі, нақты мысалдарм ен жеткізу.	Дәптер мен қалам Маркерлер, стикерлер

	Топтық жұмыс (10 мин) **Мұғалімнің әрекеті:** – Әр топқа тапсырма түсіндіреді. – Уақыт белгілейді. – Топ ішінде рөлдерді бөлуге бағыт береді (спикер, жазушы, дизайнер, баяндамашы). – Қажет болған жағдайда көмек көрсетеді. – Әр топтың презентациясын тыңдап, кері байланыс береді. **1-топ: «Өсиет сөздер»** **Тапсырма:** – Н.Оңдасыновтың 3 өсиет сөзін таңдау. – Әр өсиеттің негізгі ойын анықтау. – Жастар тәрбиесіндегі маңызын 3–4 сөйлеммен түсіндіру. – «Өсиет – бағыт» деген қорытынды ой жазу **Нәтиже:** Постер, тізбектелген ойлар, қорытынды. **2-топ: «Өнеге – рухани құндылық»** **Тапсырма:** – Мәтіннен рухани құндылыққа қатысты 5 сөз немесе тіркесті табу. – Әр сөздің мәнін түсіндіріп, кластер құру. – «Өнегенің қазіргі қоғамдағы рөлі» туралы 5 ұсыныс жазу. **Нәтиже:**	– Топ ішінде тапсырманы бөлісіп орындайды. – Мәтінмен жұмыс жасайды: іздейді, талдайды, салыстырады. – Постер немесе кластер құрастырады. – Топ атынан қорғайды. – Өзара бағалау жүргізеді. – Мәтіннен өсиет сөздерді іздейді, белгілейді. – Әр өсиеттің тәрбиелік мәнін топта талқылайды. – Постерге негізгі ойды жазып, құрылымдайды. – Спикер арқылы топ жұмысын қорғайды. – Басқа топтарға сұрақ қояды. – Мәтінді талдайды, қажетті сөздерді белгілейді. – Құндылықтарды талқылап, мәнін ашады. – Кластерді топпен бірге құрастырады.	**Дескрипторлар:** ✓ 3 өсиетті дұрыс таңдайды. ✓ Негізгі ойды дәл анықтайды. ✓ Тәрбиелік мәнін 2–3 дәлелмен түсіндіреді. ✓ Өмірмен байланыстыра алады. **Дескрипторлар:** ✓ 5 сөзді дұрыс табады. ✓ Әр сөздің мәнін ашады.	Н.Оңдасынов тың өсиет сөздері жазылған карточкалар – Маркер, ватман – Қысқа мәтін үзінділері – Мәтін үзінділері – Құндылық сөздері жазылған стикерлер – Ватман, маркер

	Кластер, қорытынды пікір. **3-топ: «Ұрпаққа қалдырған мұра»** **Тапсырма:** – Автор мұрасының 3 негізгі бағытын анықтау (руханият, тәрбие, адамгершілік). – «Мұраның бүгінгі ұрпаққа әсері» туралы шағын талдау мәтінін жазу. – Қоғамдағы қазіргі жағдаймен байланысты 2 нақты мысал келтіру. **Нәтиже:** Постер, талдау мәтіні.	– Топ атынан қорғайды. – Қалған топтардың жұмысын тыңдайды. – Автор шығармаларымен танысады. – Топ ішінде мұра бағыттарын жүйелейді. – Қысқа талдау мәтінін бірлесіп құрастырады. – Мысалдарды өмірмен байланыстырады – Топтық баяндама жасайды.	✓ Кластерді жүйелі құрастырады. ✓ Қоғаммен байланысты мысал келтіреді. **Дескрипторлар:** ✓ 3 бағытты дұрыс айқындайды. ✓ Әсерін нақты дәлелдейді. ✓ Қоғамнан 2 мысал келтіреді. ✓ Мәтінді сауатты, логикалық жазады.	Н.Оңдасынов туралы анықтама мәтіні – Дәйексөздер жинағы – Постер материалдары
	Топтық жұмысты бағалау критерийлері **Критерий** / **Дескрипторлар** Мазмұнды түсіну — Мәтіннің негізгі идеясын анықтайды; дәлел келтіреді. Талдау дағдысы — Өсиет пен өнегенің мәнін ашады; салыстырады; мысал келтіреді. Шығармашылық жұмыс — Постер/кластерді мазмұнды, жүйелі жасайды. Презентация — Топ атынан анық, дәлелді қорғайды. Ынтымақ: бірлескен жұмыс — Топ мүшелері белсенді жұмыс істейді.			
	Жұптық жұмыс (5 мин) **ТАПСЫРМА МАЗМҰНЫ** Жұптар төмендегі әрекеттерді орындайды: 1. Мәтіннен	– Мәтінді бірге оқиды, маңызды сөйлемдерді қарындашпен белгілейді.	**Бағалау критерийлері** ✓ Мәтіннен 2-	Н.Оңдасынов өсиет ойлары, үзінді

	Н.Оңдасыновтың жастарға қалдырған **2-3 өнегелік ойы, өсиеті немесе тәрбиелік тұжырымын** таңдайды. 2. Әр өсиеттің **негізгі идеясын** анықтайды. 3. Өнегенің **жастарға қандай пайдасы барын** 2-3 сөйлеммен жазады. 4. Нәтижесін шағын **талдау парағы** ретінде қағазға рәсімдейді. 5. Жұп өз жұмысын сыныпқа **қысқаша таныстырады** (30-40 секунд).	– Талдайтын 2-3 өнегелік ойды келісіп таңдайды. – Әр өсиеттің мағынасын түсініп, ортақ талдау жасайды. – Ойды жинақтап, қағазға қысқа әрі нақты тұжырыммен жазады. – Бірі – баяндайды, екіншісі – постерді көрсетіп тұрады. – Басқа жұптардың жұмысына тыңдап, сұрақ қояды.	3 өсиетті дұрыс таңдайды. ✓ Өсиеттің негізгі ойын дәл түсіндіреді. ✓ Өнегені бүгінгі жастармен байланыстыра алады. ✓ Жұмысты жұппен бірлесіп орындайды. ✓ Қорытындыны анық әрі қысқа жеткізеді.	мәтіндер – А4 қағаз, стикер – Маркер, қалам – Қысқа дәйексөздер топтамасы – «Талдау парағы»
	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** • **5-7 сөйлемдік шағын эссе:** «Н.Оңдасыновтың жастарға қалдырған өсиеті мен өнегесінен нені үйрене аламыз?» **ТАПСЫРМА МАЗМҰНЫ** Оқушы жеке жұмыс ретінде: 1. Н.Оңдасыновтың жастарға қалдырған **1-2 негізгі өсиетін** таңдайды. 2. Әр өсиеттің **мағынасын ашып**, оның тәрбиелік мәнін түсіндіреді. 3. Бұл өнегелердің **өз өміріне, қазіргі жастарға берер пайдасын** 1-2 сөйлеммен көрсетеді. 4. 5-7 сөйлемдік **құрылымды мини-эссе**	– Мәтінді қайта шолып, маңызды ойларды белгілейді. – Өзіне әсер еткен бір өсиетті таңдайды. – Талдап, өз пікірін жинақтай	Мәтінді түсіну және негізгі ойды көрсету.	Мәтін үзінділері, дәптер, қалам, маркерлер.

	жазады: – кіріспе (1 сөйлем) – негізгі бөлім (3-4 сөйлем) – қорытынды (1-2 сөйлем).			
	<table><tr><th>Бағалау критерийі</th><th>Дескриптор</th><th>Ұпай</th></tr><tr><td>Мәтінді түсіну</td><td>Негізгі ойды анықтайды</td><td>1</td></tr><tr><td>Топтық жұмыс</td><td>Мысалдарды дұрыс талдайды, қорытынды жасайды</td><td>2</td></tr><tr><td>Жұптық жұмыс</td><td>2–3 ақпаратты дәл анықтайды</td><td>1</td></tr><tr><td>Жеке жұмыс</td><td>Эссені жүйелі және нақты жазады</td><td>2</td></tr><tr><td>Белсенділік</td><td>Сабаққа қатысады, пікір білдіреді</td><td>1</td></tr><tr><td>Максимум:</td><td></td><td>7 ұпай</td></tr></table>			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** Мұғалім сабақтың түйінін шығарады: – Өсиет – даналықтың үлгісі, өнеге – өмірлік бағдар. – Ұрпаққа қалдырылған мұраның міндеті – адамды жетілдіру, рухани байыту. – Автор сөзі арқылы оқушы өз мінезі мен болашағына жауапкершілікпен қарауды үйренеді. Оқушыларға 1 сұрақ: **«Бүгін қандай ой сізге ерекше әсер етті?»** **Рефлексия (3-5 мин)** **«Бір ауыз сөз» әдісі** Оқушылар сабақтан алған әсерін бір сөзбен жазады: – «Үйрендім…» – «Түсіндім…» – «Таңдандым…» – «Қажет…» **Мұғалім қорытындылайды:** – Оқушылардың рефлексиясын оқып, келесі сабаққа бағыт алады. – Рухани байлық пен адамгершілік тәрбиесінің өмірдегі маңызын тағы бір атап	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	– Топтық таныстыруда өз ойын жүйелі жеткізу Мысалдарды дәлел ретінде қолдану – Өз ойын нақты және қысқаша жазу Басқалардың пікірін тыңдау	– Мәтіндер, карточкалар – Маркерлер, флипчарт, А3 қағазы – Стикерлер – Презентация

	өтеді.			

Сабақ №25-26

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар және есімі берілген мекемелер	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың есімімен аталған ескерткіштер, мұражайлар, мектептер мен көшелер туралы ақпарат беру; • Қоғамдағы тарихи тұлға бейнесін сақтау және насихаттау жолдарын көрсету; • Оқушылардың сыни ойлау және талдау дағдыларын дамыту: тарихи деректерді салыстыру және бағалау; • Ел тарихындағы маңызды тұлғаның рөлі мен үлесін түсіндіру; • Оқушыларды ұлттық мақтаныш пен рухани құрметке тәрбиелеу.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 минут)** **Мұғалімнің әрекеті:** – Оқушылармен жылы амандасып, сыныпта жағымды психологиялық ахуал қалыптастырады. – Сабақтың тақырыбын хабарлайды: **«Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер мен мұражайлар. Мектептер мен көшелерге есімінің берілуі»**. – Сабақтың мақсаты мен күтілетін нәтижелерді түсіндіреді: оқушылар Н.Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар және оның есімі берілген білім беру мекемелері мен көшелер туралы мағлұмат алып, олардың тарихи әрі	– Сабаққа назар аударады. – Топтарға орналасады. – Сабақтың мақсатын түсініп, белсенді жұмысқа дайындалады.	Сабаққа дайындық деңгейі. Белсенділік пен топқа кірігу.	– Слайд немесе презентациядағы суреттер, карта, фото материалдар, қағаз, маркерлер.

	тәрбиелік маңызын түсінеді. – Оқушыларды үш топқа бөліп, әр топтың атауын жариялайды: 1-топ – **«Ескерткіштер»** 2-топ – **«Мұражайлар»** 3-топ – **«Мектептер мен көшелер»**			
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (негізгі бөлім, 15 мин)** Мұғалімнің әрекеті: **– Мәтінді таратып, ескерткіштер мен мұражайлар туралы ақпарат береді.** **– Негізгі ойды табуға бағыттайды.** **Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар және оның есімі берілген нысандар** Нұртас Оңдасынов – қазақ халқының тарихында өшпес із қалдырған мемлекет және қоғам қайраткері. Оның ел дамуына, ұлттық мәдениет пен тілге қосқан үлесін кейінгі ұрпаққа таныту мақсатында Қазақстанның бірқатар өңірлерінде ескерткіштер орнатылып, мұражайлар ашылған. Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер оның өмірі мен қызметін ел жадында сақтаудың маңызды белгісі болып табылады. Бұл ескерткіштер халыққа адал қызмет еткен тұлғаның бейнесін айқындап, жастарды отансүйгіштікке, елге қызмет етуге тәрбиелейді. Сонымен қатар, Нұртас Оңдасыновтың өмір жолы мен еңбектерін танытатын мұражайлар жұмыс істейді. Мұражайларда оның жеке құжаттары, фотосуреттері, қолжазбалары, еңбектері	Ескерткіштер , мұражайлар және оның есімі берілген мектептер мен көшелер Нұртас Оңдасыновтың ел тарихындағы орнын айқындап, оның мұрасын сақтауға және насихаттауға қызмет етеді.	Мәтінді дұрыс түсіну және талдау Топтық талқылауға белсенді қатысу. Өнегесін жүйелі, нақты мысалдармен жеткізу.	Мәтін үзінділері (оқулық немесе қосымша материалдар) Дәптер мен қалам

	сақталған. Бұл жәдігерлер арқылы келушілер тарихи кезеңді тереңірек түсініп, қайраткердің тұлғалық болмысын тани алады. Қайраткерге көрсетілген құрметтің тағы бір белгісі – оның есімінің мектептер мен көшелерге берілуі. Бұл атаулар жас ұрпаққа үлгі болатын тұлғаны ұмытпай, күнделікті өмірде есінде сақтауға мүмкіндік береді. Нұртас Оңдасынов атындағы мектептерде оқушыларға оның өмірі мен қызметі таныстырылып, тәрбиелік бағыттағы іс-шаралар өткізіледі.			Маркерлер, стикерлер
	Топтық жұмыс (15 минут) **1-топ – «Ескерткіштер»** **Тапсырманың мазмұны:** Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер туралы мәліметті талдау. **Нәтиже:** – 2-3 нақты дерекке сүйенген қысқаша ауызша баяндама немесе постер. **2-топ – «Мұражайлар»** **Тапсырманың мазмұны:** Н.Оңдасыновқа арналған мұражайлардың маңызын	Мәтіннен Н.Оңдасыновқа арналған ескерткіштер туралы ақпаратты анықтайды. Ескерткіштердің қай жерлерде орналасқанын атайды. Ескерткіштердің қандай тарихи және тәрбиелік мәні бар екенін талқылайды. Ескерткіштердің не үшін қойылғанын, халық жадындағы рөлін түсіндіреді. – Мәтіннен мұражайлар туралы деректерді	Ақпараттың нақтылығы; Тақырыпты түсіну деңгейі Топ мүшелерінің белсенділігі. –Мазмұнды ашуы; – Дәлел	– Мәтін парақтары, маркер, қағаз, постер. – Мәтін, қағаз, маркер,

	анықтау. **Нәтиже:** – Қысқаша түсіндірме (ауызша) немесе тірек сөздер арқылы таныстыру. **3-топ – «Мектептер мен көшелер»** **Тапсырманың мазмұны:** Н.Оңдасынов есімі берілген мектептер мен көшелердің маңызын ашу. **Нәтиже:** – Қорытынды пікір немесе шағын ауызша таныстырылым.	табады. – Мұражайда сақталған құжаттар мен жәдігерлердің маңызын талдайды. – Мұражайдың тарихи жадыны сақтаудағы рөлін түсіндіреді. Мұражайлардың жастар тәрбиесіндегі орнын анықтайды. – Мәтіннен мектептер мен көшелерге есімінің берілуі туралы мәліметті табады. – Бұл атаулардың тәрбиелік және қоғамдық маңызын түсіндіреді. – «Неге тұлғаның есімі білім беру мекемелері мен көшелерге беріледі?» деген сұраққа жауап береді. – Жастарға беретін өнегесін қорытындылайды.	келтіруі; – Топ ішіндегі ынтымақтастық. – Ойдың жүйелілігі; Қорытынды жасау қабілеті; – Белсенді қатысуы.	қажет болса суреттер. – Мәтін, қағаз, маркер.

	Топтық жұмысқа арналған бағалау кестесі **Бағалау критерийлері** / **Дескрипторлар** / **Балл** Тақырыпты түсіну — Топ берілген тақырыпты дұрыс түсінген — 1 Мазмұнның нақтылығы — Ескерткіштер, мұражайлар, мектептер туралы нақты ақпарат келтірген — 1 Талдау және қорытынды — Қоғамдық, тәрбиелік маңызын түсіндірген — 1 Топтық жұмыс — Барлық топ мүшелері белсенді қатысқан — 1 Таныстыру сапасы — Ойын анық, жүйелі жеткізген — 1 **Жалпы балл** — **5 балл**			
	Жұптық жұмыс (5 минут) **Тапсырманың мазмұны:** Оқушылар жұппен бірігіп, Нұртас Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар немесе оның есімі берілген мектептер туралы мәтінмен жұмыс жасайды. **Нәтиже:** – Нақты мысалға негізделген қысқаша талдау жазбасы. – Оқушылардың тарихи тұлғаға құрмет сезімі мен талдау дағдысы қалыптасады. – Талдау нәтижесін **қысқаша, нақты түрде қағазға жазады** (3-4 сөйлем). – Бір жұп өз жұмыстарын сынып алдында **ауызша таныстырады**, басқа жұптар тыңдайды.	– Жұптар берілген мәтінді қайта оқып шығады. – Мәтіннен **2-3 нақты мысалды** (ескерткіш, мұражай немесе мектеп атауы) таңдап алады. – Таңдалған әр мысал бойынша: • бұл нысан не үшін құрылғанын; • қоғамға, жастарға тигізетін тәрбиелік әсерін; • тарихи маңызын талдайды.	Мысалдың нақты таңдалуы; – Қоғамдық және тәрбиелік мәнін түсіндіруі; – Жұптағы екі оқушының да белсенді қатысуы.	– Мәтін парақтары; – Қағаз, қалам; Интерактивті тақта (қажет жағдайда).

	Жұптық жұмысқа арналған бағалау кестесі **Бағалау критерийлері** / **Дескрипторлар** / **Балл** Мысал таңдау — 2–3 нақты мысалды дұрыс таңдаған — 1 Талдау — Мысалдардың қоғамға әсерін түсіндірген — 1 Қорытынды — Қысқаша, нақты қорытынды жасаған — 1 Жұптық ынтымақтастық — Екі оқушы да белсенді қатысқан — 1 Ойды жеткізу — Жазбаша немесе ауызша ойын анық жеткізген — 1 **Жалпы балл** — **5 балл**			
	Жеке жұмыс (5 минут) **Тапсырманың мазмұны:** Оқушыларға жеке жұмыс ретінде төмендегі тақырыпта шағын жазба жазу ұсынылады: **«Нұртас Оңдасынов есімінің ескерткіштерге, мектептер мен көшелерге берілуінің маңызы»**	– Оқушы мәтін мен алдыңғы тапсырмалардан алған ақпаратты еске түсіреді. – Тақырып бойынша 5-7 сөйлем	– Ойды жүйелі жеткізу, дәлелді мысал келтіру. – Эссе құрылымы (кіріс – негізгі бөлім қорытынды)	– Қағаз, қалам, мәтін үзінділері, суреттер.
	Бағалау кестесі (жеке жұмыс) **Бағалау критерийлері** / **Дескрипторлар** / **Балл** Тақырыпты ашуы — Тақырыпқа сай ой жазады, Н.Оңдасынов есімінің берілу маңызын түсіндіреді — 1 Мазмұнның толықтығы — 5–7 сөйлем сақталған, ойы жүйелі — 1 Нақты дәлел келтіру — Ескерткіш, мектеп немесе көше туралы нақты мысал келтіреді — 1 Тәрбиелік мәнін ашуы — Ұрпақ тәрбиесіндегі маңызын түсіндіреді — 1 Тілдік сауаттылық — Сөйлемдері түсінікті, грамматикалық қателер аз — 1 **Жалпы балл** — **5 балл**			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** – Оқушылар Н.Оңдасыновқа арналған ескерткіштер, мұражайлар және оның есімі берілген мектептер мен көшелер туралы толық мәлімет алды. – Ұлт қайраткерін ұлықтаудың	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	– Топтық таныстыруда өз ойын жүйелі жеткізу Мысалдарды дәлел ретінде қолдану	– Мәтіндер, карточкалар – Маркерлер, флипчарт, А3 қағазы – Стикерлер – Презентация

	тарихи және тәрбиелік маңызын түсінді. **Рефлексия (сұрақтар)** 1. Бұл сабақта сен үшін ең маңызды ақпарат қандай болды? 2. Неліктен тарихи тұлғалардың есімін мектептер мен көшелерге беру қажет деп ойлайсың? 3. Сен бұл сабақтан қандай өмірлік сабақ алдың?		– Өз ойын нақты және қысқаша жазу Басқалардың пікірін тыңдау	

Сабақ №27

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Халық жадындағы тұлға бейнесі	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың халық жадында сақталған тұлғалық бейнесін түсінеді. - Ел аузындағы пікірлер, деректер мен еңбектер арқылы оның қоғамдағы орнын талдайды. - Тарихи тұлғаға құрмет сезімі мен азаматтық көзқарасы қалыптасады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 минут)** **Мұғалімнің әрекеті:** – Сыныппен амандасып, ынтымақтастық атмосферасын қалыптастырады. – Сабақ тақырыбын хабарлайды: **«Халық жадындағы тұлға бейнесі»**. – Сабақтың мақсаты мен күтілетін нәтижелерді қысқаша түсіндіреді: *тұлғаның халық жадында қалай сақталатынын түсіну, оның адамгершілік және тарихи бейнесін талдау*. – Оқушыларды мазмұндық бағыттарына қарай 3 топқа бөледі: 1-топ – **«Ел пікірі»** 2-топ – **«Тұлғалық қасиеттер»** 3-топ – **«Тарихи мұра және есте қалуы»** – Әр топтың атауына қысқаша түсіндірме береді (қай қырынан талдайтынын айқындайды).	– Мұғаліммен сәлемдесіп, сабаққа назар аударады. – Сабақ тақырыбы мен мақсатын тыңдап, өзіне күтілетін нәтижені түсінеді. – Топтарға бөлініп, өз тобының атауы мен бағытына мән береді. – Алдағы тапсырмаларға дайындалады, топ ішінде рөлдерді (оқушы-спикер, жазушы т.б.) алдын ала келісуі мүмкін.	Сабаққа дайындық деңгейі. Белсенділік пен топқа кірігу.	– Топ атаулары жазылған карточкалар немесе слайд; – Интерактивті тақта / тақта; – Сабақ тақырыбы мен мақсаты көрсетілген презентация (қажет болса).
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (негізгі бөлім, 15 мин)** **М Мәтін: Халық жадындағы тұлға бейнесі** Нұртас Оңдасынов – елге еңбегімен танылған қайраткер	Мәтінді мұқият оқып, маңызды ақпаратты белгілейді.	Мәтінді толық және мұқият оқу.	Мәтін үзінділері (Н.Оңдасыновтың өмірбаяны,

	тұлға. Халық оны әділдік, адалдық және қайсарлық қасиеттерімен есте сақтайды. Замандастарының айтуынша, ол әрқашан халық мүддесін алдыңғы орынға қоятын, қиындыққа мойымайтын, еңбекқор адам болған. Оңдасыновтың іс-әрекеттері мен еңбектері халыққа үлгі болып, кейінгі ұрпаққа өнеге ретінде қалды. Оның білімге, ғылымға және мәдениетке қосқан үлесі ұрпақ санасында терең із қалдырған. Халық жадында Нұртас Оңдасынов тек қызметкер ретінде ғана емес, сонымен қатар рухани құндылықтарды дәріптеген, әділдік пен адалдықты өмірлік ұстаным еткен тұлға ретінде есте сақталады. **Мұғалімнің әрекеті:** • Н.Оңдасынов туралы халық естеліктері, замандастарының пікірлері және еңбектерінен үзінділер бар мәтін таратады. • Мәтіннен негізгі ойды табуға бағыттайды. • Оқушыларға төмендегі сұрақтарды қояды: 1. Халық Н.Оңдасыновты қалай есте сақтайды? 2. Оның қандай қасиеттері халық жадында қалды? 3. Оның еңбектері мен іс-әрекеттері қандай тарихи, мәдени мәнге ие?	Сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап береді. Негізгі ойды анықтап, өз сөздерімен қысқаша қорытынды жасайды.	Негізгі ойды дұрыс анықтау. Сұрақтарға дәлелдермен жауап беру. Ақпаратты талдау және қорытынды жасау қабілеті.	Халық естеліктері, замандастарының пікірі) Қағаз, маркерлер Презентация

	Топтық жұмыс (10 мин) ***1-топ – «Ел пікірі»*** **Мәтін:** Халық Нұртас Оңдасыновты әділ, білімді, елжанды тұлға ретінде есте сақтаған. Замандастары оның халқына қызмет етуге деген ерекше жауапкершілігін атап көрсеткен. «Оңдасынов әрқашан жастарға үлгі болды», – деп пікір білдіргендер де бар. Оның еңбектері халық арасындағы білімді насихаттау мен мәдени мұраны сақтауда үлкен рөл атқарған. **Тапсырмасы:** • Халықтың Н.Оңдасынов туралы пікірлерін талдайды. • Мәтіннен 2–3 мысал таңдап, оның халыққа тигізген әсерін сипаттайды. • Топ ішінде қорытынды жасайды. ***2-топ – «Тұлғалық қасиеттер»*** **Мәтін:** Н.Оңдасынов – табанды, қайсар және адал тұлға. Ол әрқашан әділдік пен білімге берілгендікке мән берген. Мысалы, өзінің еңбектерінде қазақ мәдениетін сақтауға ерекше көңіл бөлген. Жазған мақалалары мен жинақтары арқылы жастарды адамгершілікке, еңбекқорлыққа, білімге үйреткен. Оның тұлғалық қасиеттері – ел мен мәдениетке адалдығы, ізгілікке бағытталған әрекеттері мен	Мәтінді оқып, халық пікірі туралы үзінділерді белгілейді. Мысалдар арқылы талдау жасап, топ ішінде қорытынды жасайды. Мәтінді оқып, тұлғалық қасиеттерге қатысты ақпаратты белгілейді. Мысалдар бойынша топ ішінде талқылау жүргізеді. Тұлғалық қасиеттердің маңызын қорытындылайд	Мәтінді түсіну және негізгі ойды табу. Халық пікірі бойынша нақты мысал келтіру. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Қасиеттерді дәлелдерме н көрсету. Тәрбиелік мәнін нақты талдау. Топтық талқылауда белсенділік	Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, стикерлер. Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, постер.

	әділдікке ұмтылысы. **Тапсырмасы:** • Н.Оңдасыновтың негізгі тұлғалық қасиеттерін анықтайды. • Мәтіннен 2–3 нақты мысал таңдап, қасиеттерін түсіндіреді. • Мысалдардың тәрбиелік мәнін талқылайды. ***3-топ – «Тарихи мұра және есте қалуы»*** **Мәтін:** Н.Оңдасыновтың еңбектері мен мұрасы халық жадында ерекше сақталған. Ол фольклорлық шығармаларды жинақтап, әдеби мұраға енгізген. Оның еңбектері қазіргі жастарға рухани байлық пен ұлттық сананы түсінуге мүмкіндік береді. Мұраларында тарихи оқиғаларды, адамгершілік құндылықтарды насихаттау арқылы, ол ұрпаққа үлгі көрсеткен. Халық оны тек ғалым емес, сонымен қатар өз дәуірінің мәдениет қорғаушысы ретінде есте сақтайды. **Тапсырмасы:** • Н.Оңдасынов еңбектері мен мұрасын зерттейді. • Халық жадында қалу жолдарын анықтайды. • Тарихи және мәдени құндылықтарын қорытындылайды.	ы. Мәтіннен тарихи мұраға қатысты үзінділерді белгілейді. Топ ішінде талдау жасап, мұраның қазіргі қоғамдағы маңызын қорытындылайды.	Еңбек пен мұраны дұрыс талдау. Мәдени және тарихи құндылықтарды дәлелдеу. Топтық талқылауға белсенді қатысу.	Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, презентация немесе стикерлер.

	1. Топтық жұмыс бағалау кестесі **Критерийлер** — **5 (Өте жақсы)** — **4 (Жақсы)** — **3 (Қанағаттанарлық)** — **2 (Қолайсыз)** — **1 (Орындамаған)** — **Ресурстар** Тапсырманы түсіну және орындау — Барлық тапсырманы толық орындады, дәлелдер мен талдау толық — Тапсырманы дұрыс орындады, кейбір дәлелдер жетіспейді — Жартылай орындалды, талдау толық емес — Дұрыс орындалмады, талдау жоқ — Тапсырма орындалмады — Мәтін, маркерлер, қағаз, постер, презентация Ақпаратты талдау және дәлелдер келтіру — Барлық дәлелдер нақты, жүйелі — Көп дәлел келтірілген, кейбірі жеткіліксіз — Кейбір дәлелдер келтірілген, толық емес — Дәлелдер аз немесе дұрыс емес — Дәлелдер жоқ — Мәтін үзінділері Топ ішінде белсенділік — Барлық мүшелер белсенді, бірлесіп жұмыс істеді — Көпшілік белсенді, кейбір мүшелер белсенді емес — Кейбір мүшелер белсенді, бірлесу төмен — Белсенділік төмен — Белсенділік жоқ — Стикерлер, қағаз Нәтижені қорытындылау — Нәтиже нақты, жүйелі, толық — Нәтиже жеткілікті, кейбір тұстары жетіспейді — Нәтиже толық емес — Нәтиже жеткіліксіз — Нәтиже жоқ — Постер, қағаз, презентация				
	Жұптық жұмыс (5 минут) **Жұптық жұмыс мәтіні** Нұртас Оңдасынов – елге адал қызмет еткен, адамгершілігі мен білімге берілгендігімен ерекшеленген тұлға. Оның өмір жолынан 2-3 нақты мысал: 1. **Тұлғалық қасиет мысалы:** Оңдасынов әрқашан әділдік пен шындықты қолдаған. Ол өз еңбектерінде жастарға адамгершілік пен еңбекқорлықты насихаттаған. 2. **Тарихи іс мысалы:** Қазақ халық шығармаларын жинақтап, әдеби мұраға енгізген. Ол фольклорлық жинақтарды насихаттау арқылы ұлттық мәдениетті сақтау ісіне үлес қосқан. 3. **Қоғамға әсері:** Бұл әрекеттер жастардың бойында рухани құндылықтарды қалыптастыруға, ұлттық сана мен мәдениетке деген қызығушылықты арттыруға ықпал етті.	Жұппен талқылап, нақты мысалдар таңдайды. Қорытындыны қағазға жазады және бір жұп таныстырады.	Мысалдарды дұрыс таңдау Қорытындыны нақты жеткізу	Қағаз, маркерлер, мәтін

	Тапсырма: • Әр жұп мәтіннен 2-3 мысалды таңдап, оның тұлғалық қасиет немесе тарихи іс екенін анықтайды. • Мысалдардың қоғамға тигізген әсерін талдайды. • Қысқаша қорытындысын қағазға жазып, сыныпқа таныстырады.		Топтық жұмысты толықтырып, қосу	
	2. Жұптық жұмыс бағалау кестесі 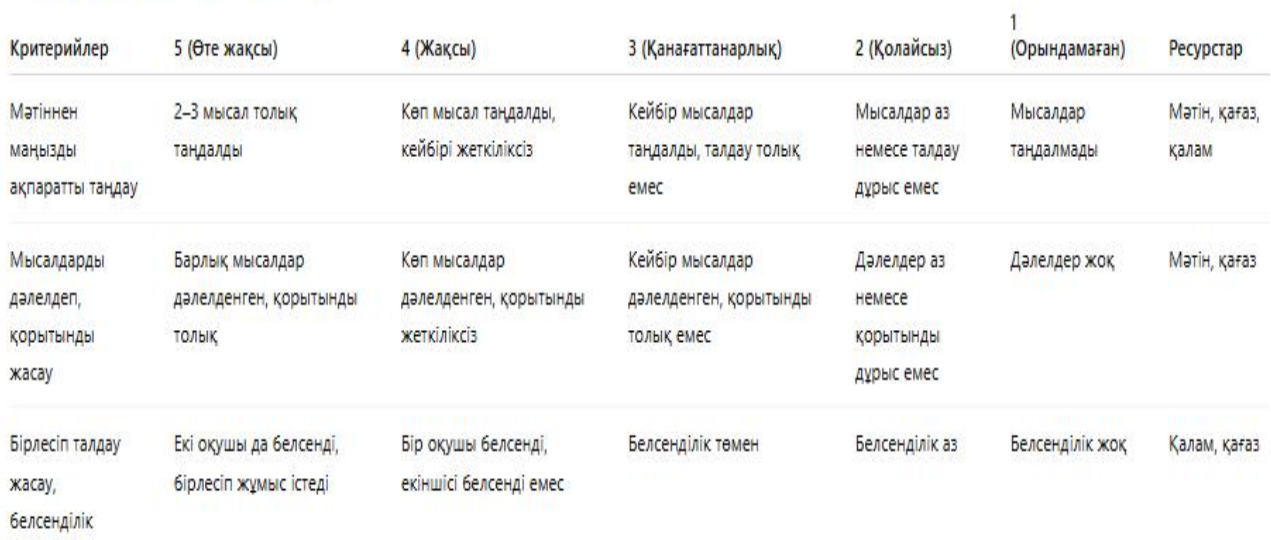			

Критерийлер	5 (Өте жақсы)	4 (Жақсы)	3 (Қанағаттанарлық)	2 (Қолайсыз)	1 (Орындамаған)	Ресурстар
Мәтіннен маңызды ақпаратты таңдау	2–3 мысал толық таңдалды	Көп мысал таңдалды, кейбірі жеткіліксіз	Кейбір мысалдар таңдалды, талдау толық емес	Мысалдар аз немесе талдау дұрыс емес	Мысалдар таңдалмады	Мәтін, қағаз, қалам
Мысалдарды дәлелдеп, қорытынды жасау	Барлық мысалдар дәлелденген, қорытынды толық	Көп мысалдар дәлелденген, қорытынды жеткіліксіз	Кейбір мысалдар дәлелденген, қорытынды толық емес	Дәлелдер аз немесе қорытынды дұрыс емес	Дәлелдер жоқ	Мәтін, қағаз
Бірлесіп талдау жасау, белсенділік	Екі оқушы да белсенді, бірлесіп жұмыс істеді	Бір оқушы белсенді, екіншісі белсенді емес	Белсенділік төмен	Белсенділік аз	Белсенділік жоқ	Қалам, қағаз

	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** • 5-7 сөйлемдік эссе: **«Нұртас Оңдасынов халық жадында қалай сақталды және оның рөлі қандай?»**	Мәтін мен топтық талдауға сүйене отырып, эссе жазады. Өзі үшін негізгі ойды нақтылайды.	Эсседе негізгі ой анық көрсетілуі Дәлелдер мен мысалдардың қолданылуы Өз пікірін жүйелі жеткізу	Қағаз, қалам, мәтін

	3. Жеке жұмыс бағалау кестесі Критерийлер | 5 (Өте жақсы) | 4 (Жақсы) | 3 (Қанағаттанарлық) | 2 (Қолайсыз) | 1 (Орындамаған) | Ресурстар Тақырыпты түсіну | Тақырыпты толық түсінген, эссе мазмұнды | Тақырыпты дұрыс түсінген, кейбір ой жетіспейді | Тақырыпты жартылай түсінген | Тақырыпты дұрыс түсінбеген | Тақырыпқа сәйкес емес | Мәтін, қалам, дәптер Пікірді жүйелі жеткізу | Ойы нақты, жүйелі, 5–7 сөйлемнен тұрады | Ой жеткілікті, кейбір сөйлемдер жеткіліксіз | Пікір толық емес | Пікір түсініксіз немесе қарапайым | Пікір жоқ | Дәптер, қалам Талдау және дәлел келтіру | Мысалдар мен дәлелдер нақты, толық | Кейбір дәлелдер нақты | Дәлелдер жеткіліксіз | Дәлелдер жоқ немесе дұрыс емес | Дәлелдер мүлде жоқ | Мәтін, маркерлер				
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды (5 мин)** **Мұғалім:** • Әр топ пен жұптың қорытындысын тыңдайды. • Сабақ бойынша негізгі ойды қорытындылайды. • Халық жадындағы тұлға бейнесін сақтау маңызын түсіндіреді. **Рефлексия сұрақтары:** • Сіз үшін Н.Оңдасыновтың қай қасиеті ең маңызды? • Оның еңбектері бізге қандай сабақ береді? • Өзіңіздің өміріңізде қандай қасиеттерді үлгі тұрасыз?	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	– Топтық таныстыруда өз ойын жүйелі жеткізу Мысалдарды дәлел ретінде қолдану – Өз ойын нақты және қысқаша жазу Басқалардың пікірін тыңдау	Презентация, тақта, стикерлер

Сабақ №28

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Ұлт тарихындағы орны мен маңызы	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың ұлттық тарихтағы орнын және маңызын түсінеді. - Оның еңбектері мен іс-әрекеттерінің ұрпаққа қалдырған құндылықтарын талдайды. - Оқушылардың ұлттық сана-сезімі мен патриоттық сезімін қалыптастырады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Сәлемдесу, сыныпта жағымды ахуал қалыптастыру. • Сабақ тақырыбын хабарлау: «Ұлт тарихындағы орны мен маңызы». • Сабақ мақсатымен таныстыру: оқушылар Н.Оңдасыновтың ұлттық тарихтағы орнын, оның іс-әрекеттерінің маңызын түсінеді. • Оқушыларды 3 топқа бөледі: 1. **«Тарихи рөл»** 2. **«Қоғамдық маңызы»** 3. **«Ұрпаққа қалдырған мұра»**	Сабақ тақырыбы мен мақсатымен танысады. Топтарға бөлініп, өз рөлін анықтайды. Сабаққа көңіл-күйін қалыптастырады, белсенділікке дайындалады.	Оқушының топқа белсенді қатысуы. Сабақ тақырыбы мен мақсаттарын түсінуі. Топқа бөліну кезіндегі ынтымақтастық көрсетуі.	Сабақ тақырыбы жазылған тақта немесе слайд. Оқушы журналдары мен дәптерлері. Маркерлер, стикерлер (топ атауларын белгілеу үшін).
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (негізгі бөлім, 15 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Н.Оңдасыновтың ұлттық тарихтағы орнын көрсететін мәтін таратады: *Нұртас Оңдасынов – қазақ қоғамының тарихында маңызды тұлға. Ол елдің тәуелсіздігі мен ұлттық мәдениетін дамытуға үлкен үлес қосты. Өз еңбектерінде халық тарихын зерттеп,*	Мәтінді оқып, негізгі ой мен маңызды ақпаратты белгілейді. Мұғалім қойған сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап береді.	Мәтінді түсіну және негізгі ойды анықтау. Мәтіннен дәлелді ақпарат табу қабілеті.	Мәтін көшірмелері (ұяшыққа немесе қағазға).

	жастарға ұлттық сана мен патриотизмді қалыптастыруға бағытталған. Оның шығармалары мен жинақтаған мұрасы болашақ ұрпаққа ұлттық мұра ретінде қызмет етеді. • Оқушыларға негізгі ойды табуға, мәтіннен маңызды ақпаратты бөліп алуға бағыттайды. • Сұрақтар қояды: 1. Н.Оңдасыновтың ұлттық тарихтағы рөлі қандай? 2. Оның еңбектері қоғамға қандай әсер етті? 3. Бұл еңбектің жастарға беретін тәрбиелік мәні неде?	Қажет болса, белгілер мен стикерлер арқылы өз ойларын бөліседі.	Белсенділікпен сұрақтарға жауап беру.	Стикерлер, маркерлер. Қағаз немесе дәптер, қалам.
	Топтық жұмыс (15 мин) ***1-топ – Тарихи рөл*** **Мәтін:** Нұртас Оңдасынов қазақ тарихында ерекше тұлға ретінде танылды. Ол халықтың мәдениеті мен білімін сақтау мен дамытуға көп еңбек салды. Оның еңбектері ұлттық тарихымызды зерттеуге, келер ұрпаққа патриоттық тәрбиені қалыптастыруға бағытталған. Оңдасыновтың тарихи рөлі – тәуелсіздік пен ұлттық сана үшін күресте маңызды болды. ***2-топ – Қоғамдық маңызы*** **Мәтін:** Н.Оңдасынов қоғамның мәдени және білім саласында зор үлес қосты. Ол жастарды тәрбиелеу, ұлттық сана мен патриотизмді қалыптастыруда үлгі болды. Оның бастамасымен ашылған мұражайлар, ұйымдастырылған	Мәтінді оқып, тарихи рөлін белгілейді. 2–3 мысал таңдап, Н.Оңдасыновтың ұлттық тарихтағы орнын сипаттайды. Тарихи рөлін қысқаша топ ішінде қорытындылайды. Мәтінді оқып, қоғамға тигізген әсерін белгілейді. 2–3 мысалды таңдап,	Негізгі ойды дұрыс табу. Мысалдарды нақты көрсету. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Мәтінді түсіну және нақты мысалдар келтіру. Қоғамға әсерін	Мәтін көшірмесі Стикерлер, маркерлер Қағаз, қалам

	шаралар және жарияланған еңбектері қоғамға мәдени, рухани байлық әкелді. ***3-топ – Ұрпаққа қалдырған мұра*** **Мәтін:** Н.Оңдасынов ұлттық құндылықтарды сақтау және насихаттауда үлкен рөл атқарды. Ол жинақтаған мақал-мәтелдер, ертегілер мен шығармалар келер ұрпаққа рухани сабақ береді. Оның еңбектері жастарға ізгі қасиеттерді, адамгершілік пен патриоттықты үйретуге бағытталған. Ұрпаққа қалдырған мұрасы – ұлттық болмысты таныту мен мәдениетті сақтау.	талдайды. Ұлттық санаға қосқан үлесін сыныпта қысқаша таныстырады. Мәтінді оқып, ұрпаққа қалдырған мұрасын белгілейді. 2–3 нақты мысал таңдап, тәрбиелік және рухани сабақтарын талдайды. Қорытынды жасап, топ ішінде бөліседі.	талдай білу. Топтық талқылауға белсенді қатысу. Ұрпаққа қалдырған мұраны дұрыс анықтау. Мысалдарды дәлелдеп көрсету. Топтық талқылауға белсенді қатысу.	Мәтін көшірмесі Стикерлер, маркерлер Қағаз, қалам
	Топтық жұмыс – Бағалау кестесі **Критерийлер** / **3 балл (Жоғары)** / **2 балл (Орташа)** / **1 балл (Төмен)** Тапсырманы орындау толықтығы / Барлық тапсырмалар нақты және толық орындалған / Тапсырманың кейбір бөліктері орындалған / Тапсырма толық орындалмаған Топ ішінде белсенділік / Барлық мүшелер белсенді қатысқан / Кейбір мүшелер белсенді болған / Белсенділік жоқ немесе аз Мәтіннен дәлел келтіру / Дәлелдер нақты, мәтінмен толық сәйкес / Дәлелдер бар, бірақ толық емес / Дәлелдер жоқ немесе сәйкес емес Қорытынды жасау / Қорытынды нақты, түсінікті және жүйелі / Қорытынды бар, бірақ толық емес / Қорытынды жоқ немесе түсініксіз Презентация/таныстыру сапасы / Айқын, түсінікті, көрнекі / Кейбір қиындықтар бар, бірақ түсінікті / Түсініксіз немесе жеткіліксіз			
	Жұптық жұмыс (5 мин) **Мәтін:** Нұртас Оңдасыновтың еңбектері қазақ халқының мәдениеті мен білімін сақтау мен дамытуға бағытталған. Ол жинақтаған мақал-мәтелдер,	– Мәтінді оқиды, маңызды мысалдарды белгілейді.	– Мысалды дұрыс таңдау және мәтіннен дәлел келтіру. – Әр	– Мәтін көшірмелері

	ертегілер мен тарихи шығармалар келер ұрпаққа рухани сабақ береді. Оның бастамасымен ашылған мұражайлар мен ескерткіштер жастарға патриоттық тәрбие беріп, ұлттық санаға үлес қосады. **Тапсырма:** 1. **Мысал таңдау:** – Мәтіннен 2–3 нақты мысалды бөліп ал: ○ Мәселен: «Мұражайлар ашу», «Ескерткіштер орнату», «Мақал-мәтелдер жинау». 2. **Талдау:** – Әр мысалдың қоғамға, тарихқа және ұрпаққа тигізген әсерін жаз: ○ Мұражайлар жастарға патриоттық тәрбие береді. ○ Ескерткіштер ұлттық сана мен рухани байлықты қалыптастырады. ○ Мақал-мәтелдер рухани және адамгершілік құндылықтарды сақтауға көмектеседі. 3. **Нәтиже:** – Қысқаша қағазға жазып, бір жұп сыныпқа таныстырады.	– Әр мысалды талдайды және қоғамға тигізген әсерін қағазға жазады. – Сыныпқа қысқаша таныстырады.	мысалдың әсерін нақты және толық түсіндіру. – Қағазға қысқаша және жүйелі жазу. – Сыныпта таныстыру кезінде белсенділік көрсету.	– Қағаз, қалам, маркерлер – Сынып тақтасы немесе интерактивті тақта

Жұптық жұмыс – Бағалау кестесі

Критерийлер	3 балл (Жоғары)	2 балл (Орташа)	1 балл (Төмен)
Мәтіннен мысалдар таңдау	2–3 нақты мысал таңдап, дәлел ретінде қолданған	Мысалдар бар, бірақ нақты емес	Мысалдар жоқ немесе сәйкес емес
Мысалдардың талдауы	Мысалдардың тәрбиелік немесе тарихи мәнін толық түсіндірген	Талдау бар, бірақ толық емес	Талдау жоқ немесе дұрыс емес
Қысқаша қорытынды	Қорытынды нақты, түсінікті және жүйелі	Қорытынды бар, бірақ толық емес	Қорытынды жоқ немесе түсініксіз
Сыныпқа таныстыру	Таныстыру анық, логикалық, қызықты	Таныстыру бар, бірақ толық емес	Таныстыру жоқ немесе түсініксіз
Жұп арасындағы ынтымақтастық	Екі оқушы да тең қатысқан	Бір оқушы көбірек үлес қосқан	Ынтымақтастық жоқ немесе аз

	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** – 5–7 сөйлемдік шағын эссе жазу: **Тақырып:** «Нұртас Оңдасынов ұлттық тарихтағы орны мен маңызы қандай?» **Мәтін үлгісі:** Нұртас Оңдасынов қазақ халқының ұлттық тарихында ерекше орын алады. Ол халық мұрасын жинау, сақтау және насихаттау арқылы келер ұрпаққа рухани сабақ берді. Оның еңбектері мәдениет пен білім саласын байытты. Мұражайлар мен ескерткіштер арқылы ұлттық сана қалыптастырып, патриоттық тәрбиеге үлес қосты. Сонымен қатар, мақал-мәтелдер мен жұмбақтар арқылы адамгершілік құндылықтарды жеткізді. Оңдасыновтың тарихи рөлі келер ұрпақ үшін өнеге болып қала береді.	Мәтінді оқып, негізгі ойды түсінеді. Өз ойымен, жүйелі түрде эссе жазады. Ұлттық тарихтағы Оңдасыновтың рөлін мысалдармен нақтылайды.	– Эсседе негізгі ой анық көрсетілген болуы. – Мысалдар мен дәлелдер дұрыс таңдалған. – Сөйлемдер логикалық, жүйелі құрастырылған – Эссе ұзақтығы 5–7 сөйлемді құрайды.	– Мәтін көшірмелері – Қағаз, қалам Маркерлер немесе ноутбук (қажет болса)
	Жеке жұмыс – Бағалау кестесі Критерийлер / 3 балл (Жоғары) / 2 балл (Орташа) / 1 балл (Төмен) Негізгі ойды анықтау / Эсседе негізгі ой толық, анық және нақты көрсетілген / Негізгі ой анық, бірақ толық емес / Негізгі ой белгісіз немесе жоқ Мысалдар мен дәлелдер / Мысалдар нақты, мәтіннен алынған, дәлелді / Мысалдар бар, бірақ толық немесе нақты емес / Мысалдар жоқ немесе сәйкес емес Сөйлемдердің логикасы мен жүйелігі / Сөйлемдер логикалық байланыста, жүйелі / Кейбір сөйлемдер логикасы бұзылған / Сөйлемдер логикалық байланыста емес Ұзақтық (5–7 сөйлем) / 5–7 сөйлем толық сақталған / 4 немесе 8 сөйлем / 3 сөйлем немесе одан аз / 9 сөйлемнен көп Тіл мен стиль / Сөйлемдер грамматикалық дұрыс, мазмұны айқын / Кейбір қателіктер бар, бірақ түсінікті / Көп қателіктер бар, түсініксіз			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды** 1. Оқушылар Нұртас Оңдасыновтың қазақ мәдениеті, әдебиеті, тілі, рухани мұра және ұлттық тарихтағы рөлі туралы негізгі ақпаратты түсінді. 2. Мәтіннен мысалдар таңдау арқылы оқушылар оның	- Өз әсерімен бөліседі. - Стикерге пікір жазады.	– Топтық таныстыруда өз ойын жүйелі жеткізу Мысалдарды дәлел ретінде қолдану	Презентация, тақта, стикерлер

	еңбектерінің тәрбиелік, тарихи және мәдени мәнін анықтады. 3. Топтық және жұптық жұмыстар барысында оқушылар аналитикалық ойлау, талдау және өз пікірін жүйелі жеткізу дағдыларын жетілдірді. 4. Оқушылар әртүрлі көзқарастарды тыңдап, бірлесіп қорытынды жасау арқылы сыныптағы өзара әрекеттесу қабілетін дамытты. **Рефлексия** 1. Бүгінгі сабақта мен қандай жаңа мәлімет алдым? 2. Қандай мысалдар немесе еңбектер менің ең көп әсерімді қалдырды? 3. Мен өзімнің топтық немесе жұптық жұмыстағы үлесімді қалай бағалаймын? 4. Бұл сабақтан алған білімімді мен өз өмірімде немесе оқуда қалай қолдана аламын? 5. Қандай сұрақтар мен үшін әлі де түсініксіз болып қалды, және оларды қалай шешуге болады?		– Өз ойын нақты және қысқаша жазу Басқаларды ң пікірін тыңдау	

Сабақ №29

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Бүгінгі жастарға рухани бағдар	
Сабақтың мақсаты	- Оқушыларға Нұртас Оңдасынов шығармалары мен еңбектері арқылы рухани құндылықтарды жеткізу. - Жастардың бойында адамгершілік, адалдық, әділдік, отансүйгіштік сияқты қасиеттерді қалыптастыру. - Оқушыларға өз мәдениеті мен тіліне деген құрметті арттыру арқылы рухани бағдар беру.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** 1. Сәлемдесу, сыныпта жағымды ахуал қалыптастыру. 2. Сабақ тақырыбы мен мақсатын хабарлау: «Бүгінгі жастарға рухани бағдар». Оқушыларды 3 топқа бөлу: 1. «Рухани құндылықтар» 2. «Адамгершілік сабақтары» 3. «Ұрпаққа қалдырған өсиет»	Топқа бөлініп, өз тобының тақырыбын қабылдайды. Топ мүшелерімен бірге мақсатты түсініп, сабаққа дайындалады. Сабаққа белсенді қатысуға ниеттенеді.	Топқа бөліну белсенділігі: толық қатысу – 3 ұпай, белсенді емес – 1 ұпай. Топтық өзара түсіністік: әр топ мүшесінің қатысуы мен ынтымақтастығы бағаланады.	Тақта немесе интерактивті экран. Топтарға арналған стикерлер немесе маркерлер. Сабақ тақырыбы мен мақсаттарын жазылған слайд/плакат.
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (10 мин)** **Мәтін** Нұртас Оңдасынов шығармаларында рухани құндылықтар мен адамгершілік мәселелер басты орын алады. Ол жастарға адалдық, әділдік, еңбекқорлық сияқты қасиеттерді бойына сіңіруді насихаттайды. Шығармалары арқылы ұрпаққа өсиет қалдырып, ұлттық мәдениетті сақтау мен дамыту жолдарын	Мәтінді мұқият оқып, маңызды сөздер мен сөйлемдерді белгілейді.	Мәтінді түсіну және негізгі ойды анықтау.	Н.Оңдасынов шығармаларының үзінділері (баспа немесе электронды нұсқасы)

	көрсетеді. Әрбір адамның бойында ізгілік пен рухани байлықты қалыптастыру маңызды екенін атап көрсетеді. Сонымен қатар, шығармаларында қоғамдағы дұрыс әрекеттер мен моральдық нормаларды сақтау қажеттігі қарастырылады. 1. Негізгі ойды табуға бағыттайды. 2. Оқушыларға төмендегі сұрақтарды қояды: ○ Бұл мәтіннен қандай рухани құндылықтарды көруге болады? ○ Шығармадан қандай адамгершілік сабақтар алуға болады? ○ Өсиеттер жастарға қандай жол көрсетеді?	Топ ішінде немесе жұппен негізгі ойды анықтайды. Берілген сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіре отырып жауап береді.	Мәтіннен дәлелді ақпарат табу қабілеті. Белсенділік пен сұрақтарға жауап беру.	Маркерлер, стикерлер Тақта немесе интерактивті экран
	Бағалау: **Бағалау критерийлері** / **3 ұпай** / **2 ұпай** / **1 ұпай** Мәтінді түсіну / Негізгі ойды толық түсінеді және мысал келтіреді / Негізгі ойды түсінеді, бірақ дәлел аз / Негізгі ойды дұрыс түсінбейді немесе дәлел келтірмейді Белсенділік / Сұрақтарға толық жауап береді, талқылауға қатысады / Кейде жауап береді, кейбір талқылауларға қатысады / Белсенділік көрсетпейді Дәлел келтіру / Мәтіннен 2–3 нақты мысал келтіреді / 1 мысал келтіреді / Мысал келтірмейді			
	Топтық жұмыс (15 мин) **1-топ: «Рухани құндылықтар»** **Мәтін:** Н.Оңдасынов шығармаларында адалдық, әділдік, еңбекқорлық сияқты құндылықтар басты орын алады. Ол әрбір адамның бойында осы қасиеттерді дамытуға шақырады.	Мәтіннен 2–3 негізгі құндылықты анықтайды. Таңдалған құндылықтардың өмірде, қоғамда маңызын талдайды. Мысалдар арқылы олардың тәрбиелік рөлін түсіндіреді	Құндылықтарды дұрыс анықтау – 3 ұпай Талдау мен түсіндіру – 3 ұпай Мысалдарды нақты келтіру – 2 ұпай	Мәтін үзінділері Маркерлер, стикерлер, қағаз

	2-топ: «Адамгершілік сабақтары» **Мәтін:** Шығармалардағы кейіпкерлердің іс-әрекеттері әділдік пен адалдыққа, жауапкершілікке үйретеді. Әр әрекеттен сабақ алуға болады.	Мәтіндегі нақты әрекеттерді белгілейді. Әр әрекетті талдап, адамгершілік сабақтарын шығарады. Қысқаша қорытынды жасап, топ ішінде бөліседі.	Нақты әрекеттерді таңдау – 3 ұпай Талдау сапасы – 3 ұпай Қорытынды жасау – 2 ұпай	Мәтін үзінділері Қағаз, маркерлер Презентация немесе постер
	3-топ: «Ұрпаққа қалдырған өсиет» **Мәтін:** Н.Оңдасынов шығармаларында жастарға қалдырған өсиеттер мен өнегелер бар. Бұл өсиеттер бойға ізгілік, еңбекқорлық, адалдық сияқты қасиеттерді сіңіруге бағытталған.	Мәтіннен өсиет пен өнегелерді анықтайды. Жастарға қалдырған тәрбиелік мәнін талдайды. Қысқаша қорытынды жасап, сыныпқа таныстырады.	Өсиет пен өнегелерді дұрыс анықтау – 3 ұпай Тәрбиелік мәнді түсіндіру – 3 ұпай Қорытынды жасау – 2 ұпай	Мәтін үзінділері Қағаз, маркерлер, стикер Презентация (қажет болса)
	1. Топтық жұмыс бағалау кестесі **Критерий** / **Өте жақсы (3 ұпай)** / **Жақсы (2 ұпай)** / **Қанағаттанарлық (1 ұпай)** / **Пайдаланылатын ресурс** Тапсырманы орындау / Барлық тапсырманы толық орындап, нақты мысалдар келтіреді / Көп тапсырманы орындайды, кейбір мысалдар толық емес / Тапсырманың тек бір бөлігін орындайды, мысалдар жетіспейді / Мәтін үзінділері, қағаз, маркерлер Мысалдарды талдау / Мысалдардың тәрбиелік мәнін нақты және жүйелі көрсетеді / Мысалдардың мәнін көрсетеді, бірақ толық емес / Мысалдардың мәнін дұрыс түсіндірмейді / Мәтін, стикер Қорытынды жасау / Топ ішінде нәтижені дұрыс қорытындылап, сыныпқа жеткізеді / Қорытынды жасайды, бірақ толық емес / Қорытынды жасау байқалмайды / Қағаз, постер			
	Жұптық жұмыс (5 мин) **Мәтін:** Н.Оңдасынов шығармаларында жастарға қалдырған өсиеттер мен өнегелер бар. Мысалы: адалдыққа шақыру, әділдік пен жауапкершілікті насихаттау,	Мәтіннен 2–3 нақты мысалды таңдайды (мысалы, адалдыққа шақыру, еңбекқорлыққа	Нақты мысалдарды таңдау – 3 ұпай Әсерін талдау	Мәтін үзінділері Қағаз, қалам Стикерлер,

	еңбекқорлық пен ізгілікке үйрету. Бұл мысалдар жастардың бойында адамгершілік қасиеттерді дамытуға, қоғамда ізгілік пен мәдени құндылықтарды қалыптастыруға ықпал етеді.	үйрету, әділдікке тәрбиелеу). Таңдалған мысалдардың жастарға және қоғамға тигізген әсерін талдайды. Қысқаша қорытынды жазып, жұп ішінде келісіп, сыныпқа таныстырады.	сапасы – 3 ұпай Қысқаша қорытынды жасау – 2 ұпай	маркерлер (қажет болса)

2. Жұптық жұмыс бағалау кестесі

Критерий	Өте жақсы (3 ұпай)	Жақсы (2 ұпай)	Қанағаттанарлық (1 ұпай)	Ресурс
Мысалдарды таңдау	2–3 нақты мысал таңдап, дұрыс талдайды	1–2 мысал таңдайды, талдауы толық емес	Мысал таңдамайды немесе талдауы дұрыс емес	Мәтін үзінділері, қағаз, қалам
Қоғамға әсерін талдау	Әсерін нақты көрсетеді, логикалық түрде қорытындылайды	Әсерді түсіндіреді, бірақ толық емес	Әсерді дұрыс түсіндірмейді	Мәтін, стикер
Таныстыру	Қысқаша әрі нақты таныстырады	Таныстырады, бірақ түсініксіз	Таныстыру жоқ	Қағаз, маркер

	Жеке жұмыс (5 мин) **Мәтін/Тапсырма:** Оқушыдан 5–7 сөйлемдік шағын эссе жазу сұралады: «Мен үшін рухани бағдар дегеніміз не және оны қалай дамытамын?» Мысалы, оқушы өз пікірі мен тәжірибесін негізге ала отырып, адалдық, әділдік, ізгілік, еңбекқорлық сияқты адамгершілік қасиеттерді дамыту жолдарын сипаттайды.	Тақырыпты түсініп, жеке ойларын жүйелейді. Өзінше 5–7 сөйлемдік эссе жазады. Мысалдар арқылы рухани бағдардың күнделікті өмірдегі маңызын көрсетеді. Жеке қорытынды шығарады: «Мен рухани	Тақырыпқа сай жазу – 3 ұпай Өз ойын нақты, жүйелі жеткізу – 3 ұпай Мысалдар мен жеке қорытындының болуы – 2 ұпай	Қағаз, қалам Мәтін үзінділері Н.Оңдасынов шығармалары немесе цитаталары Маркерлер, стикерлер

		бағдарымды қалай жетілдіремін» деген ойды нақтылайды.		
	3. Жеке жұмыс бағалау кестесі **Критерий** / **Өте жақсы (3 ұпай)** / **Жақсы (2 ұпай)** / **Қанағаттанарлық (1 ұпай)** / **Ресурс** Эссенің мазмұны / 5–7 сөйлемде ой толық ашылады, мысалдар келтірілген / 5–7 сөйлем, ойдың кейбір бөліктері жеткіліксіз / 5 сөйлемге дейін, ой толық емес / Мәтін үзінділері, қалам, дәптер Жеке ойды жеткізу / Өз ойы анық, жүйелі, логикалық / Өз ойын жеткізеді, бірақ кей жерлерде түсініксіз / Өз ойын жеткізе алмайды / Дәптер, қалам Рухани бағдарды көрсету / Сабақтан алған сабақтар өмірге қолдануға бағытталған / Кейбір сабақтарды қолдануға талпынады / Сабақтарды өмірге қолдану байқалмайды / Мәтін, маркерлер			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды (5 мин)** • Сабақта қаралған тақырыптарды қорытындылайды. • Оқушылардың әр топтағы, жұптық және жеке жұмыс нәтижелерін қысқаша талқылайды. • Рухани құндылықтар мен адамгершілік сабақтарының күнделікті өмірде маңызын түсіндіреді. **Негізгі ойлар:** • Н.Оңдасынов шығармалары арқылы адалдық, әділдік, еңбекқорлық сияқты рухани құндылықтарды насихаттауға болады. • Жастарға қалдырған өсиеттер мен өнегелер өмірлік бағдар бола алады. • Рухани бағдар адам бойындағы ізгі қасиеттерді қалыптастырып, қоғамдағы жақсы • әрекеттерге жетелейді. **Рефлексия (5 мин)**	Сұрақтарға жауап береді, өз ойларын қысқаша түсіндіреді. Жеке тәжірибесімен сабақтағы мысалдарды байланыстырады. Сабақтан алған рухани сабақтарын қорытындылайды.	Сабақтағы негізгі ойларды дұрыс түсіну – 3 ұпай Өз ойын жүйелі және нақты жеткізу – 3 ұпай Сабақтан алған сабақтарды өмірге қолдану идеяларының болуы – 2 ұпай	Мәтін үзінділері Н.Оңдасынов шығармалары Маркерлер, стикерлер (оқушылар өз ойларын жазу үшін) Қағаз, қалам

	Сұрақтар: 1. Сабақта қаралған рухани құндылықтар ішінде сіз үшін ең маңыздысы қайсысы және неліктен? 2. Сіз өз өміріңізде қандай адамгершілік сабақтарын қолдана аласыз? 3. Н.Оңдасынов шығармалары сізге қандай ой салды немесе қандай бағдар берді? 4. Бүгінгі сабақтан алған негізгі қорытындыңыз қандай?			

Сабақ №30-31

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Нұртас Оңдасыновтың идеялары: өміршеңдігі мен қазіргі қоғамдағы өзектілігі	
Сабақтың мақсаты	• Нұртас Оңдасыновтың негізгі идеяларының өміршеңдігін және олардың қазіргі қоғамда қалай қолданыста екенін түсіндіру. • Оқушыларға оның идеяларын қазіргі заманауи мәселелермен байланыстыра талдауды үйрету. • Қоғамдағы моральдық, рухани және мәдени құндылықтарды сақтау мен дамытудың маңызды екенін көрсету. • Сыни ойлау дағдыларын дамыту: идеяларды салыстыра талдау, өз пікірін дәлелдермен қолдау. • Оқушыларды азаматтық белсенділікке, әлеуметтік жауапкершілікке және ұлттық құндылықтарды дәріптеуге тәрбиелеу.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Сәлемдесу, сыныпта жағымды ахуал қалыптастыру. • Сабақ тақырыбын хабарлау: «Н.Оңдасынов идеяларының қазіргі қоғамдағы өзектілігі». • Сабақ мақсатымен таныстыру: оқушылар Оңдасыновтың идеяларының бүгінгі қоғамдағы, мәдениеттегі және жастар тәрбиесіндегі маңызын түсінеді. • Оқушыларды 3 топқа бөлу: 1. «Қоғамдағы өзектілік» 2. «Мәдениет пен білімдегі қолданылуы» 3. «Жастарға қалдырған тәрбиелік сабақ»	Топқа бөлініп, өз тобының тақырыбын қабылдайды. Топ мүшелерімен бірге мақсатты түсініп, сабаққа дайындалады. Сабаққа белсенді қатысуға ниеттенеді.	Сабақ тақырыбы мен мақсатын дұрыс түсіну. Топқа белсенді қатысуға дайындық көрсету. Сыныптағы жағымды қарым-қатынасты сақтау.	Маркерлер, стикерлер Көрнекі тақта немесе слайд Қағаз және қалам
Сабақ-тың ортасы	**Мәтінмен жұмыс (10 мин)** **Мәтін:** «Нұртас Оңдасыновтың	Мәтінді жұппен немесе жеке оқиды.	Негізгі идеяларды дұрыс	Мәтін көшірмесі

35 мин	идеялары қазіргі қоғамда әлі де маңызды болып табылады. Адамгершілік, еңбекқорлық, білімге құштарлық және ұлттық мәдени мұраға құрмет көрсету – оның ойларының негізгі бағыттары. Бұл құндылықтар қоғамдағы әділдік пен жауапкершілікті қалыптастыруға, мәдениет пен білім саласында дамуға әсер етеді. Сонымен қатар, жастардың патриоттық сезімін, ұлттық сана мен мәдениетке деген қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді.»	2–3 негізгі идеяны белгілейді (мысалы: адамгершілік, білімге құштарлық, мәдени мұраны сақтау). Әр идеяның қазіргі қоғамдағы өзектілігін талдайды.	таңдау – 0–5 балл Өзектілігін түсіндіру – 0–5 балл Мәтіннен дәлел келтіру – 0–5 балл	Қағаз, қалам, маркерлер Презентация немесе слайд (қажет болса)
	1-топ – Қоғамдағы өзектілік **Мәтін:** «Н.Оңдасынов идеялары қоғамдағы әділдік, жауапкершілік, мәдениеттілік және ынтымақтастық сияқты құндылықтарды нығайтуға бағытталған. Қазіргі қоғамдағы мәселелерді шешуде оның ойлары маңызды, өйткені адамдар арасындағы түсіністік пен сыйластықты арттыруға үлес қосады.»	Мәтіннен негізгі идеяларды анықтайды (әділдік, жауапкершілік, сыйластық). Қоғамдағы қазіргі өмірмен байланыстыра отырып талдайды. Топ ішінде қорытынды жасайды.	Негізгі идеяларды дұрыс таңдау – 0–5 балл Қоғамдық байланысын түсіндіру – 0–5 балл Топтық белсенділік – 0–5 балл	Мәтін көшірмелері Қағаз, қалам, маркерлер Презентация (қажет болса)
	2-топ – Мәдениет пен білімдегі қолданылуы **Мәтін:** «Оңдасынов идеялары мәдениет пен білім саласында маңызды рөл атқарады. Оның еңбектері жастардың ұлттық мәдениетке, әдебиет пен тілге қызығушылығын арттыруға көмектеседі. Мысал ретінде мектептерде қолданылатын әдеби шығармалар мен	Мәтіннен идеяларды таңдайды. Мәдениет пен білім саласындағы әсерін талдайды. Мысалдар арқылы дәлелдейді.	Мәдени және білім саласына әсерін дұрыс көрсету – 0–5 балл Мысалдар арқылы дәлелдеу – 0–5 балл	Мәтін көшірмелері Қағаз, маркерлер

	мұражайлардағы экспонаттарды айтуға болады.» **3-топ – Жастарға қалдырған тәрбиелік сабақ** **Мәтін:** «Н.Оңдасыновтың идеялары жастардың адамгершілігін, адалдығын, еңбекқорлығын және мәдени құндылықтарды бағалауды қалыптастыруға бағытталған. Оның еңбектері жастарға патриоттық сезімді, ұлттық сана мен мәдениетке құрметті арттыруға мүмкіндік береді.»	Мәтіннен идеяларды анықтайды (адамгершілік, адалдық, еңбекқорлық, мәдени құндылық). Жастарға қалдырған тәрбиелік мәнін талдайды. Топ ішінде қорытынды жасайды.	Топтық талқылауда белсенділік – 0–5 балл Идеяларды дұрыс таңдау – 0–5 балл Тәрбиелік мәнін түсіндіру – 0–5 балл Топтық белсенділік – 0–5 балл	Презентация немесе слайд (қажет болса) Мәтін көшірмелері Қағаз, қалам, стикерлер Презентация (қажет болса)
	Критерийлер | Сипаттамасы | Балл (0–5) Тапсырманы орындау толықтығы | Берілген тапсырманы толық орындады ма | 0–5 Идеяларды талдау | Мәтіннен 2–3 нақты идеяны дұрыс анықтап, түсіндірді ме | 0–5 Қоғамдық, мәдени, тәрбиелік мәнді көрсету | Идеялардың қоғамға, мәдениетке, тәрбиелік рөлі көрсетілді ме | 0–5 Қорытынды жасау | Топ ішінде қорытынды жасалды ма | 0–5 Топ ішінде белсенділік | Әр топ мүшесі белсенді қатысты ма | 0–5 **Барлығы: 25 балл**			
	Жұптық жұмыс (5 мин) **Тапсырма мәтіні:** «Жұптар Н.Оңдасынов идеяларының мәтінінен 2–3 нақты ойды таңдайды. Әр идеяның қоғамға, мәдениетке және жастарға тигізген әсерін талдайды. Қысқаша қорытындысын қағазға жазып, сыныпқа бір жұп	Мәтінді мұқият оқиды. 2–3 нақты идеяны белгілейді. Әр идеяның: Қоғамға тигізген әсерін талдайды.	Негізгі идеяларды дұрыс таңдау – 0–5 балл Әлеуметтік, мәдени және тәрбиелік	Мәтін көшірмелері Қағаз, қалам, стикерлер Презентация немесе

	таныстырады.»	Мәдениетке қосқан үлесін анықтайды. Жастарға қалдырған тәрбиелік маңызын түсіндіреді. Қорытындыны қысқаша қағазға жазады. Бір жұп сыныпқа өз қорытындысын таныстырады.	әсерді талдау – 0–5 балл Қысқаша және нақты жазба – 0–5 балл Презентацияда белсенділік – 0–5 балл	маркерлер (қажет болса)

Критерийлер	Сипаттамасы	Балл (0–5)
Идеяларды таңдау	Мәтіннен 2–3 нақты идеяны дұрыс таңдады ма	0–5
Әлеуметтік әсерді талдау	Идеялардың қоғамға әсерін түсіндірді ме	0–5
Мәдени және тәрбиелік мәнді талдау	Идеялардың мәдени және тәрбиелік мәнін көрсетті ме	0–5
Қысқаша жазба және қорытынды	Қағазда ойы нақты, қысқаша, жүйелі жазылды ма	0–5
Презентацияда белсенділік	Сыныпқа таныстыру кезінде белсенді болды ма	0–5

Барлығы: 25 балл

	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** • 5–7 сөйлемдік эссе: «Н.Оңдасынов идеяларының қазіргі қоғамдағы өзектілігі» • Оқушы өз ойымен, нақты мысалдармен эссе жазады.	Тақырыпты түсініп, жеке ойларын жүйелейді. Өзінше 5–7 сөйлемдік эссе жазады.	Тақырыпқа сәйкестілік – 0–5 балл Өз ойын жүйелі жеткізу – 0–5 балл Мысалдармен дәлелдеу – 0–5 балл	Қағаз, қалам Мәтін көшірмесі

	<table><tr><th>Критерийлер</th><th>Сипаттамасы</th><th>Балл (0–5)</th></tr><tr><td>Эссенің тақырыпқа сәйкестігі</td><td>Тақырып бойынша жазылды ма</td><td>0–5</td></tr><tr><td>Негізгі ойды ашу</td><td>Идеялардың өміршеңдігі немесе мәнін нақты түсіндірді ме</td><td>0–5</td></tr><tr><td>Аргументтеу және мысалдар</td><td>Мысалдар келтіріп, ойды дәлелдеді ме</td><td>0–5</td></tr><tr><td>Қысқалық пен жүйелілік</td><td>5–7 сөйлем ішінде ой нақты, жүйелі жазылды ма</td><td>0–5</td></tr><tr><td>Тілдік және көркемдік құралдар қолдану</td><td>Сөйлем құрылымы дұрыс, сөз таңдауы тиімді</td><td>0–5</td></tr></table> **Барлығы: 25 балл**			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды:** • Сабақ барысында Оңдасынов идеяларының қоғамдағы, мәдениеттегі және жастар тәрбиесіндегі рөлін түсінді. • Мысалдар арқылы оның қазіргі өмірде өзектілігін көрсетті. **Рефлексия сұрақтары:** • Қандай идеялар сізге ең маңызды болып көрінді? • Бұл идеяларды өз өміріңізде қалай қолдануға болады? • Сабақтан алған негізгі ойыңыз қандай?	Сұрақтарға жауап береді, өз ойларын қысқаша түсіндіреді. Жеке тәжірибесімен сабақтағы мысалдарды байланыстырады. Сабақтан алған рухани сабақтарын қорытындылайды.	Сабақтағы негізгі ойларды дұрыс түсіну Өз ойын жүйелі және нақты жеткізу	Мәтін үзінділері Н.Оңдасынов шығармалары Маркерлер, стикерлер (оқушылар өз ойларын жазу үшін) Қағаз, қалам

Сабақ №32

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Тәуелсіз Қазақстандағы еңбегінің жалғастығы	
Сабақтың мақсаты	- Нұртас Оңдасыновтың еңбектері мен идеяларының тәуелсіз Қазақстан жағдайында қалай жалғасып, дамып отырғанын түсінеді. - Оның мәдениет, білім, тіл және рухани құндылықтар саласындағы мұрасының қазіргі қоғамдағы қолданысын талдайды. - Ұлттық мұраны қадірлеуге, тарихи сабақтастықты түсінуге және ел болашағына жауапкершілікпен қарауға тәрбиелейді.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Сәлемдесу, сыныпта жағымды ахуал қалыптастыру. • Сабақ тақырыбын хабарлау: «Тәуелсіз Қазақстандағы Н.Оңдасынов еңбегінің жалғастығы». • Сабақ мақсаты мен күтілетін нәтижелерді түсіндіру: оқушылар Оңдасынов еңбектерінің тәуелсіз Қазақстанда мәдениет, білім, әдебиет саласында қалай жалғастырылып жатқанын біледі. • Оқушыларды 3 топқа бөлу: 1. «Мәдениеттегі жалғастығы» 2. «Білім мен әдебиеттегі жалғастығы» 3. «Ұрпаққа қалдырған мұра»	Сабақ тақырыбы мен мақсатын тыңдайды. Топқа бөлінеді.	Сабақ тақырыбы мен мақсатын дұрыс түсіну. Топқа белсенді қатысуға дайындық көрсету. Сыныптағы жағымды қарым-қатынасты сақтау.	Тақта , маркерлер, стикерлер.
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (10 мин)** **Мәтін (оқушыларға арналған)** Нұртас Оңдасынов – қазақ әдебиеті мен мәдениетіне өз үлесін қосқан көрнекті тұлға. Тәуелсіз Қазақстан кезеңінде	Мәтінді мұқият оқиды. Маңызды ақпараттарды белгілейді	Мәтінді түсіну және негізгі ойды анықтау.	Мәтін үзіндісі қағазда немесе презентация да.

	оның еңбектері жаңа өмірге бейімделіп, мәдени және білім саласында жалғасын тапты. Оның жинақтары мектептер мен университеттердің оқу бағдарламасына енгізіліп, жастарды тәрбиелеуде, ұлттық сананы қалыптастыруда қолданылады. Сонымен қатар, Оңдасынов шығармалары мәдени іс-шараларда, көрмелер мен әдеби фестивальдерде таныстырылып, қоғамға әсер етуде. Оның еңбектері ұрпаққа адамгершілік, ұлттық құндылықтар мен рухани сабақтарды жеткізеді, бұл оның идеяларының өміршеңдігін көрсетеді. **Мұғалімнің әрекеті** 1. Мәтінді таратып, оқушыларға оқытуға бағыттайды. 2. Негізгі ойды табуға көмектесу үшін сұрақтар қояды: ○ Оңдасынов еңбектері тәуелсіз Қазақстанда қалай жалғасып жатыр? ○ Мәдениет пен білім саласында қандай жаңалықтар енгізілді? ○ Жастарға қандай сабақ берілді?	(маркер, астын сызу). Сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап береді.	Маңызды ақпараттарды нақты көрсету. Сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап беру.	Маркерлер, қалам, дәптер.
	Топтық жұмыс (15 мин) **1-топ – Мәдениеттегі жалғастығы** **Мәтін:** Н.Оңдасынов шығармалары мен жинақтары мәдени салада кеңінен қолданылады. Олар әдеби фестивальдерде, көркем әдебиет пен театр қойылымдарында насихатталады. Оның еңбектері арқылы қазақ халқының рухани және мәдени құндылықтары	Мәтіннен мәдени саладағы жалғастыққа қатысты 2–3 мысал таңдайды. Жобалар, фестивальдер, театр қойылымдарында қолдануды	Мысалдарды нақты көрсету. Талдау арқылы мәдени әсерін сипаттау. Қорытынды ны логикалық	Мәтін үзіндісі, презентация, стикерлер, маркерлер.

	жас ұрпаққа жеткізіледі.	талдайды. Топ ішінде қорытынды жасап, сыныпқа таныстырады.	жеткізу.	
	2-топ – Білім мен әдебиеттегі жалғастығы **Мәтін:** Оңдасынов еңбектері мектептер, колледждер мен университеттерде әдебиет және оқу бағдарламаларына енгізілген. Олар жастарды ұлттық мәдениет пен әдебиетпен таныстыруда қолданылады, әдеби оқу курстарында шығармалар арқылы адамгершілік пен тәрбие сабақтары беріледі.	Мәтіннен білім мен әдебиеттегі жалғастыққа қатысты 2–3 мысал таңдайды. Сабақ бағдарламалары мен оқу курстарында қолдану жолдарын талдайды. Мысалдар арқылы дәлелдеп, қорытынды жасайды.	Мысалдарды нақты көрсету. Талдау арқылы білім саласына әсерін түсіндіру. Қорытындыны логикалық жеткізу.	Мәтін, слайд немесе презентация, дәптер, қалам, маркерлер.
	3-топ – Ұрпаққа қалдырған мұра **Мәтін:** Н.Оңдасынов еңбектері жастарға ұлттық құндылықтарды үйретеді. Өнегелі өмірі, адамгершілік сабақтары мен рухани мұрасы арқылы жас ұрпаққа тәрбие беріп, ұлт санасын қалыптастырады. Оның идеялары қазіргі заманда да өзекті болып қала береді.	Мәтіннен жастарға қалдырған мұраға қатысты 2–3 мысал таңдайды. Тәрбиелік, рухани мәнін талдайды. Қорытындылап, топ ішінде ой бөліседі.	Мысалдарды нақты көрсету. Талдау арқылы тәрбиелік әсерін сипаттау. Қорытындыны топ ішінде дұрыс жеткізу.	Мәтін үзіндісі, стикер, қағаз, маркерлер, презентация.

Топтық жұмыс бағалау кестесі

Критерийлер	3 ұпай (жақсы)	2 ұпай (қанағаттанарлық)	1 ұпай (жеткіліксіз)
Мәтінді түсіну	Мәтінді толық оқып, негізгі ойды дәлелдермен көрсете алады	Мәтінді оқып, негізгі ойды жартылай түсінеді	Мәтінді оқығанымен негізгі ойды дұрыс таба алмайды
Тапсырманы орындау	Барлық тапсырманы толық орындайды, мысалдар нақты	Тапсырманың кейбір бөлігін орындайды	Тапсырманы дұрыс орындамайды немесе толық орындамайды
Қорытынды жасау	Топ ішінде қорытындыны жүйелі, нақты жеткізеді	Қорытындыны жеткізеді, бірақ жүйеленбеген	Қорытынды жасау мүмкіндігі жоқ немесе дұрыс емес
Белсенділік	Әр оқушы қатысады, пікірін білдіреді	Кейбір оқушылар қатысады	Белсенділік жоқ немесе мінез-құлық жеткіліксіз

	Жұптық жұмыс (5 мин) **Мәтін:** Нұртас Оңдасынов еңбектері мәдениетте, білім мен әдебиет саласында кеңінен қолданылады. Мысалы, әдеби фестивальдерде оның жинақтары оқылады, мектеп және университет сабақтарында шығармалары арқылы адамгершілік пен ұлттық құндылықтар үйретіледі. Бұл еңбектер жастардың ой-санасын қалыптастырып, қоғамға, мәдениетке және білім саласына оң әсерін тигізеді. ○ Мәдениет саласындағы қолдану (фестиваль, көркем әдебиет, театр қойылымдары). ○ Білім саласындағы қолдану (мектеп, колледж, университеттегі сабақтар). ○ Жастарға тәрбиелік және рухани әсер.	Мәтіннен **2–3 нақты мысал** таңдайды: Таңдалған мысалдардың қоғамға, мәдениетке, жастарға тигізген әсерін **талдайды**. Қысқаша қорытындысын **қағазға жазып**, сыныпқа **таныстырады**.	Мысалдарды нақты көрсету (1–2 балл). Талдау арқылы әсерін түсіндіру (1–2 балл). Қысқаша қорытындыны жүйелі жеткізу (1–2 балл).	Мәтін үзіндісі Қағаз, қалам Стикерлер немесе маркерлер

Жұптық жұмыс бағалау кестесі

Критерийлер	3 ұпай	2 ұпай	1 ұпай
Мысалдарды таңдау	2–3 нақты мысал таңдайды және дәлелдейді	1–2 мысал таңдайды	Мысал таңдаған жоқ немесе дұрыс емес
Талдау жасау	Мысалдардың мәнін толық талдайды	Мысалдардың мәнін жартылай талдайды	Талдау жоқ немесе дұрыс емес
Ой қорытындысы	Қысқаша қағазға нақты және жүйелі жазылған	Қағазға жазылған, бірақ жүйесіз	Қағазға жазба немесе түсініксіз жазылған

	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:**	Тақырыпты түсініп, жеке	Тақырыпқа сәйкестік,	Қағаз, қалам

	• 5–7 сөйлемдік эссе: «Н.Оңдасынов еңбектерінің тәуелсіз Қазақстандағы жалғастығы мен маңызы».	ойларын жүйелейді. Өзінше 5–7 сөйлемдік эссе жазады.	негізгі ой, мысалдар, жүйелілік.	Мәтін көшірмесі

Жеке жұмыс бағалау кестесі

Критерийлер	3 ұпай	2 ұпай	1 ұпай
Эссенің мазмұны	5–7 сөйлемде нақты ой жазылған, тақырыпқа толық сай	3–4 сөйлемде ой жазылған, кейбір деректер жоқ	1–2 сөйлем немесе тақырыпқа сәйкес емес
Логика мен жүйелілік	Ой логикалық, жүйелі	Кейбір ойлар логикалық емес	Ой логикалық емес, жүйесіз
Тіл және жазу	Орфография, пунктуация дұрыс	Кейбір қателер бар	Көп қателер бар, түсініксіз

Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды (5 мин)**
	• Барлық топтардың және жұптардың нәтижелерін тыңдайды.
	• Әр топтың қорытындысын сыныппен бөлісіп, талқылайды.
	• Сабақ барысында алынған негізгі ойларды жүйелейді:
	  ○ Н.Оңдасынов еңбектері мәдениет, білім және әдебиет саласында жалғасын тауып келеді.
	  ○ Жастардың рухани, адамгершілік құндылықтарын қалыптастыруға үлес қосады.
	  ○ Қоғам мен ұрпаққа қалдырған мұрасы бүгін де өзектілігін сақтайды.
	Рефлексия
	• «Бүгін мен Н.Оңдасынов еңбектерінен не білдім?»
	• «Қоғамға, мәдениетке және жастарға тигізген әсерін қалай түсіндім?»
	• «Өз өмірімде немесе оқуымда қандай құндылықтарды қолдана аламын?»
	• «Сабақта мен қандай әрекетіммен белсенділік көрсеттім?»
		Сабақта талқыланған идеяларды еске алады. Өз пікірін білдіреді: «Маған ең қызықты мысал/идея қандай болды», «Бұл еңбектен қандай сабақ алуға болады». Топтық, жұптық және жеке жұмыстардағы қорытындыларын біріктіріп, ой қорытындысын жасайды.	Сабақтағы негізгі ойларды дұрыс түсіну
			
			Өз ойын жүйелі және нақты жеткізу
				Сабақтағы мәтіндер мен мысалдар Қағаз, стикерлер, маркерлер Презентация немесе суреттер (егер қолданылса)

Сабақ №33

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Қайраткер мұрасының заманауи мәні	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар белгілі қайраткерлердің еңбектерін зерттеп, олардың заманауи қоғамдағы рөлін түсінеді. - Мұраның тәрбиелік, мәдени және тарихи мәнін талдайды. - Өз өмірімен байланыстыра отырып, қазіргі жастар үшін үлгі екенін бағалайды.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Сәлемдесу, сыныпта жағымды ахуал қалыптастыру. • Сабақ тақырыбы мен мақсатын хабарлау: «Қайраткер мұрасының заманауи мәні». • Оқушыларды 3 топқа бөледі: 1. **Топ 1 – «Қайраткер мұрасының тарихи мәні»** ○ Оқушылардың тарихи контексті ескере отырып, мұраның ұлттық тарихтағы орнын түсінуін қамтамасыз ету. 2. **Топ 2 – «Мәдени және рухани әсері»** ○ Оқушыларға қайраткердің мұрасының мәдени және рухани құндылығын бағалау. 3. **Топ 3 – «Қазіргі жастарға үлгі»** ○ Оқушыларға мұраның қазіргі жастар үшін тәрбиелік, үлгілік мәнін көрсету.	Сабаққа белсенді қатысады, топқа бөлінеді. Әр топ өз бағытында жұмыс істеуге дайындалады.	Сабақ тақырыбы мен мақсатын дұрыс түсіну. Топқа белсенді қатысуға дайындық көрсету. Сыныптағы жағымды қарым-қатынасты сақтау.	Презентация, мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, стикерлер.
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (10 мин)** **Мәтін: Қайраткердің еңбектерінен үзінді** Нұртас Оңдасынов – қазақ		Мәтіннің негізгі идеясын түсіну.	Мәтін үзінділері,

	мәдениеті мен әдебиетіне зор үлес қосқан қайраткер тұлға. Ол өзінің еңбектерінде халық даналығын жинақтап, жастарға ұлттық сана мен рухани құндылықтарды сақтаудың маңызын көрсетті. Оның шығармалары қазіргі заманда да өзектілігін жойған жоқ, керісінше жастарды білімге, адал еңбекке және адамгершілікке тәрбиелеудің құралы болып отыр. Оңдасыновтың идеялары тарихи тәжірибеден алынған сабақтарға сүйенеді. Ол халық тарихын, мәдени мұраларын насихаттап, ұлттық дәстүрді сақтау мен дамытуға шақырады. Қоғамдық өмірде оның идеялары мәдени шаралар, әдеби шығармалар мен білім беру бағдарламалары арқылы жүзеге асуда. Қайраткердің өнегесі мен өсиеттері – қазіргі жастарға үлгі, оларды патриоттық сезімге, жауапкершілікке және қоғам алдындағы адал қызметке баулиды. Оның еңбектері ұлттық тарих пен мәдениет сабақтарын зерделеуге, рухани құндылықтарды сақтау мен дамытуға бағытталған. **Мұғалімнің әрекеті:** • Қайраткерлердің еңбектерінен мәтін үзінділерін таратады. • Негізгі ойды табуға бағыттайды. • Төмендегі сұрақтарды қояды: o Қайраткердің еңбегінің негізгі идеясы қандай? o Бұл еңбек қандай тарихи немесе мәдени мәнге ие? o Қазіргі жастарға қандай	Мәтінді мұқият оқып, маңызды ақпаратты белгілейді. Топқа сәйкес сұрақтарға жауап іздейді.	Мысалдарды дұрыс таңдау және түсіндіру.	Маркерлер қағаз,

	сабақ береді? **Топтық жіктелген тапсырмалар:** 1. **Топ 1 – «Қайраткер мұрасының тарихи мәні»** ○ Мәтіннен тарихи деректерді тауып, қайраткердің іс-әрекеттерінің тарихқа қосқан үлесін талдайды. ○ Мысалдар арқылы тарихи маңызын түсіндіреді. 2. **Топ 2 – «Мәдени және рухани әсері»** ○ Мәтіннен мәдени және рухани құндылықтарды анықтайды. ○ Қайраткердің идеялары мен мұрасы қазіргі мәдениетке, әдебиетке немесе дәстүрге қалай әсер еткенін талдайды. 3. **Топ 3 – «Қазіргі жастарға үлгі»** ○ Мәтіннен тұлғаның адамгершілік қасиеттері мен өнегелі іс-әрекеттерін таңдайды. ○ Жастар үшін тәрбиелік сабақ, үлгі ретінде көрсету жолдарын анықтайды.	Нәтижесін топ ішінде талқылайды.	Топтағы талқылауға белсенді қатысу.	Стикерлер презентация (қажет болса).
	Топтық жұмыс (15 мин) **1-топ – Тарихи мәні** **Мәтін:** Қайраткердің еңбектері мен іс-әрекеттері Қазақстан тарихында маңызды рөл атқарды. Ол ұлттық дәстүрді сақтау, халық тарихын зерттеу және ұрпаққа жеткізу арқылы тарихи сабақ қалдырды. Мысалы, Оңдасынов жинақтаған мақал-мәтелдер мен халықтық деректер өткен дәуірдің өмірін танытады және бүгінгі күнге дейін тарихи дерек ретінде қызмет етеді.	Мәтінді оқып, тарихи мәнге қатысты негізгі ойларды анықтайды. 2–3 нақты мысалды таңдап, тарихи әсерін түсіндіреді.	Негізгі ойды дұрыс анықтау – 2 ұпай Мысалдармен дәлелдеу – 3 ұпай Топ ішінде талқылауға қатысу – 2 ұпай	Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, стикерлер.

	2-топ – Мәдени және рухани әсері **Мәтін:** Қайраткер мұрасы мәдени және рухани салаға елеулі әсер етті. Оның еңбектері әдебиет, театр, көркем өнер мен білім беру саласында қолданылады. Мысалы, мектептерде және колледждерде сабақ бағдарламасына енгізілген шығармалары жастардың адамгершілік, патриоттық және рухани құндылықтарын дамытуға қызмет етеді.	Мәтінді оқып, мәдени және рухани әсерін талдайды. Мысалдар арқылы нақтылайды. Топ ішінде қорытынды жасайды.	Мәдени әсерді дұрыс анықтау – 2 ұпай Мысалдармен дәлелдеу – 3 ұпай Топтық талқылауға белсенді қатысу – 2 ұпай	Мәтін үзінділері, маркерлер, постер, стикерлер.
	3-топ – Қазіргі жастарға үлгі **Мәтін:** Қайраткердің мұрасы қазіргі жастарға үлгі болып табылады. Ол адал еңбек, патриоттық сезім, адамгершілік және қоғам алдындағы жауапкершілік сияқты қасиеттерді насихаттайды. Жастар оның шығармалары мен өмір жолы арқылы ұлттық құндылықтарды терең түсініп, оларды өз өмірінде қолдануға үйренеді. Бұл мұра жастарды елге қызмет етуге, білімге ұмтылуға және әділ болуға тәрбиелейді.	– Мәтінді мұқият оқып, жастарға үлгі болатын негізгі ойларды анықтайды. – 2–3 нақты мысалды таңдап, олардың тәрбиелік мәнін түсіндіреді (адалдық, еңбекқорлық, отансүйгіштік). – Мысалдарды қазіргі жастардың өмірімен байланыстырып, өз көзқарасын білдіреді. – Топ ішінде талқылап, ортақ қорытынды жасайды.	Тәрбиелік мәнді дұрыс анықтау – 2 ұпай Мысалдармен дәлелдеп түсіндіру – 3 ұпай Талқылауға белсенді қатысу және қорытынды жасау – 2 ұпай	Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, постер, стикерлер.

1. Топтық жұмыс бойынша бағалау кестесі

Критерийлер	2 ұпай (жақсы)	1 ұпай (қанағаттанарлық)	0 ұпай (жеткіліксіз)
Мәтінді түсіну	Мәтінді толық оқып, негізгі ойды дұрыс анықтады	Мәтінді оқыды, негізгі ойды толық түсінбеді	Мәтінді оқымады немесе түсінбеді
Мысалдармен талдау	2–3 мысалды нақты талдап, түсіндірді	1–2 мысалды талдады, түсіндірмесі толық емес	Мысалдарды келтірмеді немесе түсіндірмеді
Қорытынды жасау	Топ ішінде нақты қорытынды жасады	Қорытынды жасалды, бірақ толық емес	Қорытынды жасамады
Белсенділік	Топқа толық қатысып, пікірін білдірді	Кейде қатысып отырды	Қатыспады

Жұптық жұмыс (5 мин) **Мәтін:** Қайраткердің еңбектері мен мұрасы қоғамға, мәдениетке және жастарға маңызды әсер қалдырды. Мысалы: • **Қоғамға:** Қайраткердің жинақтаған мақал-мәтелдері мен тарихи деректері халықтың ұлттық санасын қалыптастырады, тарихи құндылықтарды сақтауға үлес қосады. • **Мәдениетке:** Еңбектері әдебиет, театр, көркем өнерде қолданылады, мәдени бағдарламалар мен фестивальдерде насихатталады. • **Жастарға:** Адалдық, еңбекқорлық, патриоттық сияқты адамгершілік сабақтарын үйретеді, ұлттық құндылықтарды түсінуге үлгі болады.	Мәтінді жұппен оқиды. 2–3 нақты мысалды таңдайды (қоғам, мәдениет, жастарға әсер). Мысалдардың әсерін талдайды. Қысқаша ойды қағазға жазып, сыныпқа таныстырады.	Мәтіннен дұрыс мысал таңдау – 2 ұпай Әсерін түсіндіру және талдау – 3 ұпай Таныстыру кезінде нақты айту – 2 ұпай	Мәтін үзінділері, маркерлер, қағаз, стикерлер, презентация (қажет болса).

2. Жұптық жұмыс бойынша бағалау кестесі

Критерийлер	2 ұпай	1 ұпай	0 ұпай
Мәтінді талдау	2–3 нақты мысал таңдады және талдады	1–2 мысал таңдады, талдау толық емес	Мысалдарды таңдамады немесе талдамады
Қоғамға әсерді көрсету	Қоғамға, мәдениетке, жастарға әсерін нақты көрсетті	Тек бір бағыттағы әсерін көрсетті	Әсерді көрсетпеді
Презентация	Қысқаша, нақты, түсінікті таныстырды	Қысқаша таныстырды, түсінігі толық емес	Таныстырмады

	Жеке жұмыс (5 мин) Тапсырма: • 5–7 сөйлемдік эссе: «Қайраткер мұрасы қазіргі заманда мен үшін қандай мәнге ие?»	Тақырыпты түсініп, жеке ойларын жүйелейді. Өзінше 5–7 сөйлемдік эссе жазады.	Эссенің мазмұны мен логикасы. Ой жүйелі, тақырыпқа сай. Тіл және жазу мәдениеті.	Қағаз, қалам Мәтін көшірмесі
	3. Жеке жұмыс (эссе) бойынша бағалау кестесі **Критерийлер** — **2 ұпай** — **1 ұпай** — **0 ұпай** Мәтінді түсіну — Тақырыпты толық ашты, негізгі ойды көрсетті — Тақырыпты жартылай ашты — Тақырыпты ашпады Пікір мен қорытынды — Өз пікірін нақты және жүйелі жеткізді — Пікірін жеткізді, бірақ жүйелі емес — Пікірін жеткізбеді Сөйлем құрылысы — 5–7 сөйлем, толық, түсінікті — 3–4 сөйлем, кейбірі толық емес — 1–2 сөйлем немесе түсініксіз			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды (5 мин)** 1. Сабақ барысында алынған білімді қысқаша қорытындылайды: ○ Н.Оңдасыновтың мұрасының қоғам, мәдениет және жастар тәрбиесіндегі мәнін атап өтеді. ○ Қайраткер еңбектерінен алынған тарихи, рухани және адамгершілік сабақтарын жүйелейді. 2. Оқушылардан бүгінгі сабақ бойынша ой-пікірлерін сұрайды: ○ «Қандай идея немесе мысал сізге ерекше әсер етті?» ○ «Қалайша бұл еңбектерді өз өміріңізде қолдануға болады?» 3. Рефлексия арқылы оқушылардың түсінігін тексереді және сабақтың мақсаттарына жеткенін анықтайды.	Сабақ соңында өз алған білімін қысқаша айтып, ой-пікірін білдіреді. «Мен үшін ең маңызды сабақ…», «Мен бұл еңбекті қалай қолданамын …» деген сияқты сөйлемдер арқылы өзіндік ойын жеткізеді. Топтық немесе жеке ой бөлісу арқылы өз тәжірибесін сынып қа ұсынады.	Сабақ тақырыбын түсіну және негізгі ойларды қорытындылау – 2 ұпай Өз ойын нақты және жүйелі жеткізу – 2 ұпай Сабаққа белсенді қатысу – 1 ұпай	Қағаз, маркерлер, стикерлер, тақта, интерактивті тақта (қажет болса), қысқа нұсқаулық сұрақтар.

Сабақ №34

Педагогтің аты-жөні		
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны: -	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Қорытынды сабақ: «Өнегелі өмір – ұрпаққа үлгі»	
Сабақтың мақсаты	- Оқушылар өнегелі өмір сүрген тұлғалардың өмірі мен іс-әрекетін түсінеді. - Өнегелі өмірдің жастарға тәрбиелік, рухани мәнін талдайды. - Өз өмірінде үлгі алуға бағытталған жеке қорытынды жасай алады.	

Сабақ барысы

Сабақ кезеңі	**Мұғалімнің оқу іс-әрекеті**	**Оқушының іс-әрекеті**	**Бағалау**	**Ресурстар**
Сабақ-тың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Сәлемдесу, сыныпта жағымды ахуал қалыптастыру. • Сабақ тақырыбын және мақсатын хабарлау. • Оқушыларды 3 топқа бөлу: 1. «Өмір жолы – өнеге» 2. «Іс-әрекет пен үлгі» 3. «Ұрпаққа қалдырған сабақ»	Сабақ тақырыбы мен мақсатын тыңдап, түсінеді. Топқа бөлінеді.	Сабақ тақырыбы мен мақсатын дұрыс түсіну. Топқа белсенді қатысуға дайындық көрсету. Сыныптағы жағымды қарым-қатынасты сақтау.	Маркерлер, стикерлер, топтық қағаз, презентация (қажет болса).
Сабақ-тың ортасы 35 мин	**Мәтінмен жұмыс (10 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** 1. Өнегелі өмір сүрген тұлғалардың өмірі мен іс-әрекеті туралы мәтін таратады. **Мысалы мәтін үзіндісі:** «Асан Қайғы, Шоқан Уәлиханов, Нұртас Оңдасынов сияқты тұлғалар өз өмірін білім мен халыққа қызмет жасауға арнады. Олар қиындықтарға мойымай, өз ісін абыроймен атқарды. Мұндай тұлғалардың өмірі жастарға үлгі, олардың іс-	Мәтінді мұқият оқып, маңызды ақпаратты белгілейді. Берілген сұрақтарға мәтіннен дәлел келтіріп жауап береді.	Мәтіннің негізгі идеясын түсіну.	Мәтін үзінділері (қағаз немесе презентацияда) Маркерлер, стикерлер

	әрекеті арқылы қоғамға тәрбие береді.» 2. Мәтіннен негізгі ойды табуға бағыттайды. 3. Сұрақтар қояды: ○ Бұл тұлға қандай іс-әрекеттерімен ерекшеленген? ○ Өмірлік тәжірибесінен қандай сабақ алуға болады? ○ Ол жастарға қандай үлгі қалдырды?	Негізгі ойды топқа немесе жұпқа қысқаша айтып береді.	Мысалдарды дұрыс таңдау және түсіндіру.	Қағаз, дәптер, қалам
	Топтық жұмыс (15 мин) **1-топ – «Өмір жолы – өнеге»** **Мәтін:** «Асан Қайғы, Шоқан Уәлиханов және Нұртас Оңдасынов сияқты тұлғалардың өмір жолы – қиындыққа мойымай, білім мен халыққа қызмет етуге арнаған өнегелі жол. Мысалы, Н.Оңдасынов өз еңбегін халық мұрасын жинауға және сақтау арқылы өткізді. Бұл іс-әрекеттер жастарға табандылық пен адалдыққа үйретеді.» **2-топ – «Іс-әрекет пен үлгі»** **Мәтін:** «Өнегелі тұлғалардың іс-әрекеттері – олардың қоғамға үлгі көрсету тәсілі. Мысалы, Н.Оңдасынов еңбектерінде халық мұрасын жинап, насихаттау арқылы жастарға адалдық пен еңбекқорлықты үйретті. Ол жеке қасиеттерімен де, қоғамдық әрекеттерімен де үлгі болды.»	Тұлғаның өмір жолын оқып, негізгі кезеңдерін белгілейді. 2-3 маңызды оқиғаны таңдап, олардың тәрбиелік мәнін талқылайды. Топ ішінде қорытынды жасап, бірлесіп ой бөліседі. Тұлғаның нақты іс-әрекеттерін мәтіннен табады. Өзіндік және қоғамдық үлгілерін талдайды. Мысалдар арқылы сабақ шығарып, топ ішінде қорытынды жасайды.	Өмір жолының негізгі сәттерін анықтау – 5/3/1 Тәрбиелік мәнін түсіндіру – 5/3/1 Топ ішінде белсенділік – 5/3/1 Іс-әрекеттерді дұрыс талдау – 5/3/1 Мысалдар арқылы сабақ шығару – 5/3/1 Топтық талқылауға қатысу – 5/3/1	Мәтін үлгілері Қағаз, қалам, маркерлер Мәтін үзінділері Қағаз, стикер, маркерлер

	3-топ – «Ұрпаққа қалдырған сабақ» **Мәтін:** «Өнегелі өмірдің негізгі мақсаты – жастарға тәрбиелік және рухани сабақ беру. Н.Оңдасыновтың өмірі мен еңбектері жастарға адалдық, әділдік, еңбекқорлық пен ұлттық құндылықтарды үйретеді. Оның өнегесі бүгінгі және болашақ ұрпақ үшін үлгі болып қалуда.»	Өнегелі өмірдің жастарға қалдырған тәрбиелік мәнін анықтайды. Қорытынды жасап, топ ішінде талқылайды. Мәтінге сүйене отырып, өмірлік сабақ шығарады	Тәрбиелік және рухани мәнін анықтау – 5/3/1 Топ ішінде қорытынды жасау – 5/3/1 Негізгі ойды дәл жеткізу – 5/3/1	Мәтін үзінділері Қағаз, қалам, стикерлер
	Топтық жұмысқа бағалау кестесі Бағалау критерийлері / 3 ұпай / 2 ұпай / 1 ұпай Тақырыпты түсіну және негізгі ойды анықтау / Топ мәтінді толық оқып, негізгі ойды нақты анықтады / Негізгі ойды жартылай түсінді / Негізгі ойды дұрыс анықтамады Мысалдарды таңдау және талдау / 2–3 мысалды дұрыс таңдап, тәрбиелік мәнін толық түсіндірді / 1–2 мысалды талдады, түсіндіру толық емес / Мысалдар таңдалмады немесе талдау жоқ Қорытынды жасау / Топ ішінде толық қорытынды жасалып, сабақтың негізгі ойы айтылды / Қорытынды жасалды, бірақ толық емес / Қорытынды жоқ немесе дұрыс емес Белсенділік / Барлық мүшелер белсенді қатысты / Кейбір мүшелер қатысқан / Белсенділік жоқ			
	Жұптық жұмыс (5 мин) **Мәтін:** «Өнегелі өмір сүрген тұлғалардың әрекеттері жастарға үлгі болып, қоғамда адалдық, еңбекқорлық, әділдік сияқты қасиеттерді насихаттайды. Мысалы, Нұртас Оңдасынов халық мұрасын жинап, насихаттауда табандылық көрсетті. Бұл іс-әрекет жастарға рухани байлықты бағалауға, өз қоғамына адал қызмет етуге үйретеді. Өмірдегі әрбір нақты іс-әрекет – қоғамға үлгі әрі ұрпаққа сабақ болып табылады.»	Мәтінді оқып, 2-3 нақты мысалды таңдайды (мысалы, Н.Оңдасыновтың мұра жинау ісі, жастарға қалдырған тәрбиелік сабақ, қоғамдық үлгі көрсетуі). Әр мысалдың жастарға, қоғамға тигізген әсерін талдайды. Қысқаша қағазға жазып, жұп ішінде қорытынды жасайды.	Мысалды дұрыс таңдау – 5/3/1 Әсерін талдау – 5/3/1 Қысқаша қорытынды жасау және таныстыру – 5/3/1	Мәтін үзінділері Қағаз, қалам, стикерлер Тақта немесе проектор (қысқаша таныстыру үшін)

		Бір жұп қысқаша өз қорытындысын сыныпқа таныстырады.		
	Жұптық жұмысқа бағалау кестесі Бағалау критерийлері / 3 ұпай / 2 ұпай / 1 ұпай Мысалдарды таңдау / 2–3 нақты мысал таңдап, дұрыс талдады / 1–2 мысал таңдады, талдау толық емес / Мысалдар дұрыс таңдалмады немесе талдау жоқ Қоғамға, жастарға әсерін талдау / Әсер толық, нақты мысалдармен көрсетілді / Әсер жартылай түсіндірілді / Әсер көрсетілмеді немесе дұрыс емес Қысқаша таныстыру / Қысқаша әрі толық қағазға жазып таныстырды / Қысқаша, бірақ толық емес таныстырды / Таныстырма немесе жазба жоқ			
	Жеке жұмыс (5 мин) **Тапсырма:** • 5-7 сөйлемдік шағын эссе: «Мен үшін өнегелі өмір дегеніміз не және оны қалай үлгі тұтамын?»	Өз ойларын жазып, мысалдармен дәлелдейді.	Эссенің мазмұны мен логикасы. Ой жүйелі, тақырыпқа сай. Тіл және жазу мәдениеті.	Қағаз, қалам Мәтін көшірмесі
	Жеке жұмысқа бағалау кестесі Бағалау критерийлері / 3 ұпай / 2 ұпай / 1 ұпай Мәтінді түсіну / Мәтінді толық түсініп, негізгі ойды анықтады / Негізгі ой жартылай түсіндірілді / Мәтінді дұрыс түсінбеді Өз пікірін жүйелі жеткізу / 5–7 сөйлемде нақты, жүйелі жазды / 3–4 сөйлемде, толық емес / 1–2 сөйлем немесе мазмұны дұрыс емес Тәрбиелік мәнді көрсету / Өнегелі өмірдің тәрбиелік мәнін нақты көрсетті / Кейбір ойлар көрсетілді / Тәрбиелік мән көрсетілмеді			
Сабақ-тың соңы 5 мин	**Қорытынды (5 мин)** **Мұғалімнің әрекеті:** • Сабақ барысында талқыланған тақырыптарды қысқаша қорытындылайды: ○ Өнегелі тұлғалардың өмірі мен іс-әрекеттері жастарға үлгі болады. ○ Н.Оңдасынов	Сабақ барысында алынған негізгі ойларды еске түсіреді. Өзіндік қорытынды жасап, сабақтан қандай жаңа білім, түсінік	Жеке ойларын қысқаша қағазға немесе ауызша білдіреді. Сабақтағы өз үлесін, белсенділігін және жаңа алған	Қағаз, маркерлер, стикерлер, тақта, интерактивті тақта (қажет болса), қысқа нұсқаулық сұрақтар.

	сияқты тұлғалар халық мұрасын сақтап, насихаттауда маңызды рөл атқарады. ○ Әрбір нақты іс-әрекет – ұрпаққа сабақ, қоғамға үлгі. • Оқушыларға сабақтың негізгі ойын бір сөйлеммен айтып шығуды ұсынады. **Рефлексия** • Оқушыларға рефлексиялық сұрақтар қояды: 1. «Бүгінгі сабақтан не үйрендіңіз?» 2. «Өз өміріңізде өнегелі тұлғалардан қандай сабақ алуға болады?» 3. «Қандай мысалдар сізге ерекше әсер етті?»	алғанын айтады. Сабақ соңында топ ішінде немесе жеке өз ойымен бөліседі.	білімін бағалайды. Өз тәжірибесі мен жеке көзқарасын сабақ тақырыбымен байланыстырады.	

Тақырыптық ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1. Оңдасынов Н. Арабша-қазақша түсіндірме сөздік. – Алматы: Қазақстан, 1994.
2. Оңдасынов Н. Құдайтану негіздері (қолжазба/баспадан шыққан нұсқалар)
3. Жолдасбеков М. Егемендікке жеткен жол. – Алматы: Білім, 2001.
4. Әбішев Қ. Нұртас Оңдасынов – дара тұлға. – Астана, 2009.
5. Мұстафин Ә. XX ғасырдың ұлы қайраткерлері. – Алматы: Раритет, 2010.
6. Қазақстан тарихы. Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық.
7. Egemen Qazaqstan, Ana tili, Zerde сияқты мерзімді басылымдардағы мақалалар.
8. ҚР Ұлттық кітапханасының сайтындағы архивтік деректер.
9. Тарихи-деректі фильмдер: «Нұртас Оңдасынов» туралы деректі фильмдер (YouTube/Қазақфильм арнасы).
10. Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың тарихи тұлғалар туралы жазған еңбектері мен мақалалары.
11. Оңдасынов Н. *Мың бір мақал, жүз бір жұмбақ*. – Алматы: Жазушы.
12. Оңдасынов Н. *Шығыс халықтарының даналығы*. – Алматы: Ғылым.
13. Оңдасынов Н. *Халық қазынасы*. – Алматы: Қазақстан.
14. Қазақстан тарихы. Жалпы білім беретін мектептің 7–9 сыныптарына арналған оқулық. – Алматы: Мектеп.
15. Қазақ әдебиеті. Орта мектепке арналған оқулық. – Алматы: Атамұра.
16. Қазақ мәдениеті мен руханияты: ғылыми мақалалар жинағы. – Алматы.